Geachte griffies, leden van het bestuur van de Stichting Gooise Natuurreservaat en ondersteunende ambtenaren (cc secretariaten),

Bijgevoegd vindt u de bestuurlijke informatiebrief 2023-1 (met GNR-kenmerk: 23-1.01.11828-1.01.49). Deze informatiebrief heeft als doel u te informeren over de besluiten die zijn genomen in het bestuur van de Stichting Gooise Natuurreservaat van 30 maart 2023.

Aan de griffies en bestuurssecretariaten het verzoek om deze brief ter informatie te verspreiden onder de gemeenteraadsleden en het College van B&W van uw gemeente.

In de bestuursvergadering van 30 maart 2023 heeft het bestuur de volgende documenten vastgesteld/goedgekeurd:

- Het jaarverslag Stichting Gooise Natuurreservaat 2022;
- De jaarrekening Stichting Gooise Natuurreservaat 2022;
- De eerste begrotingswijziging Stichting Gooise Natuurreservaat 2023;
- De begroting Stichting Gooise Natuurreservaat 2024.

Wij vragen u vriendelijk om alle bovengenoemde documenten voor bespreking en zienswijzen aan te bieden aan het College van B&W van uw gemeente en de gemeenteraadsleden. Bovengenoemde documenten zijn op te halen via deze link. De stukken komen op de website van GNR te staan, zodat u ze ook daar kunt raadplegen. U kunt hiervoor de volgende link gebruiken https://gnr.nl/over-ons/publicaties/

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Als u nog vragen heeft, dan hoor ik dat graag.

Met vriendelijke groet,
namens mw. drs. C.W. (Karin) Kos,

Bianca Kroon
Managementassistente
Aanwezig maandag tm woensdag tot 13:30 en vrijdag tot 11:30.

Goois Natuurreservaat | Postbus 1001 | 1200 BA | Hilversum
T: 035-6214598 | M: 06-21825866 | KvK: 41223080 | www.gnr.nl

Goois Natuurreservaat

Koester ons groene thuis

BESTUURLIJKE INFORMATIEBRIEF 2023-1

Van: het bestuur van de Stichting Goois Natuurreservaat **Kenmerk: 23-11828-1.01.49**
Datum: 17 april 2023

Aan: de gemeenteraden en colleges van B&W van Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren.

Informatie bij: mw. drs C.W. (Karin) Kos (directeur-rentmeester) **Telefoonnummer:** 035 – 621 45 98

Deze informatiebrief heeft als doel u te informeren over de besluiten die zijn genomen in het bestuur van de Stichting Goois Natuurreservaat van 30 maart 2023

Naast de bestuursbesluiten wil ik u ook graag meenemen in een paar andere ontwikkelingen in en over het Goois Natuurreservaat.

Voorbereidingen beleidsplan

Het komende jaar zal binnen GNR een nieuw beleidsplan worden ontwikkeld voor de periode van 2024-2027. Vanuit onze statutaire doelstellingen natuur en recreatie gaan we op een rij zetten waar we de komende jaren (extra) aandacht aan moeten geven. Bijvoorbeeld ten aanzien van bescherming en beheer van het natuurgebied Goois Natuurreservaat, maar denk ook aan de organisatie, de communicatie en op welke thema's we ons in het maatschappelijk debat en bij ruimtelijke ontwikkelingen zouden moeten concentreren. Daarvoor halen we bij verschillende partijen input op.
De afgelopen periode hebben we een aantal waardevolle sessies gehad met de raadsleden. Deze feedback gaan we de komende tijd verwerken. Als het beleidsplan eind van 2023 is opgesteld, wordt deze door het GNR-bestuur als definitief concept vastgesteld. Het bestuur biedt het beleidsplan daarna aan de gemeenteraden aan voor een zienswijze.

Excursiemogelijkheden voor de raadsleden

We willen de raadsleden de gelegenheid geven om met ons op pad te gaan in het Goois Natuurreservaat. Dan kunnen we in de praktijk laten zien wat GNR doet om de prachtige Gooise natuur te beheren en te beschermen én tegelijkertijd toegankelijk te houden zodat de bezoekers hiervan kunnen genieten. Daarvoor hebben we een uitnodiging verstuurd aan de griffies, die we via deze weg ook onder de aandacht willen brengen. Het gaat om de volgende twee momenten:

- Excursiemogelijkheid 1: **vrijdag 12 mei 2023** van 14.00-16.00 (startpunt Goois Natuurreservaat, Nieuwe Meentweg 2 te Hilversum).
- Excursiemogelijkheid 2: **zaterdag 17 juni 2023** van 9.30 – 11.30 (startpunt Infoschuur 't Gooi, Naarderweg 103 te Hilversum).

U kunt zich tot 8 mei a.s. aanmelden voor bij Bianca Kroon (kroon@gnr.nl) en aangeven voor welke excursiemogelijkheid u kiest.

De lente staat voor de deur…!
De lente is misschien wel de mooiste tijd van het jaar om de natuur in te gaan. De temperaturen lopen langzaam op, krenteboompjes staan in bloei op de heidevelden en de bosranden èn het eerste blad komt weer aan de bomen. Een fijne tijd om naar buiten te gaan en van de natuur te genieten. We zijn blij met onze bezoekers die betrokken zijn bij de Gooise natuur en de natuur beleven. Deze maand willen we de bijzondere waarde van het GNR extra onder de aandacht brengen. Daarom hebben we een korte film gemaakt over de natuur en de natuurbeleving in het Gooi. Het is een prachtig filmpje geworden! De mensen in dit filmpje zijn allemaal bewoners van het Gooi en bijna dagelijkse bezoekers van het Goois Natuurreservaat. De hele maand april wordt het filmpje uitgezonden via de regionale omroep RTV Noord-Holland en is het filmpje ook te zien op onze website: https://gnr.nl/actueel/nieuws/kijk-je-mee/

Besluiten uit de bestuursvergadering d.d. 30 maart 2023

In de vergadering van 30 maart 2023 heeft het bestuur unaniem de volgende documenten vastgesteld:
- het jaarverslag 2022 (bijlage 1);
- de jaarrekening 2022 (bijlage 2);
- de eerste begrotingswijziging 2023 (bijlage 3);
- de begroting 2024 (bijlage 4).

Bovengenoemde documenten worden bij deze voor zienswijzen aangeboden aan de participanten. Deze stukken komen op de website van GNR te staan, zodat u ze daar kunt raadplegen. U kunt hiervoor de volgende link gebruiken: https://gnr.nl/over-ons/publicaties/

Daarnaast heeft het bestuur het volgende besloten:

Rooster van aftreden
De zittingstermijnen van dhr. Dosker, dhr. Van den Bor en mevr. Van den Berg lopen op 1 april 2023 respectievelijk 1 juni 2023 af. Het bestuur heeft de wens dat de ongebonden leden in verband met de continuïteit niet tegelijk uit het bestuur van het Goois Natuurreservaat treden.
Het bestuur heeft ingestemd met een tweede zittingstermijn van dhr. Dosker, dhr. Van den Bor en mw. Van den Berg. Dhr. Dosker zal een volledige tweede zittingstermijn volmaken, dhr. Van den Bor vier van de zes jaar en mw. Van den Berg twee van de zes jaar. Het opstarten van de werving en selectie voor de portefeuille van mw. Van den Berg zal in juni 2024 opgestart worden. De portefeuille van dhr. Van den Bor in juni 2026 en die van dhr. Dosker in juni 2028.

Plan Huydecopersweg
Het bestuur heeft kennis genomen van de stand van zaken van de verwerving van de compensatiegronden A27 en de uitvoering van het plan Huydecopersweg te Hilversum.

Het bestuur heeft besloten om akkoord te gaan met het voorstel dat de Staat de betreffende gronden op korte termijn in eigendom overdraagt aan de gemeente Hilversum. De gemeente Hilversum zal vervolgens in samenspraak met het Goois Natuurreservaat, voor rekening en risico van Rijkswaterstaat, zorgen voor realisatie van de inrichting als natuur-, recreatie- en waterbergingsgebied conform het plan Huydecopersweg. De gemeente Hilversum en GNR maken afspraken voor beheer en toezicht in het gebied in de periode dat GNR nog geen eigenaar is van de

gronden. De gemeente Hilversum draagt de gronden in eigendom over aan het Goois Natuurreservaat binnen drie maanden na afloop van het kalenderjaar waarin de inrichtingswerkzaamheden zijn afgerond.
Deze afspraken worden vastgelegd in wijzigingsovereenkomsten bij de in 2016 gesloten overeenkomsten. Het bestuur besluit om de directeur-rentmeester te machtigen om deze wijzigingsovereenkomsten te ondertekenen.

Ter kennisname

Tot slot is de eindrapportage van het jubileumjaar GNR 90 jaar met het bestuur gedeeld. We kunnen trots zijn op het eindresultaat van het jubileumjaar dat we met een sluitende projectbegroting hebben afgerond. De verschillende activiteiten, waaronder het extra grote schaapsscheerdersfeest, educatieve programma's voor scholen, het symposium en het jubileumboek hebben bijgedragen aan meer naamsbekendheid en een positieve houding ten aanzien van de bescherming van onze natuur én het werk van het Goois Natuurreservaat, zie ook het jaarverslag (bijlage 1).
Ook is de communicatie- en fondsenwervingsstrategie besproken waarmee de koers voor komende vier jaar is uitgezet. Dit zal worden opgenomen in het nieuw op te stellen beleidsplan waarmee we dit jaar aan de slag gaan.

Namens het bestuur van de Stichting Goois Natuurreservaat,

mw. drs. C.W. (Karin) Kos,
directeur-rentmeester.

Jaarverslag 2022
Stichting Goois Natuurreservaat

Negentig jaar natuurbescherming in het Gooi

GOOIS NATUURRESERVAAT 90 JAAR

Koester ons groene thuis

Goois Natuurreservaat

Inhoudsopgave

1.	**Voorwoord**	**3**
2.	**Inleiding**	**4**
3.	**90 jaar Goois Natuurreservaat**	**5**
	Schaapscheerdersfeest	5
	Campagne: Al 90 jaar jouw groene achtertuin	6
	Symposium: Op weg naar een eeuw Goois Natuurreservaat	6
	Jubileumboek ons groene thuis	6
	ANWB-gebiedsbord	7
4.	**Bescherming en natuurbeheer**	**8**
	Voorjaarsstormen	8
	Gevarieerde bosranden	8
	Groot onderhoud rasters	9
	Droogte	9
	Heidebeheer	10
	Natuurmonitoring en waarnemingen	10
	Archeologisch onderzoek Westerheide	10
	Aanpassing Natuurbrug Laarderhoogt	11
	Bijzondere waarnemingen	11
5.	**Belangenbehartiging**	**12**
	Projecten van andere partijen	12
	Ruimtelijke plannen	13
6.	**Recreatie**	**14**
	Toezicht en handhaving	14
	Groot onderhoud ruiterpaden	14
	Veteranenbomen behouden	14
7.	**Communicatie en fondsenwerving**	**16**
	Naamsbekendheid vergroten	16
	Onderzoek	16
	Hoogtepunten in de media	16
	Jubileumuitingen	17
	Vrijwilligers	17
	Provinciale vrijwilligersdag	17
	Afscheid Jaap Vlaanderen	17

8.	**Educatie**	**19**
	Ontwikkeling educatievisie	19
	Basisscholen ontdekken Gooise heide	19
9.	**Projecten**	**20**
	HOV in ‘t Gooi en Voltooiing Groene Schakel	20
	Plan Huydecopersweg	21
	Natuurverbindingen Hoorneboeg en Laarderhoogt	21
	Natuurherstelmaatregelen Programma Natuur	21
10.	**Aankoop en grondzaken**	**22**
	Aankoop	22
	Grenskwesties	22
11.	**Organisatie en bestuur**	**23**
	Ontwikkelingen organisatie	23
	Strategisch personeelsplan	23
	Integriteitsbeleid	24
	Duurzame ontwikkelingsdoelen	24
	Klankbordgroep Gebruikers	25
	Ontwikkeling bestuur	25
	Uittreding van Amsterdam en Provincie Noord Holland	26
	Nationale Postcode Loterij	26
12.	**Financiën**	**27**
	Balans na resultaatbestemming	27
	Staat van baten en lasten	28
	Uitgaven en inkomsten per programma	29
	Totale participantenbijdrage 2022	29

1. Voorwoord

Wat we hier in het Gooi doen, is van nationaal belang

Het kan echt in Nederland: natuur behouden én een optimale beleving daarvan in een sterk verstedelijkt gebied. Het Gooise Natuurreservaat (GNR) doet dat al negentig jaar. Een gedwongen trendsetter, zo kun je ons wel noemen. Midden in een dicht bevolkt gebied laten wij zien dat het mogelijk is om zowel natuurbeschermer als gastheer te zijn. Al blijft het steeds weer een uitdaging om hierin een goede balans te vinden.

Al sinds jaar en dag is drukte in de Gooise natuur een gegeven. Evenals de vele bedreigingen: bevolkingsgroei, woningbouw, aanleg van wegen en spoorlijnen, afnemende biodiversiteit en verslechterde milieukwaliteit. Tegen deze ontwikkelingen in zorgt het GNR dat de eeuwenoude Gooise landschappen bewaard blijven. We hebben onze natuurgebieden in de loop der jaren zelfs kunnen uitbreiden.

Anno 2022 is het Gooise Natuurreservaat nog altijd een schatkamer van biodiversiteit. De Gooise landschappen vormen een belangrijk leefgebied voor vele soorten dieren en planten. Bovendien herbergen ze bijzondere archeologische waarden, zoals de prehistorische grafheuvels en urnenvelden.

De inwoners van het Gooi hebben vele hectares natuur als ‘achtertuin’. Dat maakt onze gebieden in alle opzichten tot een groen thuis voor iedereen. Laten we er ook samen voor zorgen dat dit groene thuis ‘ten eeuwige dage’ bewaard blijft.

Kees-Jan Dosker
Voorzitter bestuur Gooise Natuurreservaat

2. Inleiding

Het jaar 2022 stond voor het Goois Natuurreservaat in het teken van ons 90-jarig jubileum. Een feest van en voor ons allemaal, want zonder het GNR was er geen beschermde natuur geweest in het Gooi. Als niemand opkomt voor de belangen van de gemeenschappelijke groene ruimte, wordt deze steeds verder aangetast en blijft er uiteindelijk niets van over.

Goois Natuurreservaat in het kort
Het Goois Natuurreservaat is beschermer van ruim 2.920 hectare natuur op het noordelijke deel van de Heuvelrug. Het ligt ingeklemd tussen Hilversum, Bussum, Naarden, Huizen, Blaricum, Laren, Muiden en Muiderberg, verdeeld over 61 kleine en grotere natuurgebieden.

De onafhankelijke stichting Goois Natuurreservaat is een samenwerkingsverband van de vijf Gooise gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren. De organisatie maakt beleid dat wordt vastgesteld door het bestuur. Het bestuur wordt gevormd door de Gooise gemeenten samen met een onafhankelijke voorzitter en twee externe deskundigen; elke gemeente heeft één wethouder afgevaardigd in het bestuur. Karin Kos is als directeur-rentmeester eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid en stuurt de werkorganisatie aan.

Bij het GNR werken 36 mensen. De organisatie wordt gesteund door 350 vrijwilligers, ruim 5000 donateurs en sponsors. De Stichting Steun Goois Natuurreservaat beheert de bijdragen van particulieren, het bedrijfsleven en andere private instellingen zoals de Nationale Postcodeloterij; met dit geld worden extra investeringen en projecten gefinancierd.

3. Negentig jaar Goois Natuurreservaat

We hebben ons jubileumjaar aangegrepen om extra uit te pakken met een mix van activiteiten voor alle natuurliefhebbers in het Gooi. Een belangrijk doel was het vergroten van de zichtbaarheid van het GNR en ons werk als natuurbeschermer. We willen namelijk nog meer mensen aan ons binden en aandacht besteden aan de waardevolle natuur in het Gooi.

Schaapscheerdersfeest

Het Schaapscheerdersfeest werd dit jaar groots gevierd op 4 en 5 juni. Er waren activiteiten voor jong en oud: een speciale kindermarkt, een commerciële markt, diverse workshops en demonstraties, excursies, muziek en enkele foodtrucks. Het Goois Natuurreservaat was prominent aanwezig met een grote informatiestand. Een wervingsteam heeft ruim vijftig nieuwe donateurs binnengehaald. Burgemeester Nanning Mol van de gemeente Laren en locoburgemeester Anne-Marie Kennis van Blaricum openden het feest. Met zo'n 6.000 bezoekers was deze jubileumeditie een groot succes!

Campagne: Al 90 jaar jouw groene achtertuin

'Al 90 jaar jouw groene achtertuin' luidde de titel van onze jubileumcampagne. Het doel was om alle inwoners van het Gooi bewust te maken van de waarde van de natuur in hun omgeving. Via het 'digitaal natuurreservaat' op gnr.nl/doemee konden mensen de natuur bij hen om de hoek steunen met een donatie voor een project naar keuze.

De campagne ging op maandag 29 augustus van start met een PR-stunt: om tien bijzondere bomen in onze natuurgebieden prijkten feestelijke oranje strikken. Voorbijgangers konden via een QR-code een donatie doen. Onze campagne is onder de aandacht gebracht via de media, radiospot, advertenties, spandoeken in de natuurgebieden en op social media. De campagne heeft de hele maand september gelopen en een grote bijdrage geleverd aan de stijging van de naamsbekendheid van het GNR. En we hebben dit jaar 390 nieuwe donateurs verwelkomd!

Symposium: Op weg naar een eeuw Goois Natuurreservaat!

Onze verjaardag op 11 november werd gevierd met een symposium in Singer Laren voor een volle zaal natuurliefhebbers. De titel 'Op weg naar een eeuw Goois Natuurreservaat!' maakte duidelijk dat die prachtige natuur in het Gooi niet vanzelfsprekend is. We stelden onze gastsprekers de vraag: wat is er nodig om dat groene thuis te behouden en beschermen?

Omgevingspsycholoog Agnes van den Berg benoemde de stressherstellende functie van natuur en de preventieve werking ervan. Gezondheid is naast biodiversiteit voor de provincie Noord-Holland een belangrijke reden om het GNR te blijven steunen, vertelde gedeputeerde Esther Rommel. Praktijkhoogleraar gebiedsontwikkeling aan de TU Delft, Friso de Zeeuw, benadrukte de waarde van het illusielandschap in het Gooi. Hij gaf ook een waarschuwing mee: "Denk niet dat je veilig bent als Goois Natuurreservaat. Blijf je zorgen in actie omzetten. Soms moet je de strijd aangaan." Oud-minister Pieter Winsemius sloot zich hierbij aan.

Jubileumboek Ons Groene Thuis

Journalist Bart Siebelink schreef het jubileumboek: 'Waarom we op moeten blijven komen voor Ons Groene Thuis'. Het vertelt over hoe we de waarde van dit unieke gebied tot nu toe hebben kunnen behouden, over de druk van buitenaf en de tol van de vooruitgang. Ook de komende decennia, ja zelfs eeuwen, zullen we blijven knokken voor een rijke natuur en een beschermd landschap. Het Goois Natuurreservaat is immers opgericht "ten eeuwigen dage".

ANWB-gebiedsbord voor GNR

Sinds 22 juni staan er twee bruine ANWB-borden langs de A27 bij Hilversum met daarop het karakteristieke illusielandschap waar schapen en reeën lopen. Alleen de voor het Gooi kenmerkende kerktorens en televisietoren zijn zichtbaar vanaf de heide, waardoor het een eindeloos en ongerept natuurgebied lijkt. Met het onderschrift 'Beschermd sinds 1932' is dit bord een extra bekroning in ons jubileumjaar.

4. Bescherming en natuurbeheer

Het beheer van onze natuur was, evenals voorgaande jaren, gericht op behoud van biodiversiteit, het verbinden van natuurgebieden en het vinden van een goede balans tussen recreatie en natuurbescherming. Daarnaast was er specifieke aandacht voor het weerbaarder maken van de natuur in relatie tot klimaatverandering.

Het Natuur Netwerk Nederland vormt het kader voor ons natuurbeheer. Om de natuurdoelen te behalen die in onze beheerplannen zijn vastgesteld, voeren we allerlei maatregelen uit. Hiervoor ontvangt het GNR subsidies van de provincie Noord-Holland via de regeling Subsidie Natuur en Landschap (SNL).

Veel beheerwerk wordt door onszelf gedaan, maar waar nodig werken we samen met aannemers, specialistische adviesbureaus of bedrijven. Daarnaast werken er veel vrijwilligers mee in het beheer. Zij helpen met het openhouden van de heide door opgekomen boompjes weg te halen. Ook snoeien ze langs de paden in het bos en verwijderen ze Amerikaanse vogelkers.

Voorjaarsstormen

In februari zijn er enkele zware stormen geweest. Vooral de laatste storm zorgde voor veel schade. Zo raakte de stal van de Schaapskooi in Laren zwaar beschadigd. Inmiddels is deze hersteld. Mede dankzij extra donaties hebben we de stal mooier en duurzamer kunnen maken.

Door de storm waren veel bomen omgewaaid. Onveilige situaties hebben we zo snel mogelijk aangepakt. Op de belangrijkste wegen en paden zijn loshangende takken en scheefstaande bomen verwijderd. Het overige hout blijft in het bos liggen vanwege de ecologische functie. Dood hout leeft: er groeien mossen en schimmels op, maar ook allerlei dieren zijn hiervan afhankelijk.

Er was geen echte schade voor de natuur. Er zijn geen grote stukken bos omgewaaid, maar voornamelijk losse bomen en op sommige plekken meerdere bij elkaar. Dit biedt juist kansen voor de natuur, omdat het zorgt voor meer variatie en daarmee voor een grotere biodiversiteit.

Gevarieerde bosranden

Overgangen van het ene ecosysteem naar het andere geven de hoogste biodiversiteit. Juist op deze plekken vind je vaak bijzondere soorten; de zogenaamde specialisten die specifieke eisen stellen aan hun leefomgeving. Op verschillende plekken hebben we gewerkt aan een meer geleidelijke en gevarieerde overgang van bos naar hei.
In Kamphoeve, onderdeel van het Spanderswoud, zijn eerder al bomen weggehaald voor de ontwikkeling van heide. De

overgangen van deze open plekken naar het bos waren erg abrupt. Op een locatie is de bosrand opener gemaakt door bomen te verwijderen. Langs de rand zijn nieuwe bomen en struiken geplant voor meer variatie. Op andere plekken is meer ruimte gemaakt voor de aanwezige loofbomen (eik, beuk, berk en lijsterbes) door het weghalen van Douglassparren. Hierdoor is een geleidelijke overgang ontstaan; het landschap is afwisselender en ecologisch veel rijker geworden.

Een ander voorbeeld is het natuurgebied Bikbergen bij Huizen. Door een bosrand hier niet meer terug te snoeien, laten we deze geleidelijk overgaan in een akker. Dit vormt een onderdeel van de natuurverbinding van de Tafelbergheide naar de Vliegheide.

Groot onderhoud rasters

In veel van onze natuurgebieden staan rasters (hekken) om het vee dat hier loopt binnen te houden. Door te grazen zorgen runderen en schapen voor meer variatie in de natuur. Om deze gebieden toegankelijk te houden voor bezoekers zijn er klaphekken en fietssluizen. Het GNR is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud hiervan. Het is belangrijk dat de rasters en toegangen stevig en veilig blijven, zodat de dieren niet uit het gebied kunnen ontsnappen.

Afgelopen jaar is op een aantal locaties groot onderhoud gepleegd aan deze rasters, waaronder de Nieuw Bussummerheide, Erica terrein, Laapersveld en Laapersbos. Deze stonden er al meer dan vijftien jaar en waren hard toe aan een opknapbeurt. Toen de rasters werden aangelegd, was daar weerstand tegen. Nu zijn ze geaccepteerd en waarderen veel bezoekers juist de begrazing door runderen en schapen. De rasters zijn inmiddels gecontroleerd en waar nodig vervangen. Veel toegangshekken en roosters zijn vernieuwd of hersteld.

Droogte

Ook in 2022 was het een erg droge zomer. Er viel weinig regen, de grondwaterstand zakte flink en bleef opvallend lang laag. Dat zagen we doordat het waterpeil in de vennen en plassen nog tot in december laag stond. Dit heeft een negatief effect op het waterleven in poelen en plassen; onder meer amfibieën hebben hier onder te lijden.

We zagen deze zomer veel blad op de grond liggen. Verschillende bomen kozen ervoor om hun bladeren eerder te laten vallen vanwege de droogte. Het probleem is dat ze dan nog veel voedingstoffen bevatten. In de herfst trekken bomen die er eerst uit, waardoor de bladeren verkleuren. Deze zomer zagen we echter veel blad liggen dat nog groen was. Gebeurt dit te vaak, dan verzwakt het de boom.

Daarnaast zagen we veel meer droge en dode takken in bomen en struiken. Dat levert ons extra werk op, omdat we alert moeten zijn op dood hout langs paden en wegen. Dat geldt ook nu nog, vele maanden na de droogte. Plekken die al gecontroleerd zijn, kunnen ineens weer (potentieel) gevaarlijke situaties opleveren.

Heidebeheer

Om de heide gezond te houden, werken we aan een gevarieerde hei met zowel jonge als oude planten. Zo zijn op de Westerheide en Bussummerheide delen van de oude heide gemaaid om te kunnen verjongen. Ook zijn er zanderige plekken gemaakt om jonge heide meer kans te geven. Bij de Postiljonheide was het laatste stukje van de heide dichtgegroeid met grove den en Amerikaanse vogelkers. Dit is open gemaakt, zodat de heide zich hier weer kan ontwikkelen. Om te voorkomen dat het opnieuw dichtgroeit, worden nu tijdig opkomende boompjes verwijderd.

Op de Monnikenberg is een kleine open plek gemaakt voor heide. Deze zal als stapsteen functioneren in de nieuwe natuurverbinding die hier wordt aangelegd. Tenslotte zijn er bloemakkers aangelegd op de Zuider-, Wester- en Bussummerheide. Deze fungeren als een soort voedselbank voor insecten en vlinders. Net zoals vroeger bij de extensief beheerde akkers van de Erfgooiers het geval was.

Natuurmonitoring en waarnemingen

Elk jaar wordt de natuurontwikkeling in onze gebieden gemonitord. Dit gebeurt volgens de zogenaamde SNL-monitoring, de standaard voor alle natuurgebieden in Nederland. Hierbij wordt gedurende vele jaren dezelfde werkwijze gevolgd. Zo kunnen we gegevens vergelijken en ontwikkelingen door de tijd heen zien. Bij de monitoring kijken we naar het voorkomen van specifieke soorten van bepaalde groepen, zoals broedvogels, flora, vlinders, sprinkhanen en libellen. Ook wordt gekeken naar vegetatietypen en de structuur hiervan.

In 2022 is de monitoring wederom uitgevoerd door de Bosgroep Midden Nederland. Er is onder meer gemonitord voor de Naarder Eng (bosflora), Bikbergen (broedvogels), Noordkant Laren (bosflora), Wester- en Bussummerheide (vegetatie), Monnikenberg (dagvlinders en sprinkhanen) en in De Zuid (dagvlinders en sprinkhanen).

Archeologisch onderzoek Westerheide

In januari is veldwerk uitgevoerd van een archeologisch onderzoek naar een schapenkamp op de Westerheide. Het terrein is onderzocht met metaaldetectoren. Vervolgens zijn er drie proefvlakken gegraven om de bodemopbouw en eventuele bodemsporen vast te leggen. Ook zijn er bodemmonsters genomen om de ouderdom vast te stellen en voor pollenonderzoek. Dit laat ons zien welke begroeiing er was in een bepaalde periode en zegt iets over het landschap en het gebruik daarvan door de mens. Tijdens het veldwerk zijn geen direct opvallende vondsten of waarnemingen gedaan.

Aanpassing Natuurbrug Laarderhoogt

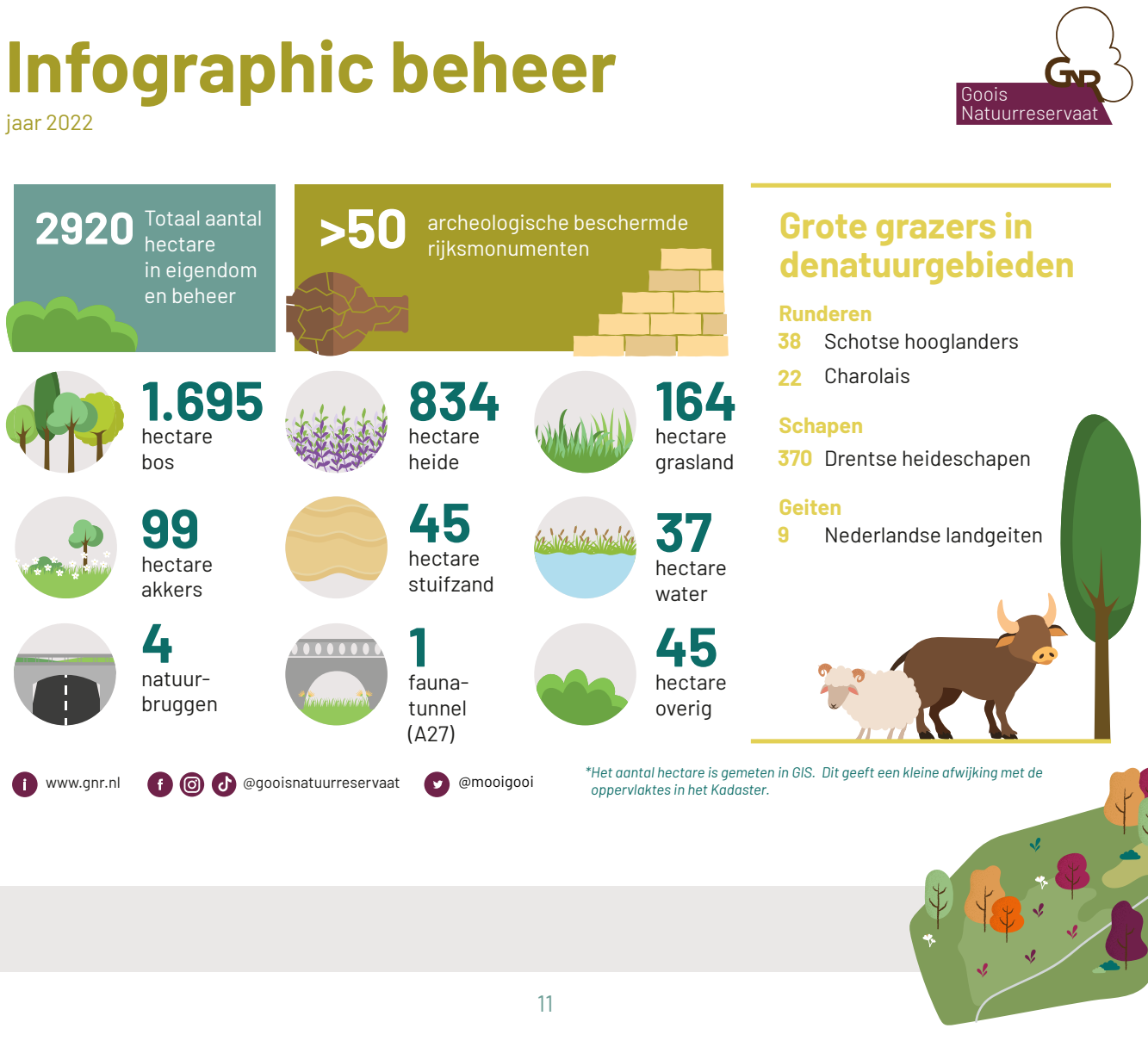
In september zijn aanpassingen gedaan in de hekwerken van de toeloop van Natuurbrug Laarderhoogt. Dit dient ter versterking van het rustgebied voor reeën en andere dieren die de natuurbrug gebruiken.

Bijzondere waarnemingen

In 2022 is voor het eerst vastgesteld dat er een wolf in de gebieden van het Gooise Natuurreservaat is geweest: een primeur voor Noord-Holland. In april werd een dood en aangevreten ree gevonden. Na DNA-onderzoek bleek het inderdaad om een wolf te gaan.

Er zitten meerdere kanten aan de komst van de wolf. Het is een dier dat hier van nature thuishoort en bovendien uit zichzelf hierheen gekomen is. Dit laat zien dat de natuur en verbindingen in onze gebieden geschikt zijn voor de wolf. Als toppredator heeft de wolf een belangrijke rol in het ecosysteem; hij staat bovenaan de voedselpiramide.

Zijn komst geeft echter ook zorgen. Zeker een zwervende wolf wil nog wel eens vee pakken, zoals schapen. Uit voorzorg hebben wij daarom op een aantal locaties onze rasters wolfbestendig gemaakt, zodat de schaapskuddes hier 's nachts veilig staan. Daarnaast hebben we de geiten die in het Laarder Wasmeer graasden, in de schaapskudde geïntegreerd. Dit grote gebied kunnen we namelijk niet afdoende beveiligen tegen de komst van een wolf.

5. Belangenbehartiging

Er zijn veel maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen die het Goois Natuurreservaat direct of indirect raken. Bij gebiedsprocessen en projecten wordt regelmatig gevraagd om onze inbreng. In andere gevallen willen wij zelf graag onze kennis en inzichten uitdragen. Denk aan planprocedures waarin GNR een zienswijze geeft vanuit het belang van natuur en landschap. Hieronder enkele projecten en processen waaraan wij in 2022 een bijdrage leverden.

Projecten van andere partijen

Natuurbrug Westerheide
Bij de N525, de Hilversumse straatweg te Laren, wordt de realisatie van een natuurbrug voorbereid. De provincie voert de regie en de gemeenten Laren en Hilversum en het Goois Natuurreservaat zijn hier nauw bij betrokken. In 2022 is een informatiebrief verspreid met een stand van zaken rondom het proces en de planvorming van de natuurbrug tot nu toe. Daarnaast is een plan van aanpak opgesteld om de plannen verder uit te werken tot een definitief ontwerp. Dit is met de lokale bestuurlijke partijen (gemeente Laren, Hilversum en Goois Natuurreservaat) besproken. Ook is voor betrokkenen uit Laren een veldbezoek georganiseerd. Hierbij is een bezoek gebracht aan de bestaande natuurbrug Laarderhoogt (2015), de beoogde locatie aan de N525 en de grote faunatunnel onder de A27 (gerealiseerd in 2018). Op basis hiervan kan de discussie gevoerd worden of de natuurverbinding een brug of tunnel moet worden. Hierbij vormen de ecologische effectiviteit en landschappelijke inpassing belangrijke aspecten.

Wateraanvoer en aanvulling Gooi
Op initiatief van de drinkwaterbedrijven PWN, Waternet en Vitens heeft GNR deelgenomen aan diverse workshops over de toenemende drinkwatervraag. De belangrijkste aanleidingen zijn verdroging door klimaatverandering en de verwachte bevolkingstoename. Er wordt gedacht aan aanvulling van de grondwatervoorraad in het Gooi met oppervlaktewater uit het Gooimeer of het Amsterdam-Rijnkanaal. Dit in combinatie met het weer oppompen van dat water ten behoeve van de drinkwaterbereiding. Er is door ons aandacht gevraagd voor een integrale benadering, gebaseerd op het watersysteem van de gehele Gooi en Vechtstreek. Een randvoorwaarde is dat de beschikbaarheid van voldoende (kwel)water van goede kwaliteit voor de natuurgebieden in Gooi en Vechtstreek gewaarborgd en liefst versterkt wordt.

Toekomstbestendig watersysteem Heuvelrug Gooi en Vechtstreek
In opdracht van de Regio Gooi en Vechtstreek is een onderzoek gestart naar hoe het watersysteem van de regio toekomstbestendig kan worden gemaakt. Naast de regio zijn de provincie, het waterschap en drinkwatermaatschappijen opdrachtgevers. Het doel hiervan is te komen tot een adaptieve Heuvelrug, Gooi en Vechtstreek waarin een

toekomstbestendige wisselwerking is tussen het bodem- en watersysteem, functies en inrichting. Daarbij wordt rekening gehouden met klimaatverandering en te verwachten ruimtelijke ontwikkelingen. GNR neemt deel aan de bijeenkomsten en deelt haar inzichten, met als doel de natuurgebieden zo goed mogelijk te beschermen tegen droogte en de gevolgen van waterwinning.

Ruimtelijke plannen

Buurtschap Crailo
GNR is betrokken bij de ontwikkeling van buurtschap Crailo. In ons perceel hier lagen oefengebouwen die niet langer in gebruik waren. Deze zijn inmiddels gesloopt en op de vrijgekomen plek krijgt de natuur nu de ruimte.

Bouwplan Driftweg te Naarden
Door GNR zijn twee zienswijzen met bezwaren ingediend bij de gemeente Gooise Meren over de plannen voor de realisatie van een groot en hoog appartementencomplex in de Naardereng (onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland). Naast GNR maken ook andere natuur- en milieuorganisaties, omwonenden, gemeente Huizen en provincie Noord-Holland bezwaar. Na behandeling in de gemeentelijke bezwaarcommissie heeft het college van B&W de bezwaren gegrond verklaard en besloten haar eerdere besluiten te herroepen en de vergunningaanvragen alsnog af te wijzen. In oktober en november zijn door de gemeente nieuwe omgevingsvergunningen voor dezelfde bouwplannen afgegeven. Inhoudelijk is er aan de bezwaren niet tegemoet gekomen. Eind 2022 zijn opnieuw bezwaarschriften ingediend.

Arenapark Hilversum; scenariostudie
In vervolg op het Masterplan Arenapark is een scenariostudie uitgevoerd die mogelijke ontwikkelrichtingen beschrijft van het bedrijventerrein Arenapark in Hilversum. Hierin is een omvangrijk woningbouwprogramma (tot 1.100 woningen) opgenomen. Dat betekent veel meer inwoners en hoogbouw in het plangebied. Dit raakt aan de doelen en waarden van het Goois Natuurreservaat: het landschap en de recreatieve druk op natuurgebieden. GNR heeft bij de gemeenteraadsleden aandacht gevraagd voor deze punten. We hebben voorgesteld om bij de planontwikkeling een landschapstoets toe te passen om het illusielandschap te behouden.

Crailoseweg
Het GNR heeft overleg gevoerd met de provincie Noord-Holland over de Crailoseweg (N527). Het beoogde doel is tweeledig: oversteken veiliger maken voor wandelaars, fietsers en ruiters, en voorzieningen treffen om wildaanrijdingen te voorkomen.

Concept-Omgevingsvisies in het Gooi
Er is op verzoek van de Gooise gemeenten Hilversum, Huizen en Gooise Meren inbreng geleverd door het GNR voor hun omgevingsvisies.

6. Recreatie

Onze natuurgebieden worden primair beheerd voor de natuur en biodiversiteit. Mensen laten genieten van die natuur is echter ook een belangrijk onderdeel van ons werk. Het is steeds weer een uitdaging om een goede balans te vinden tussen bescherming en beleving van onze natuur. Hierbij hebben we bovendien te maken met verschillende soorten bezoekers, die allemaal hun eigen belangen hebben, denk aan wandelaars, fietsers en ruiters.

Toezicht en handhaving

Over het algemeen houden bezoekers zich goed aan de gestelde toegangsvoorwaarden. De meeste mensen zijn zich ervan bewust dat een natuurgebied om ander gedrag vraagt dan een recreatieterrein of de stad. Bezoekers die zich niet aan de regels houden, zijn gelukkig een uitzondering. Zij hebben echter een onevenredig grote impact op de natuur en op andere bezoekers. Vooral mensen die hun hond niet aanlijnen of niet onder controle hebben, zorgen voor overlast. Ook tussen wandelaars en fietsers spelen geregeld ergernissen en conflicten. Daarnaast komen het achterlaten van afval en buiten de paden lopen relatief veel voor.

Helaas is het ook nodig dat de boswachters (BOA) optreden. Het afgelopen jaar zijn er 100 boetes uitgeschreven, 92 formele waarschuwingen gegeven en 516 constateringen van overtredingen gedaan. Hiervan was 64% voor een loslopende hond, 9% verkeersovertreding, 2% betreding rustgebied, 1% afvaldumping en 24% overig. Het is niet ons doel om boetes uit te delen, maar waar nodig wordt dit middel ingezet. We lossen het echter liever anders op.

Groot onderhoud ruiterpaden

Dankzij de aanschaf van twee hydraulische schuiven hebben we het afgelopen jaar groot onderhoud kunnen doen aan ruiterpaden. Hiermee kunnen we de paden gladtrekken en tegelijkertijd de doorgang snoeien, zodat het weer veilig is voor ruiters. De eerste ruiterpaden in De Zuid, bij het Laapersbos en de Zuiderheide en Postiljon zijn al aangepakt. Bij het onderhoud van de rasters worden de toegangshekken voor ruiters meegenomen. Waar nodig worden deze hersteld of vervangen.

Veteranenbomen behouden

In het Spanderswoud staat een aantal zeer oude beukenbomen langs het fietspad en ruiterpad vanaf de Oude Meentweg. Deze bomen noemen we ook wel veteranenbomen. Ze bieden een thuis aan allerlei soorten en hebben daardoor een waardevolle functie voor de natuur. Ze vormen echter ook een risico voor bezoekers, omdat ze nog wel eens een tak laten vallen of zelf omvallen. Daarom sneuvelen deze veteranenbomen vaak omwille van de veiligheid. Om de veteranen in het Spanderswoud te sparen, hebben we het fietspad en ruiterpad verlegd. Zo kunnen deze beuken langzaam afsterven én blijft het veilig voor de bezoekers.

Infographic Natuur beleven

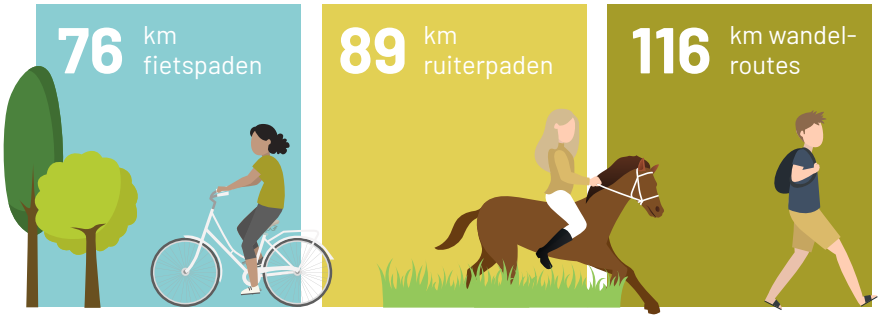
jaar 2022

Gooi Natuurreservaat

76 km fietspaden

89 km ruiterpaden

116 km wandel-routes

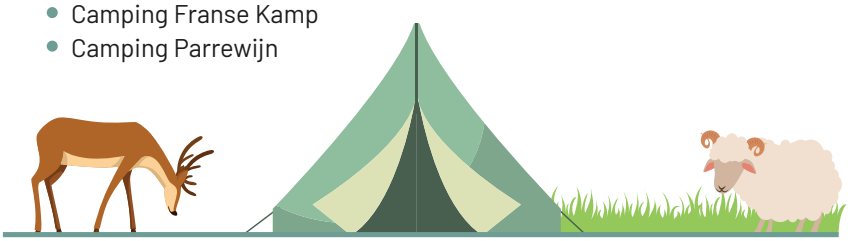
5 uitkijkpunten

- Magdalenaberg
- Eukenberg
- Tafelberg
- Berg op Anna's Hoeve
- Vogelkijkhut Hilversums Wasmeer

2 seizoen campings

- Camping Franse Kamp
- Camping Parrewijn

32 parkeerplaatsen

2 kleuterpaden

1 speelbos 't Laer

www.gnr.nl @gooisnatuurreservaat @mooigooi

7. Communicatie en fondsenwerving

Er zijn nog veel inwoners van het Gooi die het Goois Natuurreservaat niet (goed) kennen. Vaak weten ze wel de namen van natuurgebieden dichtbij huis, maar ze beseffen niet dat deze natuur onderhouden wordt door het GNR. Ook weten ze niet dat het Goois Natuurreservaat een onafhankelijke stichting is en dus hun steun nodig heeft. Bovendien realiseren veel mensen zich niet dat natuur kwetsbaar is en dat de bescherming en het beheer ervan veel inspanning vraagt.

Naamsbekendheid vergroten

We hebben ons jubileumjaar aangegrepen om de naamsbekendheid van het Goois Natuurreservaat te vergroten. Een grotere naamsbekendheid is de basis voor meer draagvlak, meer donateurs en andere manieren van steun. We hebben dat gedaan met een mix van activiteiten en communicatiemiddelen om een zo groot mogelijke doelgroep te bereiken. Er waren onder meer een grote publiekscampagne, een jubileumkalender en -boek, een symposium en een groot schaapscheerdersfeest. Ook is de website vernieuwd.

Onderzoek naar effect jubileum

Om de effecten van onze jubileumactiviteiten te meten, is in november 2021 een 'nulmeting' uitgevoerd onder inwoners van het Gooi. Een jaar later is opnieuw een meting gedaan. Hieruit blijkt dat de bekendheid van het Goois Natuurreservaat in het jubileumjaar is toegenomen. Een ruime meerderheid kent het Goois Natuurreservaat op zijn minst van naam. Ook wordt het GNR sterker als een betrouwbare organisatie gezien. Verder is de organisatie (of zijn de activiteiten) redelijk goed zichtbaar geweest. Opvallend is dat meer betrouwbaarheid of zichtbaarheid niet automatisch leidt tot geefbereidheid. Er is groot draagvlak voor natuurbescherming, maar de bereidheid om te steunen blijft achter. Dit sluit aan bij de landelijke trend en wordt beïnvloed door de economische situatie en toestand in de wereld.

- De bekendheid van GNR is toegenomen in het jubileumjaar: van 67% naar 80%.
- Inwoners hebben een positief beeld van GNR, én zien ons (nog meer) als een betrouwbare organisatie: van 77% naar 87%.
- Driekwart van de ondervraagden heeft tijdens het jubileumjaar iets gezien of gehoord over de onderwerpen of activiteiten van GNR.
- Er is groot draagvlak voor natuurbescherming in de regio, al blijft de bereidheid om hier zelf een bijdrage aan te leveren achter: ongeveer een derde wil dit doen.

Hoogtepunten in media

Naast het jubileumnieuws kregen de volgende onderwerpen in 2022 aandacht in de pers:
De impact van de storm in februari, project De Groene Schakel en de aanleg HOV, de wolf, 1000-soortendag, onderzoek natuurbrug zanderij Crailoo, tien jaar speelbos 't Laer, stikstof, droogte en de uitreiking van de Emiel Ludenpenning.

Ook dit jaar verscheen er elke twee weken een column van één van onze boswachters in de huis-aan-huisbladen van Enter Media. Deze worden in de hele regio van het Gooi verspreid: Bussums Nieuws, Muider Nieuws, Naarder Nieuws, Gooi en Eembode, Laarder Courant de BEL en Nieuwsblad voor Huizen.

Jubileumuitingen

Voor ons jubileum hebben we een jaarkalender gemaakt. Met dit exclusieve product in beperkte oplage hebben we het jubileumjaar feestelijk afgetrapt. Daarnaast hebben we een speciaal jubileumlogo laten maken die we het hele jaar gebruikt hebben voor alle jubileumuitingen.

Vrijwilligers

Dankzij onze 350 vrijwilligers wordt de natuur in het Gooi nog beter beschermd en kunnen meer mensen hiervan genieten. Dit jaar is de gehele kledinglijn van de vrijwilligers vernieuwd. De vrijwilligers die beheerwerk doen, hebben eind 2022 een vrijwilligersovereenkomst ontvangen om wederzijdse afspraken vast te leggen. Digitalisering van de ondertekende overeenkomsten staat gepland voor 2023.

Provinciale vrijwilligersdag

Voor alle vrijwilligers die actief zijn in het natuur- en landschapsbeheer in Noord-Holland heeft een ontmoetingsbijeenkomst plaatsgevonden. Er waren diverse thema's en workshops waaraan vrijwilligers konden deelnemen. Een aantal hiervan is door GNR-medewerkers begeleid.

Afscheid Jaap Vlaanderen

Jaap Vlaanderen heeft na veertig jaar afscheid genomen van 'zijn' 350 vrijwilligers op de traditionele vrijwilligersmiddag. Met mooie en warme woorden voor een man die zich met hart en ziel heeft ingezet voor natuur, landschap en erfgoed in het Gooi. Voor zijn werk ontving Jaap in de Week van de Erfgooier de Emil Ludenpenning. Deze prijs is een gezamenlijk initiatief van de Stichting Stad en Lande van Gooiland, Stichting Tussen Vecht en Eem, Vereniging Vrienden van het Gooi en het GNR. De penning wordt toegekend aan personen of instellingen die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt op het gebied van de regionale geschiedenis en het behoud van cultureel en landschappelijk erfgoed.

Mensen die ons werk steunen

jaar 2022

Goois Natuurreservaat

2.541
papieren nieuwsbrief lezers

5.761
lezers digitale nieuwsbrief

14.896
Facebookfans (3% gestegen)

224.912
unieke bezoekers op de website per jaar (135% gestegen)

1.795
volgers op Twitter (4% gestegen)

940
volgers op LinkedIn (28% gestegen)

1.413
volgers op Instagram (45% gestegen)

1.274
volgers op TikTok (39% gestegen)

5.535 donateurs in 2022

Stijging donateurs 10%

- Begunstigers en Gooise Natuurbeschermers
- Vrienden van de kudde
- Adoptanten van een schaap
- Adoptanten van een rund
- Giften
- Periodieke schenkingen

7 Bedrijven die ons steunen

www.gnr.nl @gooisnatuurreservaat @mooigooi

8. Educatie

Natuurliefhebbers hebben vrijwel allemaal in hun jeugdervaringen opgedaan in de natuur; die maken dat zij zich nu sterk maken voor het behoud ervan. Daarom wil het Goois Natuurreservaat nadrukkelijk ook kinderen en jongeren welkom heten in haar gebieden, om hen de natuur te laten ervaren en beleven.

Ontwikkeling educatievisie

In juni zijn we gestart met het ontwikkelen en implementeren van het educatieve uitvoeringsprogramma 'Leren in en over het Goois Natuurreservaat'. Dit programma gaan we de komende drie jaar opzetten en implementeren. Het bestaat onder meer uit een doorlopende leerlijn van groep één van het basisonderwijs tot klas zes vwo van het voortgezet onderwijs. Vanuit de regiefunctie werken wij intensief samen met partijen als IVN en Stichting Omgevingseducatie, die we betrekken bij de uitvoering van onze programma's.

Dit najaar ontvingen wij het verheugende bericht dat we dit programma kunnen financieren met een legaat van de Vereniging Vrienden van het Gooi. De Vrienden van het Gooi en het Gooist Natuurreservaat onderkennen beide het belang van natuureducatie, om daarmee kinderen en jongeren in contact te brengen met hun natuurlijke leefomgeving.

Basisscholen ontdekken Gooise heide

Voor het basisonderwijs groep 7 en 8 is dit voorjaar het programma 'Ontdek de Gooise Heide' ontwikkeld. Het richt zich op het ontstaan en gebruik van de heide vroeger en nu; kinderen leren over de planten, schapen en andere dieren die er leven. In 2022 hebben er negentien groepen met in totaal 494 leerlingen meegedaan bij de schaapskooi en op de Blaricummerheide.

9. Projecten

Dankzij bijdragen van onder meer de Nationale Postcode Loterij heeft het Goois Natuurreservaat in 2022 weer een aantal projecten kunnen realiseren en opstarten. Zo zijn de herinrichtingswerkzaamheden op landgoed Monnikenberg afgerond en is de laatste fase van het project Voltooiing Groene Schakel voorbereid. We hebben plannen gemaakt voor natuurverbetering en -herstel in verschillende van onze gebieden. Ook zijn we gestart met de vernieuwing van onze parkeerterreinen op de Fransche Kamp en de voorbereiding van de nieuwbouw van groepsverblijf 't Laer.

HOV in 't Gooi en Voltooiing Groene Schakel

Provincie Noord-Holland realiseert samen met het Goois Natuurreservaat, de gemeenten Hilversum en Laren, Rijkswaterstaat en ProRail het project Voltooiing Groene Schakel in onze natuurgebieden Anna's Hoeve en landgoed Monnikenberg. Ook de aanleg van een nieuwe busbaan, het verleggen van de Weg over Anna's Hoeve en de realisatie van de natuurbrug (ondergebracht in project HOV in 't Gooi) maken hier onderdeel van uit. Als terreineigenaar zijn wij kritisch en constructief betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van deze projecten. Wij vragen aandacht voor de belangen van natuur, landschap en recreatie.

De natuurbrug Anna's Hoeve is dit jaar opgeleverd en verbindt nu samen met de faunatunnel onder de A27 de natuur tussen de Utrechtse Heuvelrug en het Gooi. Daardoor kunnen dieren makkelijker de wegen en spoorlijn passeren. Door een combinatie van aanpassingen ontstaat hier een aaneengesloten en afwisselend natuurgebied voor mens en dier.

De herinrichting van ons landgoed Monnikenberg is inmiddels vrijwel gereed. Er zijn verschillende aanpassingen gedaan die de beleving en de natuurwaarde van het landgoed vergroten. Zoals het herstel van het voormalig Monnikenwater, de aanleg van een vlonderpad en de realisatie van een nat heidegebied. Een deel van de oude akker is opnieuw ingericht als foerageergebied voor de dassen die hier leven. Ook is er een schapenweide met wolfwerende omheining aangelegd voor onze kudde. Een gedeelte van het landgoed is ingericht als rustgebied voor dieren en zal voortaan afgesloten zijn voor bezoekers.

De laatste stap is de opheffing van de oude weg over Anna's Hoeve. Het asfalt wordt verwijderd en daarna wordt het gebied ingericht als natuur. Ook worden er nieuwe recreatievoorzieningen aangelegd, zoals wandel- en fietspaden en een vlonderpad. De oplevering van het project is gepland in de tweede helft van 2023.

Plan Huydecopersweg

Het plan voor natuurontwikkeling, waterberging en recreatieve paden op de plaats van de voormalige op- en afrit van de A27 is al geruime tijd klaar. Helaas is er vertraging opgetreden in de overdracht van de gronden. Daardoor konden wij in 2022 nog niet starten met de inrichting van het gebied. De verwachting is dat dit in de loop van 2023 gaat gebeuren.

In november is de nieuwe tunnel voor wandelaars, fietsers en ruiters bij de Maartensdijkseweg geopend. Deze tunnel verbindt onze natuurgebieden Laapersveld en Huydecopersbos. Hij vervangt de onveilige en onbewaakte overweg op deze plek. Ook kunnen onze herders nu veilig met de schaapskudde het spoor passeren. Zij hebben de tunnel officieel geopend. Onderdeel van het plan Huydecopersweg is de realisatie van een nieuwe wandel- en fietsroute door de tunnel.

Natuurverbindingen Hoorneboeg en Laarderhoogt

Om de effectiviteit van de natuurverbindingen Hoorneboeg en Laarderhoogt te vergroten, wil het Goois Natuurreservaat de toelopen naar de natuurbruggen verbeteren om deze beter geschikt te maken voor verschillende soorten dieren. Aanvankelijk zouden wij hiervoor grotere, aaneengesloten percelen bos kappen. Deze plannen zijn de afgelopen jaren aangepast aan nieuwe wetenschappelijke inzichten op het gebied van bosecologie en bosbeheer. In de nieuwe plannen vinden stapsgewijs kleinere aanpassingen van de toelopen plaats (zogenaamde mozaïek-ingrepen) waarbij de effecten langdurig gemonitord worden. De provincie Noord-Holland subsidieert deze ingrepen en gaat inmiddels akkoord met de gewijzigde aanpak.

Natuurherstelmaatregelen Programma Natuur

Via het Programma Natuur willen Rijk en provincies de natuur versterken en verbeteren. Dit door de effecten van stikstof in de natuur tegen te gaan en de natuur in natuurgebieden een positieve impuls te geven. Het Goois Natuurreservaat heeft van de provincie groen licht gekregen voor het uitvoeren van twee meerjarige deelprojecten. Eén project is gericht op bestrijding van de invasieve exoot Japanse Duizendknoop op 36 locaties van het Goois Natuurreservaat. Het andere draait om de toediening van steenmeel in bos en heide om de mineralenbalans in de bodem te herstellen en daarmee de groeikracht van bomen en planten. De aangevraagde subsidie is gehonoreerd en bedraagt circa € 1,4 miljoen. De voorbereidingen voor beide projecten zijn dit jaar gestart. De uitvoering zal plaatsvinden in de periode 2023-2025.

10. Aankoop en grondzaken

Op het gebied van vastgoed en grondzaken heeft zich een aantal zaken afgespeeld. Zo is er een vervolg gegeven aan het eerder opstelde uitvoeringsbeleid vastgoed 2021 in de vorm van een uitvoeringprogramma voor 2023. Er zijn verschillende grondaankopen voorbereid en gerealiseerd. Daarnaast blijven we onze grenzen beschermen.

Aankoop

We hebben het Kocherbos in Muiderberg verworven en daarmee een prachtig oud loofbos veiliggesteld. Door deze aanwinst is het GNR-areaal met zo'n 8,5 hectare uitgebreid. Ook hebben we meer bos gekregen door kavelruil bij twee transacties. Hierbij is onder andere een weg geruild voor bos. Per saldo heeft het Goois Natuurreservaat er daardoor 6.000 m2 extra bos bijgekregen.

Grenskwesties

In vervolg op de inventarisatie van grenskwesties is een belangrijk dossier in Hilversum opgelost. De in bezitgenomen grond is teruggevorderd en het verjaarde gedeelte is verkocht. Daarmee is het risico op verjaring voorkomen en is een win-win situatie bereikt zonder gang naar de rechter.

11. Organisatie en bestuur

Ontwikkelingen organisatie

In maart van dit jaar vervielen de meeste coronamaatregelen. Voor de GNR-medewerkers was het een opluchting om weer 'normaal' met elkaar te kunnen vergaderen, op kantoor te werken en mensen te kunnen ontvangen. Tegelijkertijd zijn management en medewerkers tijdens de lockdownperiodes vertrouwd geraakt met (de voordelen van) thuiswerken. Het Goois Natuurreservaat kon dit technisch ook steeds beter faciliteren, onder meer door het vervangen van pc's met laptops. Medewerkers die voorheen eigenlijk altijd op kantoor werkten, hebben na de coronaperiode het hybride model van deels thuiswerken en deels op kantoor omarmd. Dit is een vast onderdeel van onze werkcultuur aan het worden. Daarom is in 2022 een thuiswerkportaal ontwikkeld, waarin medewerkers kunnen aangeven welke dagen ze thuiswerken. Deze wordt vanaf januari 2023 in gebruik genomen, in lijn met de cao en belastingregels.

Strategisch personeelsplan

In 2022 is grote voortgang geboekt met het ontwikkelen van een strategisch personeelsplan (SPP). Hierin zijn personeel gerelateerde zaken meegenomen die afgelopen jaar naar voren kwamen uit de evaluatie van de organisatieverandering 2018.

Met het MT is geïnventariseerd hoe interne en externe ontwikkelingen van invloed zijn op onze aanpak op het gebied van binding, werving & selectie, opleidingen en organisatieontwikkeling. In 2023 zal de bijbehorende uitvoeringsagenda opgesteld worden.

Integriteitsbeleid

In 2022 is er in de verschillende teams aandacht besteed aan het thema integriteit. De teamleiders hebben een presentatie gegeven over het in 2021 vastgestelde beleid en de gedragscode. Daarnaast hebben de teams met elkaar van gedachten gewisseld over de invulling hiervan in de praktijk. Ook is er een integriteitsportal ontwikkeld op ons intranet. Op de website zijn de Gedragscode Integriteit GNR, Integriteitsbeleid GNR en meldpunten gepubliceerd volgens de regels van het CBF.

De (externe) vertrouwenspersoon van het Goois Natuurreservaat geeft aan over 2022 geen meldingen te hebben ontvangen op het gebied van integriteit. Ook intern zijn geen meldingen binnengekomen.

Duurzame ontwikkelingsdoelen

De Verenigde Naties onderscheidt 17 Sustainable Development Goals (SDG's of Global Goals). GNR heeft sinds 2021 de Global Goals omarmd die aansluiten op haar doelen en taken.

3-Goede gezondheid en welzijn

Op ons jubileumsymposium konden we met een bijdrage van omgevingspsycholoog Agnes van den Berg uitdragen wat het belang is van de natuur voor de gezondheid en het welzijn van onze bezoekers.

6-Schoon water en sanitair

Drinkwaterbedrijven PWN, Vitens en Waternet verkennen of een systeem van wateraanvoer en infiltratie op het Gooi een haalbaar concept kan vormen voor een gezond watersysteem. Dat kan diverse watergerelateerde doelen dienen, waaronder drinkwatervoorziening. Het Goois Natuurreservaat droeg bij aan de verkenningsfase van het project vanuit het perspectief van natuurbescherming.

13-Klimaatactie

In 2022 begonnen we met een inventarisatie van de duurzaamheid van onze gebouwen. Er is gekeken naar mogelijkheden van partnerships op het gebied van zonnepanelen en een gespecialiseerd bedrijf heeft metingen gedaan om de staat van isolatie van enkele van onze gebouwen in kaart te brengen. Ook hebben we een begin gemaakt met het elektrificeren van ons machine- en wagenpark door de aanschaf van een elektrische shovel, een eerste elektrische bedrijfsauto en de aanleg van een laadpunt.

15-Leven op land

Bij deze doelstelling ligt het accent bij het GNR op het duurzaam beheer van de terreinen, het beschermen van de ecosystemen en het behouden en vergroten van de biodiversiteit. Meer daarover vindt u in het hoofdstuk Bescherming en natuurbeheer

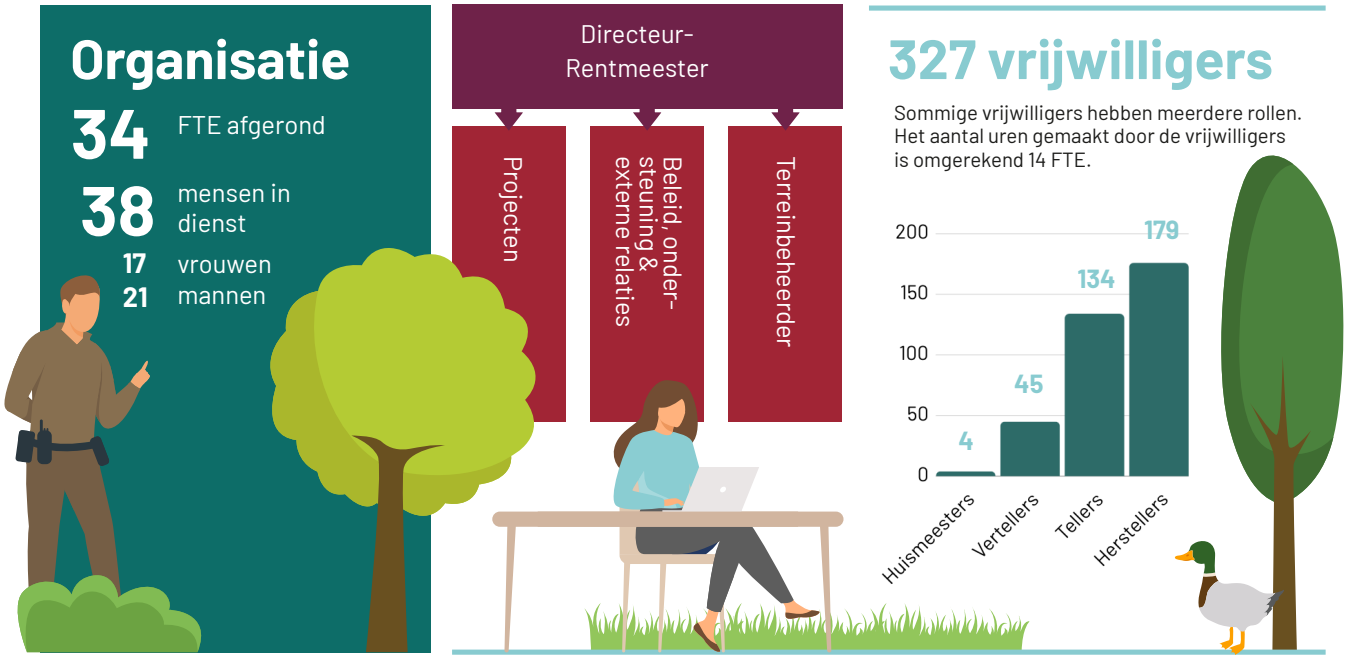

17-Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

Voor de N525 bij Laren wordt de aanleg van de natuurbrug Westerheide voorbereid. Deze natuurverbinding is een belangrijke schakel in het Natuurnetwerk Nederland. De provincie voert hierbij de regie. Gemeenten Laren en Hilversum en het Goois Natuurreservaat zijn betrokken. De inbreng van het GNR vindt plaats vanuit de lokale kennis van het gebied en de inzichten over en ervaring met de inmiddels in het Gooi gerealiseerde grote natuurverbindingen.

Infographic organisatie

jaar 2022

www.gnr.nl @gooisnatuurreservaat @mooigooi

Klankbordgroep Gebruikers

De Klankbordgroep Gebruikers Natuurterreinen is afgelopen jaar drie keer bij elkaar gekomen. In deze klankbordgroep zitten vertegenwoordigers van lokale natuur-, recreatie- en erfgoedorganisaties. Zij denken mee en geven adviezen aan de directeur-rentmeester over actuele thema's en projecten. Bijvoorbeeld de recreatievisie GNR, jubileumactiviteiten, het gebruik van drones, het beleid ten aanzien van mountainbiken, en de projecten natuurbrug Westerheide, Plan Huydecopersweg, Voltooiing De Groene Schakel en natuurverbindingen Laarderhoogt en Hoorneboeg.

Ontwikkelingen bestuur

Het bestuur van de Stichting Goois Natuurreservaat is in 2022 vier keer bijeengeweest. Onder invloed van de gemeentelijke verkiezingen is de samenstelling van het bestuur halverwege het jaar gewijzigd. Eén door de gemeenten aangewezen bestuurslid is gebleven; vier anderen zijn opgevolgd door nieuwe bestuursleden vanwege wisselingen in de colleges van B&W.

De nieuwe bestuursleden hebben een inwerksessie gehad over de aard van de stichting, de belangrijkste kenmerken, onderwerpen en werkwijzen. De verkiezingen hebben ook geleid tot vervanging van raadsleden in de gemeenteraden. Deze nieuwe raadsleden konden deelnemen aan een informatiebijeenkomst over de aard en de rol van onze organisatie. Het Goois Natuurreservaat wordt namelijk ook in de gemeenteraden besproken (o.a. behandeling van de begroting). Hiervoor is een aparte brochure gemaakt: GNR in vogelvlucht.

Het bestuur heeft de contacten onderhouden met de Stichting Steun Goois Natuurreservaat. Daarnaast heeft een bestuurslid zitting in de Stichting Duurzaam Monnikenberg Groenfonds.

Uittreding van Amsterdam en Noord-Holland

De uittreding van de gemeente Amsterdam en provincie Noord-Holland uit het GNR-bestuur is dit jaar geëffectueerd, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2021. Hiervoor zijn de statuten en andere bestuurlijke regelingen aangepast. Bij de uittreding van de gemeente en provincie is een afkoopsom overeengekomen. Bestuur en organisatie onderzoeken gezamenlijk hoe deze het beste kunnen worden ondergebracht. Dit proces is in volle gang.

Nationale Postcode Loterij

De Nationale Postcode Loterij steunt het Goois Natuurreservaat al 25 jaar. Hun jaarlijkse bijdrage van 900.000 euro is onmisbaar voor ons werk. Hiermee kunnen we de natuur in het Gooi blijven beheren en beschermen. We kunnen projecten starten om de biodiversiteit te vergroten. En we zorgen voor een optimale natuurbeleving voor mensen in en om het Gooi.

Er zijn er vele voorbeelden te noemen waarbij het Goois Natuurreservaat verschil kon maken dankzij de Nationale Postcode Loterij. Het hoogtepunt dit jaar was het speciale jubileumevenement voor 6000 mensen op zaterdag en zondag 4 en 5 juni, de productie van de nieuwe corporate film van het Goois Natuurreservaat en de uitgave van ons jubileumboek. Ook maakte NPL-ambassadeur Winston Gerschtanowitz samen met boswachter Mirjam de Hiep een promotiefilmpje over de faunapassage onder de A27.

Op dit moment is er een overeenkomst voor drie jaar op basis waarvan we jaarlijks, via de Stichting Steun Goois Natuurreservaat, een bijdrage ontvangen voor de uitvoering van projecten. Deze overeenkomst loopt tot en met 2024. In een evaluatie wordt besproken op welke wijze de NPL hun bijdrage zal voortzetten.

12. Financiën

Balans na resultaatbestemming per 31 december

bedragen x € 1.000

	2022		2021	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	760		837	
		760		837
Vlottende activa				
Vorderingen en overlopende activa	938		789	
Liquide middelen	1.546		1.208	
		2.484		1.997
TOTAAL ACTIVA		**3.244**		**2.834**
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Kapitaal	0		0	
Algemene reserve	239		230	
Bestemmingsreserves	1.625		1.396	
Bestemmingsfonds	164		241	
		2.028		1.867
Voorzieningen				
Voorziening baggeren	84		84	
Voorziening personele verplichtingen	192		192	
		276		276
Kortlopende schulden				
Crediteuren	328		307	
Onderhanden projecten	140		41	
Overige schulden en overlopende passiva	472		343	
		940		691
TOTAAL PASSIVA		**3.244**		**2.834**

Staat van baten en lasten naar kostensoort

bedragen x € 1.000

LASTEN (=uitgaven)	jaarrek 2022	gew.begr. 2022	jaarrek. 2021
Personeel			
Lonen en salarissen	2.660	2.691	2.610
Overige personeelskosten	116	132	165
Inhuur	43	22	44
sub-totaal personeel	**2.819**	**2.845**	**2.819**
Bedrijfsvoering			
Huisvesting	117	87	95
Automatisering	104	99	95
Kantoorkosten	68	72	67
Afschrijvingen	124	176	128
sub-totaal bedrijfsvoering	**413**	**433**	**385**
Algemene organisatiekosten	**180**	**134**	**163**
Beheerlasten	**1.711**	**1.833**	**1.482**
Projecten exclusief personeelslasten			
Werk derden	1.240	1.756	177
sub-totaal projecten	**1.240**	**1.756**	**177**
Totaal van de lasten	***6.363***	***7.001***	***5.026***
Toevoegingen aan reserves/bestemmingsfondsen			
Natuurbeheer	270	4	36
Vervanging materieel RPV	13	13	13
(Groot onderhoud) gebouwd vastgoed	57	0	84
Toekomstige investeringen GNR	0	0	0
Exploitatie Infoschuur	3	0	3
Verwervingen, inrichting & instandh.	36	0	200
Natuurontwikkeling & bosverrijking	10	0	17
sub-totaal reservemutaties	**390**	**17**	**354**
Totale lasten:	***6.753***	***7.018***	***5.380***
Positief jaarrekening saldo	***57***		***35***

BATEN (=inkomsten)	jaarrek 2022	gew.begr. 2022	jaarrek. 2021
Eigen inkomsten			
Huren en pachten	431	414	391
Beheervergoedingen van derden	51	50	82
Overige eigen inkomsten	264	120	121
Eigen inkomsten - fondsenwerving	240	156	270
sub-totaal eigen inkomsten	**986**	**740**	**864**
Subsidies en bijdragen van derden			
Subsidie Natuur en Landschap SNL	875	699	700
Overige subsidies	32	9	-2
Bijdrage Steunstichting	113	116	144
sub-totaal subsidies en bijdragen	**1.021**	**823**	**842**
Projecten			
Bijdragen Steunstichting	994	1.832	232
Overheidsbijdragen	0	0	0
Bijdragen derden	101	0	4
Fondsenwerving	250	0	0
Mutatie onderhanden werk	-100	0	54
sub-totaal projecten	**1.245**	**1.832**	**289**
Totaal van de eigen baten	***3.252***	***3.395,2***	***1.995***
Participantenbijdragen	**3.272**	**3.272**	**3.335**
Aanwendingen van reserves/bestemmingsfondsen			
Natuurbeheer	112	120	81
Algemene egalisatie reserve	48	96	0
(Groot onderhoud) gebouwd vastgoed	0	25	0
Toekomstige investeringen GNR	0	0	0
Exploitatie Infoschuur	12	0	4
Verwervingen, inrichting & instandh.	110	110	0
Natuurontwikkeling & bosverrijking	4	0	0
sub-totaal reservemutaties	**286**	**351**	**85**
Totale baten:	***6.810***	***7.018***	***5.415***

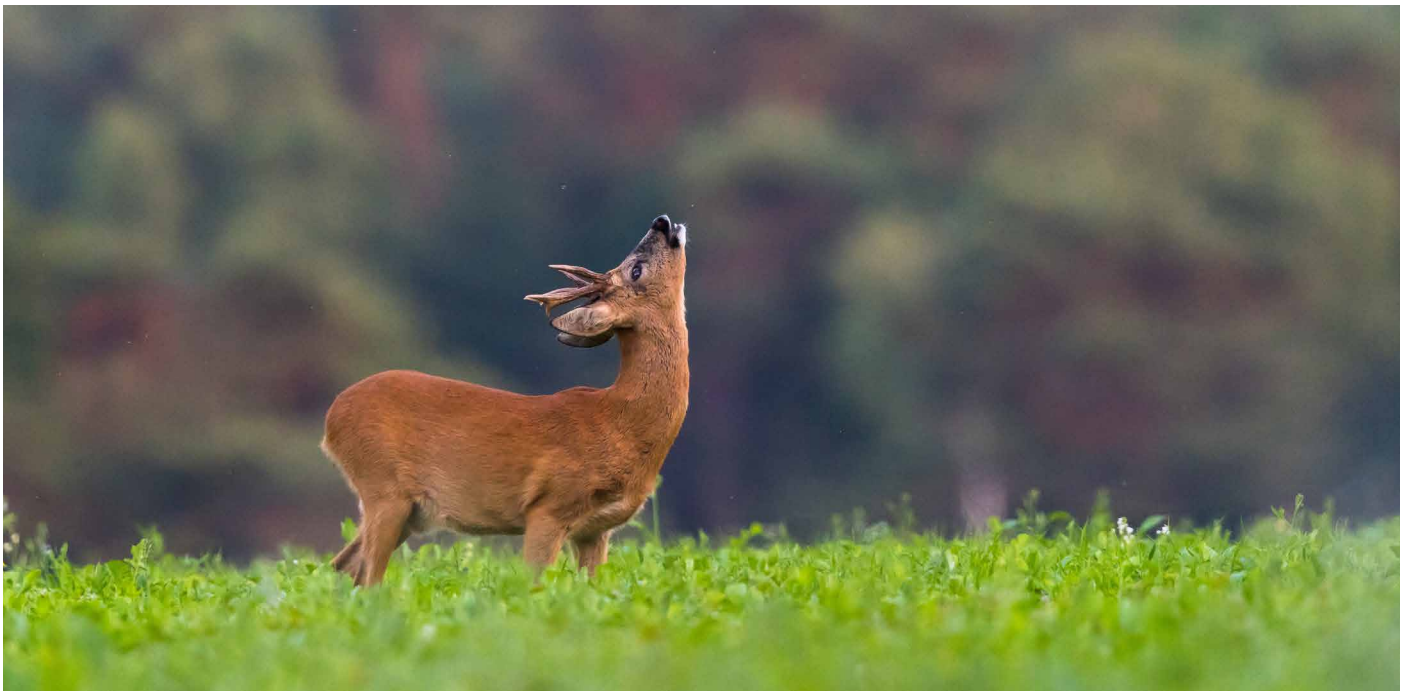
Overzicht van uitgaven en inkomsten per programma

bedragen x € 1.000

	uitgaven	inkomsten	saldo
Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)	3.070	1.775	-1.295
Projecten	1.486	1.355	-130
Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers	579	407	-172
Bestuursondersteuning, belangenbehartiging, beleid en participanten	1.618	3.272	1.654
	6.753	**6.810**	**57**

Totale participantenbijdrage 2022

Participanten	Bijdrage regulier beheer	Bijdrage beheer rijwielpaden	2022
Gemeente Blaricum	€ 113.760	€ 8.420	€ 122.180
Gemeente Gooise Meren	€ 556.940	€ 17.400	€ 574.340
Gemeente Hilversum	€ 867.730	€ 28.680	€ 896.410
Gemeente Huizen	€ 391.000	€ 16.680	€ 407.680
Gemeente Laren	€ 108.480	€ 7.540	€ 116.020
Uit afkoopsom voormalige participanten			€ 1.155.700
Totalen	**€ 2.037.910**	**€ 78.720**	**€ 3.272.330**

Colofon

Stichting Goois Natuurreservaat

Nieuwe Meentweg 2

1217 DZ Hilversum

Postbus 1001

1200 BA Hilversum

gooisnatuurreservaat@gnr.nl

www.gnr.nl • +31 (0) 35 6214598

kvk nummer: 41223080

RSIN/fiscaal nummer: 001939270

Fotografie: Goois Natuurreservaat, Arie van den Hout, Gerke van de Hoef, Fons de Keijser, Provincie Noord-Holland

Vormgeving: o-merel.nl

Wij worden gesteund door:

NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

@gooisnatuurreservaat @mooigooi

Stichting Goois Natuurreservaat

J A A R R E K E N I N G

2022

kenmerk 23-11779-1.01.53

Het Goois Natuurreservaat wordt gesteund
door onder andere de Nationale Postcode Loterij

www.gnr.nl
kvk nummer: 41223080

Inhoudsopgave pagina

Jaarrekening
Financieel verslag 1
Balans per 31 december 8
Staat van baten en lasten 10
Kasstroom overzicht 13
Algemene toelichting en waarderingsgrondslagen 15
Toelichting op de balans 21
Toelichting op de staat van baten en lasten 31
Overige mededelingen 35

Overige gegevens
Bestemming resultaat 37
Bestuursleden 39
Controleverklaring 41

Bijlagen
Bijlage I Verloop nog te ontvangen bijdragen participanten 47
Bijlage II Opgaaf doorschuif BTW 49
Bijlage III Projectenoverzicht 51
Bijlage IV Staat van baten en lasten naar functionele GNR indeling 52
Bijlage V Toelichting staat van baten en lasten functionele GNR indeling 56

Financieel verslag

Inleiding

Voor u ligt de jaarrekening van de Stichting Goois Natuurreservaat over het jaar 2022. Het resultaat voor resultaatbestemming over het boekjaar 2022 bedraagt € 161,254 positief (begroot 2022 € 334.035 negatief). Na verwerking van de dotaties/onttrekkingen aan de bestemmingreserves, resteert een positief saldo van € 57.327. In 2021 bedroeg het resultaat na verwerking van de reservemutaties € 35.206 positief. Het positieve saldo wordt toegevoegd aan de algemene egalisatiereserve.

In het financiële verslag wordt achtereenvolgens ingegaan op de ontwikkelingen van de participantenbijdrage, de organisatie en de financiële positie. De jaarrekening bevat de balans, de staat van baten en lasten, de waarderings-grondslagen, de toelichting op de balans, de toelichting op de staat van baten en lasten en de toelichting op de projecten.

Leeswijzer

Deze jaarrekening is opgesteld volgens de richtlijn C1 Kleine organisaties zonder winststreven van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Rekening saldo gesplitst naar herkomst

Onderstaand overzicht geeft de werkelijke saldi ten opzichte van de geraamde saldi (inclusief reserve mutaties) per onderdeel weer, voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage 4 en 5 van deze jaarrekening

V=voordelig N=nadelig

	rekening	begroot	verschil	
Natuurbeheer en recretie (inclusief vastgoed)	-1.295.238	-€ 1.383.740	€ 88.502	V
Projecten	-130.822	-€ 61.410	-€ 69.412	N
Communicatie, educatie, voorlichting, vrijwilligers & draagvlak	-171.119	-€ 266.570	€ 95.451	V
Bestuursondersteuning, belangenbehartiging, beleid & participanten	1.654.505	€ 1.711.720	-€ 57.215	N
Jaarrekening saldo 2022	57.326	€ 0	€ 57.326	V

Participantenbijdrage

Het werk van het Goois Natuurreservaat wordt mede mogelijk gemaakt door de bijdrage van de participanten in de exploitatie van de stichting. De participantenbijdrage 2022 is nog berekend op grond van de in 1992 getekende overeenkomst. De vijfjaarlijksebudgetperiode uit de overeenkomst (art.2 lid 1) liep tot en met het jaar 2011. Lopende het dienstjaar 2012 is besloten de vijfjaarlijkse budgetperiode te verlengen en jaarlijks te bezien, tot er meer duidelijkheid kwam in de procedure met de uittredende participanten. Als gevolg van de uittreding komt de exploitatiebijdrage nu volledig voor rekening van de Gooise participanten en is de toenmalige verdeelsleutel komen te vervallen. De verdeling over de Gooise participanten is conform de samenwerkingsovereenkomst gebaseerd op het inwoneraantal. Lopende het dienstjaar 2022 is een aanvang gemaakt met het opstellen van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen het GNR en de overgebleven Gooise participanten.

In de uittredingsovereenkomsten met de voormalige participanten Provincie Noord-Holland en de Gemeente Amsterdam zijn per 1 januari 2021 respectievelijke afkoopsommen van € 16 en ruim € 5,2 miljoen afgesproken. In 2022 heeft de provincie onder aftrek van de bijdrage 2021, haar bijdrage betaalbaar gesteld. De afkoopsom van de gemeeente Amsterdam bestond uit een bijdrage ineens van € 4 miljoen en een jaarlijkse bijdrage van € 312.570 gedurende de periode van 2021 tot en met 2024. De provincie en de gemeente Amsterdam hebben de éénmalige afkoopsommen, in afwachting van een definitieve beheervorm, overgemaakt aan de participant Huizen. Het begrote aandeel van de provincie in de jaarlijkse participantenbijdrage 2022 is door de gemeente Huizen aan het GNR overgemaakt. Het jaarlijkse bedrag van de gemeente Amsterdam, als onderdeel van de afgesproken afkoopsom, wordt tot en met 2024 rechtstreeks aan het GNR overgemaakt en is voor het jaar 2022 in deze jaarrekening verantwoord. Ultimo 2022 staat er nog een bedrag van € 18.357.813 in beheer bij de gemeente Huizen. Het betreft de restant afkoopsommen ad € 18.295.750 en de renteopbrengst in 2022 ad € 62.063. In het 1e kwartaal van 2023 zijn de besprekingen gestart met betrekking tot de definitieve bestemming en aanwending ten gunste van het GNR van de ontvangen afkoopsommen.

Financieel verslag

Financieel verslag

Participantenbijdragen inclusief rijwielpadenbijdrage

Jaar	Uitgangs-punt	loon/prijs stijging	beleidsplan 2017-2020	bijdrage beheer	bezuinigingen/ bijz.mutatie	bijdrage totaal
2013	€ 1.757.200	€ 49.860		€ 1.807.060	€ 69.060	€ 1.876.120
2014	€ 1.876.120	€ 33.240		€ 1.909.360	-€ 66.710	€ 1.842.650
2015	€ 1.909.360	€ 0		€ 1.909.360		€ 1.909.360
extra bijdrage 2015 *1				€ 249.885		€ 249.885
jaarrekening 2016	€ 1.909.360	€ 34.350		€ 1.943.710		€ 1.943.710
transitiebijdrage 2016 *2	€ 0	€ 0		€ 205.017		€ 205.017
jaarrekening 2017	€ 1.943.710	€ 32.160	€ 420.000	€ 2.395.870		€ 2.395.870
transitiebijdrage 2017 *2	€ 0	€ 0		€ 208.899		€ 208.899
jaarrekening 2018	€ 2.395.870	€ 51.100	€ 345.000	€ 2.791.970		€ 2.791.970
transitiebijdrage 2018 *2				€ 210.000		€ 210.000
jaarrekening 2019	€ 2.791.970	€ 55.430	€ 260.000	€ 3.107.400		€ 3.107.400
jaarrekening 2020	€ 3.107.400	€ 83.100	€ 75.000	€ 3.265.500		€ 3.265.500
jaarrekening 2021 *3	€ 3.265.500	€ 77.040		€ 3.342.540	-€ 7.460	€ 3.335.080
begroting 2022 *4	€ 3.342.540	€ 31.000		€ 3.373.540	-€ 101.210	€ 3.272.330
jaarrekening 2022	€ 3.342.540	€ 31.000		€ 3.373.540	-€ 101.210	€ 3.272.330

**1 Bij de vaststelling van de jaarrekening 2014 is door een aantal participanten een extrabijdrage van € 1,-- per inwoner toegezegd. Daarnaast is in de dagelijksbestuur vergadering van 15 oktober 2015 besloten dat de participanten bijdragen in de gemaakte kosten in het kader van het verkennend onderzoek naar mogelijke samenwerkingspartners over de jaren 2014 en 2015.*

**2 In het kader van het transitieproces 2016-2018 is door de Gooise participanten besloten om gedurende die periode, afhankelijk van de ingediende transitiebegroting, een bijdrage van € 1,- per inwoner beschikbaar te stellen.*

**3 In de uittredingsovereenkomst met de participant Amsterdam is afgesproken dat Amsterdam, naast de uittredingssom van € 4 miljoen, gedurende de periode 2021-2024 nog een gefixeerd bedrag van € 312.570 per jaar bijdraagt. Het bedrag van € 7.460 is het verschil tussen de geraamde en ontvangen bijdrage 2021.*

**4 In 2022 is, exclusief looncompensatie, een bezuiniging doorgevoerd van 3% op de geraamde participantenbijdrage 2021.*

De participantenbijdrage voor 2022 is als volgt verdeeld:

Bijdragen participanten 2022

Participant	verdeling	Bijdrage
Gooise gemeenten		€ 2.037.910
Jaarlijkse bijdrag Amsterdam t/m 2024	gefixeerd bedrag	€ 312.570
Afkoopsom Provincie Noord-Holland (PNH)		€ 783.820
Bijdragen participanten		**€ 3.134.300**

Financieel verslag

Bijdragen Gooise gemeenten

Gemeente	Inwoners per 01-01-20	Bijdrage
Gemeente Blaricum	11.953	€ 113.760
Gemeente Gooise Meren	58.520	€ 556.940
Gemeente Hilversum	91.180	€ 867.730
Gemeente Huizen	41.084	€ 391.000
Gemeente Laren	11.399	€ 108.480
Bijdragen Gooise gemeenten	**214.136**	**€ 2.037.910**

Rijwielpaden 't Gooi

Met ingang van 2006 maakt het beheer van de fietspaden in het Gooi van de Rijwielpadenverening Gooi- en Eemland onderdeel uit van de begroting van het Goois Natuurreservaat.
De verdeling wordt met een vast bedrag van € 7.000 gecorrigeerd ten gunste van de bijdrage voor Hilversum en via voornoemde verdeelsleutels weer verdeeld ten laste van alle participanten voor het onderhoud van de rijwielpaden.

Bijdrage 2022	€ 138.020 verdeling		correctie db GNR	verdeling correctie	bijdrage 2022
Afkoopsom PNH	40,9%	€ 56.450		€ 2.860	€ 59.310
Gemeente Blaricum	5,8%	€ 8.010		€ 410	€ 8.420
Gemeente Gooise Meren	12,0%	€ 16.560		€ 840	€ 17.400
Gemeente Hilversum	24,6%	€ 33.960	€ (7.000)	€ 1.720	€ 28.680
Gemeente Huizen	11,5%	€ 15.870		€ 810	€ 16.680
Gemeente Laren	5,2%	€ 7.180		€ 360	€ 7.540
totalen	100,0%	€ 138.030	€ (7.000)	€ 7.000	€ 138.030

Recapitulatie totale participantenbijdrage 2022

Participanten	Bijdrage regulier beheer	Bijdrage beheer rijwielpaden	Totale bijdrage 2022	Ontvangen 2022	Nog te ontvangen 2022
Afkoopsom PNH	€ 783.820	€ 59.310	€ 843.130	€ 843.130	**€ 0**
Afkoopsom Amsterdam	€ 312.570	€ 0	€ 312.570	€ 312.570	**€ 0**
Gemeente Blaricum	€ 113.760	€ 8.420	€ 122.180	€ 122.180	**€ 0**
Gemeente Gooise Meren	€ 556.940	€ 17.400	€ 574.340	€ 574.340	**€ 0**
Gemeente Hilversum	€ 867.730	€ 28.680	€ 896.410	€ 896.410	**€ 0**
Gemeente Huizen	€ 391.000	€ 16.680	€ 407.680	€ 407.680	**€ 0**
Gemeente Laren	€ 108.480	€ 7.540	€ 116.020	€ 116.020	**€ 0**
Totalen	**€ 3.134.300**	**€ 138.030**	**€ 3.272.330**	**€ 3.272.330**	**€ 0**

In de geactualiseerde samenwerkingsovereenkomst is nieuwe verdeling opgenomen, waarbij de bijdrage voor het beheer van de rijwielpaden integraal in de participantenbijdrage wordt verwerkt. Deze verdeling wordt met ingang van het dienstjaar 2024 toegepast. Tot dat moment wordt de bijdrage voor het beheer van de rijwielpaden nog afzonderlijk zichtbaar gemaakt.

Financieel verslag

Personeel

De rechtspositie en daarmee de bezoldiging is gebaseerd op de provinciale rechtspositieregeling.
Op grond hiervan delen wij mee dat binnen de stichting er geen werknemers zijn die een inkomen genieten dat meer bedraagt dan het inkomen van een minster, zoals bedoeld in artikel 2.3 lid 1 van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT) en/of de door de Provincie Noord-Holland te hanteren inkomensnorm gesubsidieerde instellingen, zijnde in 2022 € 216.000 inclusief belaste onkostenvergoedingen en pensioenbijdrage. Zie voor het WNT verantwoordingsdocument, het onderdeel Overige mededelingen pagina 36 van deze jaarrekening.

De bestuursleden (zie 'overige gegevens' voor alle leden welke per 31 december 2022 deel uit maakten van het bestuur) zijn onbezoldigd.

In onderstaande tabel is het verloop van de werkelijke vaste personeelsformatie in 2022 weergegeven.

De personeelsformatie 2022 (in fte)

Functie	**stand 01-01-21**	**Bij**	**Af**	**stand 31-12-21**	***fte begroting***
Directeur-rentmeester	1,00			1,00	*1,00*
Controller	0,89			0,89	*0,89*
Team beleid, organisatie & externe relaties					
Teamleider	1,00			1,00	*1,00*
Senior beleidsadviseur profilering	0,89			0,89	*0,89*
Senior beleidsmedewerker NRL	1,00			1,00	*1,00*
Senior adviseur bedrijfsvoering	1,00			1,00	*1,00*
Beleidsmedewerker NRL	0,89			0,89	*0,89*
Coördinator FC&V	0,89			0,89	*0,89*
Coördinator V&E	1,00			1,00	*1,00*
Coördinator Grondzaken	0,83			0,83	*0,83*
Medewerker informatievoorziening	1,50	0,67	0,67	1,50	*1,50*
Medewerker profilering	0,50			0,50	*0,50*
Medewerker administratie	2,33	0,67	0,78	2,22	*1,64*
Secretariaat	1,78			1,78	*1,78*
Team terreinbeheer					
Hoofd terreinbeheer	1,00			1,00	*1,00*
Regiobeheerders *1	3,00	1,00		4,00	*3,00*
Boswachters	3,88	1,00	0,88	4,00	*4,00*
Beheerder begrazing&veeverzorging	1,00	1,00	1,00	1,00	*1,00*
Beheerder fietspaden	0,67			0,67	*0,67*
Herders	0,89	1,89	0,89	1,89	*1,89*
Medewerker terreinbeheer en veeverzorg.	5,00			5,00	*5,00*
Projectbureau					
Teamleider	1,00		1,00	-	-
Senior projecleider/programmamanager	-	1,00		1,00	*1,00*
Projectleider	1,00			1,00	*1,00*
Projectondersteuner	-			-	*0,50*
Structurele formatie	**32,94**	**7,23**	**5,22**	**34,95**	*33,87*

**1 In de loop van 2022 is een bovenformatieve functie regiobeheerder projecten ingesteld, voor de duur van maximaal 2 jaar.*

Financieel verslag

Bijdragen ten behoeve van het reguliere personeel door de Stichting Steun Goois Natuurreservaat

Van de structurele personeelsformatie van 33,82 fte per 31 december 2022 wordt op begrotingsbasis de lasten van het projectbureau 2,0 fte gedekt door geraamde projectbijdragen van de Steunstichting. In de jaarrekening 2022 is k€ 135.700 ten laste van projecten gebracht.

Financiële positie

Het netto werkkapitaal van de stichting wordt berekend door de vlottende activa te verminderen met de schulden op korte termijn. Het werkkapitaal bedraagt ultimo 2022 positief € 1.543.283 (in 2021, was dit € 1.306.000 positief).

Financieel verslag

Vaststelling jaarrekening

De jaarrekening 2022 is gecontroleerd door ETL Assurance & Overheidsaccountants Accontants te Haarlem.
De door dit kantoor afgegeven controleverklaring is bij het onderdeel overige gegevens opgenomen.
Het bestuur van de Stichting Goois Natuurreservaat heeft in de vergadering van 30 maart 2023 de jaarrekening 2022 vastgesteld.

Was getekend
Hilversum, 30 maart 2023

voorzitter,	bestuurslid financiën,
C.J.G. Dosker	J. van den Bor
bestuurslid, personeelszaken,	bestuurslid, participant Blaricum
R. van den Berg	J.M.G. Ongering-Lanphen
bestuurslid participant Gooise Meren,	bestuurslid participant Hilversum,
H.M. Bellaart	B. Heller
bestuurslid participant Huizen,	bestuurslid participant Laren
R.G. Boom	J.G. van Midden

Financieel verslag

BALANS NA RESULTAATBESTEMMING PER 31 DECEMBER

		2022		2021	
		€	€	€	€
	ACTIVA				
A.	**Vaste activa**				
I	Materiële vaste activa	760.547		836.665	
			760.547		836.665
B.	**Vlottende activa**				
I	Vorderingen en overlopende activa	938.021		789.648	
II	Liquide middelen	1.545.666		1.207.736	
			2.483.687		1.997.384
			3.244.234		2.834.049

BALANS NA RESULTAATBESTEMMING PER 31 DECEMBER

		2022		2021	
		€	€	€	€
	PASSIVA				
C.	**Eigen vermogen**				
I	Kapitaal	272		363	
II	Algemene reserve	239.374		229.819	
III	Bestemmingsreserves	1.624.645		1.396.282	
IV	Bestemmingsfondsen	163.889		240.552	
			2.028.179		1.867.016
D.	**Voorzieningen**				
I	Voorziening baggeren wateren/poelen	83.420		83.420	
II	Voorziening ww verplichtingen personeel	192.230		192.230	
			275.650		275.650
E	**Kortlopende schulden**				
I	Crediteuren	327.832		307.211	
II	Overloop verlofrechten personeel	107.412		71.264	
III	Onderhanden projecten	140.412		40.810	
IV	Overige schulden en overlopende passiva	364.749		272.098	
			940.405		691.383
			3.244.234		2.834.049

STAAT VAN LASTEN EN BATEN

LASTEN	Jaar-rekening 2022 €	gewijzigde begroting 2022 €	Jaar-rekening 2021 €
Personeel			
Lonen en salarissen	2.659.614	2.690.705	2.609.899
Overige personeelskosten	115.862	132.100	164.433
Inhuur (Uitzendkracht/Detachering)	43.182	22.100	44.353
sub-totaal personeel	**2.818.658**	**2.844.905**	**2.818.685**
Bedrijfsvoering			
Huisvesting	116.708	87.360	95.066
Automatisering	103.924	98.600	94.567
Kantoorkosten	67.923	71.560	67.372
Afschrijvingen	124.233	175.640	128.145
sub-totaal bedrijfsvoering	**412.788**	**433.160**	**385.150**
Algemene organisatiekosten	**179.844**	**133.650**	**163.290**
Beheerlasten	**1.711.668**	**1.832.525**	**1.481.678**
Projecten exclusief personeelslasten			
Werk derden	1.239.695	1.756.590	176.936
Overige uitgaven			
sub-totaal projecten	**1.239.695**	**1.756.590**	**176.936**
totaal van de lasten	*6.362.653*	*7.000.830*	*5.025.739*
Mutaties reserves/bestemmingsfondsen			
Toevoeging Natuurbeheer	270.323	3.645	36.422
Toevoeging Vervanging materieel v/m RPV	13.420	13.420	13.420
Toevoeging (groot) onderhoud gebouwd vastgoed	57.000	0	84.314
Toevoeging Toekomstige investeringen GNR	0	0	0
Toevoeging bestemmingsfonds verwervingen cs	36.090	0	200.000
Toevoeging bestemmingsfonds natuurontwikkelin	10.000	0	16.982
Toevoeging bestemmingsfonds Infoschuur	3.100	0	3.100
sub-totaal reservemutaties	**389.933**	**17.065**	**354.238**
Totale lasten na reserve mutaties	6.752.586	7.017.895	5.379.977
Posititef jaarrekening saldo	*57.327*		*35.206*

STAAT VAN LASTEN EN BATEN

BATEN	Jaar-rekening 2022 €	gewijzigde begroting 2022 €	Jaar-rekening 2021 €
Eigen inkomsten			
Huren en pachten	430.563	413.750	390.875
Beheervergoedingen van derden	51.153	50.430	82.530
Overige eigen inkomsten	263.945	120.080	120.883
Overige eigen inkomsten - fondsenwerving	240.375	156.000	270.213
sub-totaal eigen inkomsten	**986.036**	**740.260**	**864.501**
Subsidies en bijdragen van derden			
Subsidiestelsel Natuur en Landschap	875.078	698.755	700.335
Overige subsidies	32.000	8.500	-2.451
Bijdrage Steunstichting GNR	113.285	116.090	143.585
sub-totaal subsidies en bijdragen	**1.020.363**	**823.345**	**841.469**
Projecten			
Bijdragen Steunstichting GNR	993.500	1.830.860	231.740
Overheidssubsidies	0	0	0
Bijdragen derden	57.230	0	3.750
Fondsenwerving	250.014	0	0
Overige inkomsten	44.036		
Mutatie onderhanden werk	-99.602	0	53.883
sub-totaal projecten	**1.245.178**	**1.830.860**	**289.373**
totaal van de eigen baten	*3.251.577*	*3.394.465*	*1.995.343*
Participantenbijdragen	**3.272.330**	**3.272.330**	**3.335.080**
Mutaties reserves/bestemmingsfondsen			
Aanwending Natuurbeheer	112.380	120.000	81.266
Aanwending Algemene Egalisatie Reserve	47.773	96.100	0
Aanwending (groot) onderhoud gebouwd vastgoed	0	25.000	0
Aanwending Toekomstige investeringen	0	0	0
Aanwending bestemmingsfonds verwervingen cs	110.000	110.000	0
Aanwending bestemmingsfonds natuurontwikkeli	4.259	0	0
Aanwending bestemmingsfonds Infoschuur	11.594	0	3.495
sub-totaal reservemutaties	**286.006**	**351.100**	**84.762**
Totale baten na participantenbijdragen en reserve mutaties	6.809.913	7.017.895	5.415.184
Negatief jaarrekening saldo			

Kasstroomoverzicht

		2022		2021	
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Resultaat					
resultaat		57.327		35.206	
overige mutaties eigen vermogen		103.836		269.477	
Aanpassingen voor:					
afschrijvingen/ontv.aflossingen		124.233		128.144	
interest baten en lasten					
mutatie voorzieningen		0		498	
mutaties werkkapitaal					
- mutatie vorderingen	-148.373		45.524		
- mutatie kortlopende schulden	249.022		40.106		
		100.649		85.630	
ontvangen interest					
Kasstroom uit operationele activiteiten			386.045		518.955
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
investeringen in materiële vaste activa		-48.116		-146.306	
desinvesteringen materiële vaste activa		0		12.000	
investeringen in financiële vaste activa		0		0	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			-48.116		-134.306
Kastroom uit financieringsactiviteiten					
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			0		0
Netto kasstroom			**337.929**		**384.649**
Saldo liquide middelen per 1/1:					
Rabobank		1.200.901		816.136	
Kasgelden		6.835		6.951	
			1.207.736		823.087
Saldo liquide middelen per 31/12:					
Rabobank		1.536.740		1.200.901	
Kasgelden		8.926		6.835	
			1.545.666		1.207.736
Mutatie liquide middelen			**337.930**		**384.649**

Toelichting Algemeen en grondslagen

Algemeen

De Stichting Goois Natuurreservaat, hierna ook te noemen als "GNR of Het Goois Natuurreservaat", is opgericht op 11 november 1932 door de destijds zes Gooise gemeenten, de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam en is gevestigd aan de Nieuwe Meentweg 2, te Hilversum. De stichting is ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel onder nummer 41223080 en geregistreerd bij de belastingdienst onder (RSIN) nummer 001939270.

De in deze jaarrekening opgenomen informatie heeft geheel en alleen betrekking op de Stichting Goois Natuurreservaat en betreft het verslagjaar 2022, welke gelijk loopt met het kalenderjaar.

De doelstellingen en de hieraan ontleende activiteiten zijn vastgelegd in artikel 1 van de statuten:

1.a de instandhouding van de natuurschoon in het Gooi door verkrijging van de aldaar gelegen terreinen, ten einde deze ten eeuwigen dage ongeschonden als natuurterrein te behouden; en
1.b aan het publiek door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen, het genot van dat natuurschoon te verzekeren.

De voornaamste activiteiten van de stichting bestaan uit het beheren, in de meest ruime zin van de betekenis van het woord, van de ca 2.900 hectare natuurterrein die in de ruim afgelopen 90 jaar is verworven, inclusief de in of op het terrein aanwezige voorzieningen.

Deze jaarrekening is ondertekend door, de tijdens de vaststellingsvergadering, aanwezige leden.

Toegepaste standaarden
De jaarrekening is opgesteld volgens richtlijn C1 Kleine organisaties zonder winststreven van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Presentatie
De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de stichting.

De staat van baten en lasten kent een categoriale indeling, met toelichting. In de bijlagen is een staat van baten en lasten opgenomen op basis van een functionele indeling. Hierin zijn baten en lasten toegerekend aan de verschillende (hoofd)doelen en projecten tevens is daar een toelichting op de functioneel ingedeelde staat van baten en lasten opgenomen.

Continuïteit
Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Toelichting Algemeen en grondslagen

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uikomsten kunnen afwijken van deze schattingen.
De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.
De volgenden waarderingsgrondslagen zijn naar mening van de directie het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- voorziening baggeren wateren en poelen
- nog te ontvangen bedragen
- nog te betalen bedragen

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan. De stichting maakt geen gebruik van afgeleide instrumenten. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Toelichting Algemeen en grondslagen

Materiële vaste activa

Vaste activa

Investeringen in vaste activa worden opgenomen tegen de historische aanschaf- c.q. vervaardigingsprijs, inclusief bijkomende kosten welke rechtstreeks gerelateerd kunnen worden aan het actief, verminderd met specifiek met de aanschaf/vervaardiging van deze activa samenhangende ontvangen subsidies/bijdragen/ontvangsten en bijzondere waardeverminderingen. Op activa wordt afgeschreven met een vast percentage van de netto aanschafwaarde, rekening houdend met een

Voor de diverse categoriën worden de volgende percentages gehanteerd:

- gebouwen *1	nieuwbouw	2,50%
	verbouw/renovatie	5,00%
- inventaris		10,00%
- werktuigen en machines		
afhankelijk van verwachte economische levensduur		10 tot 33,33%
- vervoermiddelen nieuw		
afhankelijk van verwachte economische levensduur		16,67 tot 25%
- vervoermiddelen gebruikt		
afhankelijk van verwachte restant levensduur		33,33 tot 100%
- automatisering		
afhankelijk van verwachte technische levensduur		25 tot 33,33%

*1 Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd, indien zij de gebruiksduur van het object

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te bepalen voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Grondaankoop en -verkoop

Voor de waardering van grondaankopen gelden bijzondere omstandigheden waarbij het GNR als natuurbeheerorganisatie in het kader van de doelstellingen natuurterrein en of andere gronden aanschaft, met het doel deze zelf te beheren. Ondanks de hierbij ontvangen subsidies en giften voor de aanschaf leidt de toekomstige exploitatie van die terreinen tot verlies. Om deze redenen worden grondaankopen ineens afgeschreven ten laste van het resultaat. De hiervoor ontvangen subsidies en andere baten komen in de baten tot uitdrukking. Een eventueel verschil wordt in het betreffende jaar via resultaatbestemming onttrokken aan, danwel gestort in de egalisatiereserve.

Toelichting Algemeen en grondslagen

Onderhanden projecten

In de waardering van onderhanden projecten zijn de kosten in het betreffende boekjaar die direct betrekking hebben op het project en/of die toerekenbaar zijn aan het project begrepen. De toerekening van opbrengsten, subsidies en overige bijdragen/ontvangsten in het betreffende boekjaar zijn eveneens in de waardering begrepen. Bij afsluiting van een project wordt het resultaat ten laste of ten gunste gebracht van de staat van baten en lasten van het betreffende boekjaar. Het resultaat wordt in het betreffende jaar via resultaatbestemming onttrokken aan, danwel gestort in de bestemmingsreserve natuurbeheer. De saldi van niet afgeronde projecten wordt via de balanspost *Onderhanden projecten* verantwoord.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden opgenomen tegen de nominale waarde; waardering van vorderingen geschiedt onder aftrek van een eventuele voorziening wegens oninbaarheid. De voorziening wordt gebaseerd op een individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit het vaste kapitaal, reserves en fondsen

Egalisatie reserve
Aan de egelisatiereserve wordt het positieve/negatieve saldo in enig jaar toegevoegd danwel onttrokken. De hoogte van de egalisatiereserve mag maximaal 10% van de jaarbijdrage van de participanten bedragen (artikel 6 van de samenwerkingsovereenkomst).

Bestemmingsreserves
Dit zijn de reserves waaraan gelet op de herkomst en/of beoogde besteding van de middelen door eigen keuzes van het bestuur een bepaalde bestemming is gegeven. Het betreft geen verplichting, het bestuur kan deze beperking zelf opheffen.

Bestemmingsfondsen
Betreft middelen waaraan door de gevers van die middelen een bepaalde bestemming wordt gegegeven zonder dat sprake is van een terugbetalingsverplichting.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen, wanneer sprake is van:

* een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
* waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
* het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is

Dergelijke voorziening worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Toelichting Algemeen en grondslagen

Voor de verwachte kosten in zaken baggeren is een voorziening gevormd. De toevoegingen aan de voorzieningen worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van groot onderhoud en die periode die telkens verloopt tussen de werkzaamheden van groot onderhoud, een en ander zoals blijkend uit een meerjarenonderhoudsplan. De kosten van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de voorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten.

In het kader van de werkloosheidswet is de Stichting Goois Natuurreservaat eigen risicodrager. Dit houdt in dat de uitkeringen op grond van deze wet, gedurende de maximale wettelijke termijn, zolang de betreffende medewerkers geen nieuwe baan gevonden hebben, voor rekening komen van de stichting. Voor de (latente) verplichtingen is een voorziening getroffen. In de CAP (CAO voor provincies) zijn afspraken gemaakt voor de reparatie van het derde WW-jaar. Deze voorziening dient ook ter dekking van deze latente verplichtingen.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van effectieverentemethode. Indien er sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Opbrengstverantwoording

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies die betrekking hebben op grondaankopen of die geen betrekking hebben op andere activa worden in het resultaat verantwoord wanneer de desbetreffende kosten zijn gemaakt en aan de voorwaarden van subsidiëring is voldaan.

Resultaat onderhanden projecten

Zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de het resultaat van een onderhanden project, worden de projectopbrengsten en -kosten als baten en lasten in de staat van baten en lasten verwerkt naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum.

Nalatenschappen

Nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. De instelling kan de omvang van de bate uit nalatenschap normaliter betrouwbaar inschatten op het moment dat de nalatenschap zich bevindt in het stadium waarop de boedelbeschrijving is ontvangen.

Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar waarin ze worden ontvangen verantwoord als baten uit nalatenschappen, voor zover deze niet al in een voorgaand boekjaar zijn verantwoord. Verkrijgingen belast met vruchtgebruik worden pas in de staat van baten en lasten verantwoord bij het einde van het vruchtgebruik of bij eerdere verkoop van de blote eigendom.

Huur- en pachtopbrengsen

De inkomsten worden opgenomen in het boekjaar waarop deze betrekking hebben op basis van de contractuele overeenkomsten.

Participantenbijdrage

De bijdrage van de participanten in de tekorten van de stichting is geregeld in een overeenkomst welke in juni 1992 is opgemaakt en vastgesteld door alle betrokken participanten. De jaarbijdrage wordt bij het opmaken van de begroting van het betreffende verslagjaar vastgesteld.

De participantenbijdrage voor het regulier beheer wordt door middel van een verdeelsleutel toegerekend aan de participanten: Provincie Noord-Holland 25%, gemeente Amsterdam 10%, Gooise gemeenten (Blaricum, Gooise Meren, Huizen, Hilversum en Laren) 65%. De verdeling over de Gooise gemeenten geschiedt op basis van het inwoneraantal per 1 januari van het jaar waarin de begroting voor het betreffende verslagjaar is opgesteld.

Door het uittreden van de Provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam per 1 januari 2021 is bovenstaande verdeelsleutel niet meer van toepassing. De berekende wegvallende bijdragen van deze twee participanten komen ten laste van de door beide voormalige participanten betaalde afkoopsom.

De participantenbijdrage voor het beheer van de fietspaden van de voormalige Rijwielpadenvereniging wordt door middel van een verdeelsleutel toegerekend aan de (voormalige) participanten: Provincie Noord-Holland 40,9% en de Gooise gemeenten Blaricum 5,8%, Gooise Meren 12%, Huizen 11,5%, Hilversum 24,6% en Laren 5,2%. Het berekende aandeel voor de provincie komt ten laste van de door hen betaalde afkoopsom.

In 2021 zijn de participanten Amsterdam en Provincie Noord-Holland uitgetreden en dient de samenwerkingsovereenkomst gewijzigd te worden. Naar verwachting zal in 2023 een nieuwe participantenovereenkomst worden afgesloten.

Beheer fietspaden provincie Utrecht

Het beheer van de fietspaden van de gemeente Baarn wordt eveneens door het Goois Natuurreservaat uitgevoerd, maar daar op basis van een beheerovereenkomst. In deze overeenkomst is een vergoeding afgesproken, die jaarlijks wordt geïndexeerd met een in de overeenkomst vastgelegd indexpercentage. Met ingang van het dienstjaar 2023 wordt het beheer volledig afgestoten en teruggegeven aan de gemeente Baarn.

Pensioenlasten

Ten aanzien van de pensioentoezeggingen aan medewerkers wordt de jaarlijkse premiebetaling als last verantwoord. Per jaareinde verschuldigde premies zijn als verplichting op de balans opgenomen.

Belastingen

De stichting is op een enkele activiteit na, niet BTW plichtig.

Jaarlijks wordt er door het GNR een opstelling gemaakt waarin de ‘door te schuiven BTW’ is opgenomen. Bij het opstellen van dit overzicht wordt rekening gehouden met de aard van de BTW en de mogelijkheid om deze BTW via het BTW compensatiefonds te verwerken bij de participanten. De huidige transparantiemethode is opgenomen in paragraaf 3,2 van het besluit van de Staatsecretaris van Financiën van 24 december 2020, nr. 2020-249875, Stcrt. 2020, nr. 62965.

Kasstroomoverzicht

Het opgenomen kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de stichting zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december

	2022 €	2021 €
A VASTE ACTIVA		
A.I Materiële vaste activa		
(voor het verloop van de aanschaf- en boekwaarden zie tabel hierna)		
Bos- en heidebezit	-	-
Gebouwen	170.509	181.516
Materieel beheer	243.547	284.316
Vervoermiddelen	175.144	171.435
Inventaris	359	1.793
Automatisering	14.131	22.600
Vrijwilligers	-	-
Niet aan bedrijfsuitvoering dienstbare materiële vaste act	156.858	175.005
	760.548	**836.665**
Het verloop van de activa is als volgt te specificeren:		
Boekwaarde per 1 januari	836.665	830.503
Bij: Investeringen	48.116	146.306
Af: Desinvesteringen	-	12.000
Afschrijvingen	124.233	128.144
Boekwaarde per 31 december	**760.548**	**836.665**
Toelichting bezit GNR:		
Oppervlakte per 1 januari (oppervlakte in ha, a, ca)	2836.57.56	2834.97.56
Mutatie bij *1	22.92.14	1.60.00
Mutatie af		
Oppervlakte per 31 december *2	2859.49.70	2836.57.56

Machines en werktuigen
In 2022 is één diesel dienstauto vervangen door een volledig elektrisch exemplaar, investering € 39.750.

Automatisering
Betreft de reguliere vervanging van afgeschreven laptops en desktops, investering bijna € 8.400

Oppervlakte
*1 In verband met een nauwkeuriger administratie in afstemming met het kadaster, is in 2021/2022 gebleken dat het feitelijk areaal aan gronden in eigendom, uitgeven in erfpacht en gedeeld eigendom groter was dan de hier jaarlijks gepubliceerde cijfers. De toename is derhalve administratief.

*2 Naast het in ons bezit zijnde areaal, beheren we ook nog gronden in bezit van anderen. De oppervlakte hiervan bedraagt ca. 58 hectare.

Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december

Bedragen in afgeronde €'s

	Gebouwen	Materieel beheer	Vervoer-middelen	Inventaris	Automati-sering	Vrijwilligers	Niet aan bedrijfs-voering dienstbare M.V.A.	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari 2022	482.678	427.242	325.949	13.369	130.795	15.736	327.634	1.723.402
Investeringen 2022	0	0	39.750	0	8.366	0	0	48.116
Desinvesteringen 2022	0	0	-40.914	0	0	0	0	-40.914
								0
Aanschafwaarde per 31 december 2022	482.678	427.242	324.785	13.369	139.161	15.736	327.634	1.730.604
Afschrijvingen per 1 januari 2022	301.162	142.926	154.513	11.575	108.195	15.736	152.629	886.737
Afschrijvingen 2022	11.007	40.769	36.041	1.435	16.834	0	18.148	124.233
Correctie desinvesteringen	0	0	-40.914	0	0	0	0	-40.914
	312.169	183.695	149.641	13.010	125.030	15.736	170.776	970.056
Boekwaarde per 1 januari 2022	181.516	284.316	171.435	1.793	22.600	0	175.005	836.665
Boekwaarde per 31 december 2022	**170.509**	**243.547**	**175.144**	**359**	**14.131**	**0**	**156.858**	**760.548**

Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december

	2022 €	2021 €
B. VLOTTENDE ACTIVA		
B.I Vorderingen overlopende activa		
Debiteuren	117.551	50.000
Nog te ontvangen subsidies	786.616	699.306
Vorderingen op Steunstichting	26.802	22.225
Overige vlottende activa	7.052	18.117
	938.021	789.648

Specificatie debiteuren

Van het totaalbedrag van € 117,551 stond op 6 februari 2023 nog een bedrag van ruim € 48.200 open. Het betreft een viertiental vorderingen, waarbij 2 vorderingen op de PWN van in totaal ruim € 34.500. Het restant betreft voornamelijk in december 2022 geplaatste klaphekken bij particulieren (9 stuks met een waarde van ruim € 10.000).

Specificatie nog te ontvangen subsidies	2022 €	2021 €
SNL Subsidie *1	786.616	699.306
	786.616	699.306

**1 betaling heeft plaatsgevonden op ??*

Vorderingen op de Steunstichting

Het GNR financiert de uitgaven voor projecten en kosten van de Steunstichting voor. Periodiek wordt, afhankelijk van met name de gedane uitgaven voor projecten, met de Steunstichting verrekend.

Specificatie overige vlottende activa	2022 €	2021 €
Vooruitbetaalde posten	6.577	17.642
Overige te ontvangen posten	-	-
Waarborgsommen	475	475
	7.052	18.117

Het saldo van de post vooruitbetaalde bedragen betreft voornamelijk abonnementskosten voor het dienstjaar 2023.

Alle opgenomen vorderingen hebben een looptijd van korter dan 1 jaar.

Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december

	2022 €	2021 €
B.II Liquide middelen		
Rabobank	1.536.740	1.200.901
Kas	8.926	6.835
	1.545.666	1.207.736

Met de Rabobank is een rekeningcourantovereenkomst, met een kredietfaciliteit tot € 250.000 afgesloten. Ten behoeve van de kredietfaciliteit is een hypothecaire zekerheidsstelling tot maximaal € 500.000 ten gunste van de bank afgegeven. De zekerheidstelling rust op de panden aan de Nieuwe Meentweg 2 en de Infoschuurruimte aan de Naarderweg 103a te Hilversum.

C. Eigen vermogen

	2022 €	2021 €
C.I Kapitaal		
Stichting kapitaal	272	363
	272	363

Stichtingskapitaal
Destijds bij de oprichting van de stichting is door de toenmalige acht participanten, als startkapitaal per participant fl. 100,- ingelegd, in totaal fl. 800. Als gevolg van de uittreding van de participanten gemeente Amsterdam en provincie Noord-Holland, is een bedrag van fl.200 (€ 90,75) afgeboekt. Bij de formele ondertekening van de uittreedovereenkomsten zijn twee bomen, als tegenwaarde, aangeboden aan de twee uittredende participanten. In overleg met hen zijn deze twee bomen geplant bij de Schaapskooi Laren, als zijnde de "Amsterdam boom" en "Provincie Noord-Holland boom".

C.II Algemene reserves	**Stand per 1-1-2022** **€**	**Storting 2022** **€**	**Onttrekking 2022** **€**	**Stand per 31-12-2022** **€**
Egalisatiereserve Algemeen	229.819	57.327	47.773	239.373
	229.819	57.327	47.773	239.373

Egalisatiereserve Algemeen
Zoals in de waarderingsgrondslagen is vermeld mag de Egalisatiereserve maximaal 10% bedragen van de totale jaarlijkse participantenbijdragen. Op basis van de bijdragen 2022 bedraagt het plafond ruim € 327.000. De totale uitgaven in 2022 bedroegen ruim € 6,3 miljoen. Het vastgesteld plafond bedraagt daarmee ruim 5% van de totale uitgaven en wordt daarmee als toereikend beschouwd, om mogelijke risico's van negatieve jaarrekening resultaten te egaliseren. De werkelijke stand per 31-12-2022 bedraagt ca 6,9% van de participantenbijdragen 2022 en ca 3,6% van de werkelijke uitgaven 2022.

Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december

C.III Bestemmingsreserves	Stand per 1-1-2022 €	Storting 2022 €	Onttrekking 2022 €	Stand per 31-12-2022 €
a. Reserve Natuurbeheer	737.591	270.323	112.380	895.534
b. Reserve gebouwd vastgoed	250.766	57.000	-	307.766
c. Reserve vervanging materieel RPV	138.054	13.420	-	151.474
d. Reserve toekomstige investeringen	269.871	-	-	269.871
	1.396.282	340.743	112.380	1.624.645

ad a. Reserve Natuurbeheer
De storting betreft de bespaarde premie bosbrandverzekering, de ontvangen bijdrage voor de formatie toezicht projecten, de extra snl subsidie 2021 en boa subsidie tbv formatie uitbreiding boswachters, diverse bijdragen voor uit te voeren beheer. De aanwending betreft de aanschaf/vervanging van begrazingsrasters en de sloop van de van de restant opstallen op het oude oeffenterrein Crailo.

ad b. Reserve gebouwd vastgoed
In de exploitatiebegroting 2022 is een bedrag opgenomen voor onderhoud gebouwen van € 185.850 en hiervan is € 144.135 besteed. De raming is gebaseerd op het meerjarenplan onderhoud gebouwen die in 2020/2021 is opgesteld en betreft een 10 jaars gemiddelde. Jaarlijkse overschotten en tekorten lopen via de reserve gebouwd vastgoed. Daarnaast is een eenmalige opbrengst ivm commerciële verhuur van een voormalige dienstwoning gereserveerd.

ad c. Reserve vervanging materieel voormalige Rijwielpadenvereniging
Bij de overdracht van het beheer van de fietspaden aan het GNR is besloten om voor de vervanging van het materieel een jaarlijks bedrag ten laste van de exploitatie in de bestemmingreserve materieel v/m RPV te storten. De komende jaren moet een deel van het materieel worden vervangen en de hiermee gemoeide bedragen zullen ten laste van deze reserve gebracht worden.

ad d. Reserve toekomstige investeringen GNR
Bij de vaststelling van de jaarrekening 2016 is besloten het onderdeel werkkapitaal toe te voegen aan het onderdeel bestemmingsreserves van het eigen vermogen. Deze bestemmingsreserve dient als dekkingsmiddel om toekomstige investeringen (of de kapitaallasten daarvan) te kunnen dekken. Dit kunnen zowel investeringen zijn in materiele vaste activa, als wel in het GNR als organisatie.

C.IV Bestemmingsfonds	Stand per 1-1-2022 €	Storting 2022 €	Onttrekking 2022 €	Stand per 31-12-2022 €
a. Exploitatie Infoschuur	23.570	3.100	11.594	15.076
b. Verwerving en beheer Kocherbos	200.000	36.090	110.000	126.090
c. Natuurontwikkeling/bosverrijking	16.982	10.000	4.259	22.723
	240.552	49.190	125.853	163.889

Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december

ad a. Egalisatiefonds exploitatie infoschuur
In het voorjaar van 2013 is een overeenkomst afgesloten met betrekking tot de gezamenlijke exploitatie met een aantal 'groene groeperingen' van de Infoschuur. De deelnemers betalen naar rato van gebruik hun aandeel in de kosten (inclusief toekomstig onderhoud). Exploitatie overschotten of tekorten worden ten laste van dit fonds gebracht. Bij ontbinding van de overeenkomst komt een eventueel saldo weer ten goede van de deelnemende partijen in de overeenkomst. De storting betreft het jaarlijks te reserveren bedrag voor langcyclisch onderhoud. De onttrekking betreft enerzijnds het exploitatietekort van 2022 en anderzijds de aanschaf en installatie van een ventilatiesysteem. Van het saldo per 31 december is ruim € 14.100 beschikbaar voor onderhoud, het restant betreft het egalisatiedeel voor de exploitatie.

ad b. Bestemmingsfonds verwervingen, inrichting en onderhoud verworven terreinen.
In 2021 is van een giftgever een bedrag ontvangen om de aankoop van het Kocherbos mede mogelijk te maken. De aankoop is in 2022 gerealiseerd, tevens heeft een eerste veiligheidssnoei plaatsgevonden. De aanwendig betreft het deel voor aankoop van het Kocherbos. Naar aanleiding van het jubileum symposium, waarbij de oproep voor het instellen van een fonds voor aankoop van terreinen, werd geuit, is in de bestuursvergadering van december 2022 besloten, dit fonds een breder kader te geven dan alleen voor de aankoop van het Kocherbos. Naar aanleiding van het symposium zijn door een particulier en een tweetal bedrijven donaties gedaan voor de (toekomstige) aankoop, inrichting en onderhoud van de te verwerven natuurterreinen. Daarnaast worden eventuele verkoopopbrengsten/aankoopkosten van grondtransacties via dit fonds verrekend.

ad c. Bestemmingsfonds natuurontwikkeling/bosverrijking
In 2021 is door een particuliere giftgever een periodieke schenking van € 10.000 per jaar, gedurende 5 jaar, toegezegd. Dit bedrag dient besteed te worden aan bosverrijkingsprojecten. Bedragen die in enig jaar niet besteed zijn kunnen toegevoegd worden aan een volgende jaar. Na 5 jaar zal de eindafrekening opgesteld worden. Jaarlijks ontvangt de giftgever een verantwoording over de gemaakte kosten. In 2022 is het jaarlijkse bedrag van € 10.000 toegevoegd aan dit bestemmingfonds en de gemaakte kosten in 2022 ruim € 4.200 zijn onttrokken aan dit fonds. Per saldo een toename in 2022 van ruim € 5.700. Naast de particulieregiftgever heeft ook een bedrijf eind 2021 een bedag van € 12.500 gedoneerd voor een nog nader vast te stellen natuurontwikkelingsproject. In 2023 zullen hiervoor uitgaven gedaan worden.

D. Voorzieningen

D.I Voorziening baggeren	Stand per 1-1-2022 €	Storting 2022 €	Aanwending 2022 €	Stand per 31-12-2022 €
	83.420	-	-	83.420

D.II Voorziening ww verplichtingen	Stand per 1-1-2022 €	Storting 2022 €	Aanwending 2022 €	Stand per 31-12-2022 €
	192.230	14.333	14.333	192.230

Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december

De stichting is in het kader van de werkeloosheidswet eigen risicodrager. Uitkeringen terzake komen volledig ten laste van de stichting. In de CAO zijn afspraken gemaakt over de reparatie van het derde ww-jaar. De voorziening dient voor de afdekking van deze latente verplichtingen. Per 31 december 2022 maken er geen medewerkers meer aanspraak op ww-rechten (november 2022 was de laatste maand met een mutatie). In 2019 is in het kader van risicoafdekking de minimum stand van deze voorziening vastgesteld op € 192.230 (3 maal de jaarlijkse bespaarde ww-premie). Het bedrag van ruim € 14.300 is in 2022 ten laste van de exploitatie weer toegevoegd aan de voorziening, zodat de minimum stand gehandhaafd blijft.

E. Kortlopende schulden

Alle kortlopende schulden hebben een looptijd van korter dan 1 jaar.

E.I Crediteuren

Het saldo crediteuren heeft betrekking op facturen ontvangen in 2022, welke ultimo boekjaar nog niet betaald zijn. Per 6 februari 2023 zijn een viertal facturen met een totaalbedrag van € 6.844,41 nog niet betaald.

	2022 €	2021 €
Belastingdienst loonbelasting en premies december/13e periode	2.650	135.825
APG groep pensioenpremies cs december	39.670	36.101
Overige crediteuren	285.512	135.285
	327.832	307.211

E.II Overloop verlofrechten

Stand per 1-1-2022 €	Storting 2022 €	Onttrekking 2022 €	Stand per 31-12-2022 €
71.264	59.834	23.685	107.412

De storting betreft de tegenwaarde van het aangekochte bovenwettelijk verlof in 2022. De onttrekking geeft de tegenwaarde van het opgenomen bovenwettelijk verlof. Per 31 december 2022 is er een totale verlofvoorraad van 3.475 uur (ultimo 2021 was dit 2.591 uur). De totale voorraad per 31/12/2022 is gewaardeerd op € 107.412 (bedrag is inclusief werkgeverslasten). Per saldo een toename van ruim € 36.148 welke ten laste van de exploitatie is gebracht.

E.III Onderhanden projecten

Onder deze post worden alle projecten verantwoord die nog niet zijn afgerond. De ontvangen dekking bestaat uit bijdragen van de Stichting Steun Goois Natuurreservaat en uit (vooruit) ontvangen subsidies/bijdragen derden. Projecten worden uitgevoerd mits er vooraf voldoende dekking voor de betreffende projecten is. Indien er gedurende de uitvoering een tekort ontstaat op een project wordt, indien mogelijk, een voorziening voor deze lasten opgenomen, danwel bij afsluiting van het project wordt het tekort ten laste gebracht van de exploitatie en eventueel bij de resultaatbestemming ten laste van de reserve bijzondere projecten gebracht.

Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december

De post onderhanden projecten bestaat uit een debetsaldo van € 139.745 en een creditsaldo van € 280.157. Het creditsaldo wordt voornamelijk veroorzaakt door het feit dat voor een aantal projecten de toegezegde subsidies/bijdrage van derden voor een deel (als voorschot) al is ontvangen in 2022 en voorgaande jaren en het overgrote deel van de projectkosten pas in de komende jaren zal worden uitgegeven. Voor een nadere specificatie van deze saldi wordt verwezen naar bijlage 3.

Het verloop van de onderhanden projecten is als volgt:

	2022 €	2021 €
Totale lasten t/m 1 januari	512.111	2.097.898
Bij: uitgaven	1.375.395	289.556
Af: afgeronde projecten	1.087.718	1.875.343
Totale lasten t/m 31 december	*799.788*	*512.111*
Ontvangen dekking t/m 1 januari	552.921	2.192.591
Bij: ontvangen dekking	1.344.780	235.490
Af: afgeronde projecten	957.500	1.875.160
Ontvangen dekking t/m 31 december	*940.200*	*552.921*
Saldo per 31 december (dekking -/- lasten)	140.412	40.810

E.IV Overige schulden en overlopende passiva	**2022**	**2021**
Belastingen, omzetbelasting 4e kwartaal	11.647	6.575
Ontvangen waarborgsommen	40.418	40.177
Nog te betalen bedragen	267.073	211.220
Vooruitontvangen bedragen	41.998	11.443
Afwikkeling medewerkers 13e periode	3.614	2.683
	364.749	272.098

Nadere specificatie nog te betalen bedragen

Vrijwilligersvergoedingen 2022/2021 2e halfjaar	9.000	8.500
Ontvangen facturen 2022 in januari 2023	40.830	41.808
Waterschapslasten 2022/2021/2020 (aanslagen nog op te leggen)	34.100	16.600
Raming lasten gerelateerd aan boekjaar 2022/2021	151.652	120.384
Raming afrekening SIM subsidie 2019-2022	30.793	22.272
Bankkosten 4e kw 2022/2021 en rente spaarrekening	697	1.657
	267.072	211.220

Nadere specificatie vooruitontvangen bedragen

Huren en diverse kleine betalingen	13.084	11.443
Overige voorschot facturen voor leveringen in 2023	28.914	-
	41.998	11.443

Verplichtingen niet uit de balans blijkend

Personele verplichtingen

De stichting is een zogenaamd "eigen risicodrager" voor de uitkeringen op grond van de werkloosheidswet. Dit houdt in dat in het kader van de werkloosheidswet de wettelijke uitkeringen aan een voormalig personeelslid volledig ten laste komen van de stichting. De duur van de periode is afhankelijk van het totale arbeidsverleden van de voormalig medewerker. De uitkeringen komen ten laste van de exploitatie van de betreffende jaren. Voor de latente verplichtingen is een voorziening getroffen. Per 31 december 2022 zijn er geen medewerkers die aanspraak maken op een WW uitkering.

In de provinciale cao is bepaald dat een zieke werknemer gedurende maximaal twee jaar (en over die twee jaar maximaal 170% van het laatste jaarsalaris) recht heeft op doorbetaling van salaris. De doorbetalingsverplichting is door de stichting niet herverzekerd. Uitkeringen terzake komen in het betreffende jaar ten laste van de exploitatie.
Per 31 december 2022 is voor de doorbetaling van ziektegelden geen verplichting meer aanwezig.

Projecten

Per 31 december 2022 heeft het GNR 19 projecten (in 2021 12) actief in uitvoering (zie bijlage 3). Deze projecten worden met bijdragen van derden en de Stichting Steun Goois Natuurreservaat gefinancierd. Zowel de toekomstige uitgaven, als wel de toegezegde bijdragen zijn niet in de balans van het GNR opgenomen. Per 31 december is door de Steunstichting bedrag van afgerond € 3.950.300 voor de nog lopende projecten als bijdrage toegezegd en heeft het GNR de verplichting op zich genomen, deze projecten uit te voeren.

Toelichting op de staat van baten en lasten

Lasten	Realisatie 2022 €	Gewijzigde Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
B.1 Personeelslasten			
Loonkosten eigen personeel			
Salarissen en toelagen	2.044.405	2.070.085	2.052.769
Werkgeversbijdragen	9.596	8.500	8.581
	2.054.001	2.078.585	2.061.350
Sociale lasten			
Premies ABP/Loyalis/VUT fonds	336.051	329.700	323.140
Premie zorgverzekering			
Overige sociale lasten	269.562	282.420	225.409
	605.613	612.120	548.549
totale loonkosten	2.659.614	2.690.705	2.609.899
waarvan doorberekend aan projecten	-135.700	184.270-	112.620-
	2.523.914	**2.506.435**	**2.497.279**
Inhuur uitzendkrachten/gedetacheerd personeel	43.182	22.100	44.353
waarvan doorberekend aan projecten	-	-	-
	43.182	**22.100**	**44.353**
Overige personeelskosten			
Reiskosten woon-werk	17.911	36.000	15.398
Studiekosten	47.699	65.000	53.021
Dienstkleding	14.723	11.500	11.891
Kosten voormalig personeel	14.333	-	46.777
Overige algemene personeelskosten/frictie kosten	21.196	19.600	37.346
Totaal overige personeelskosten	**115.862**	**132.100**	**164.433**
B.1 Totaal personeelskosten	***2.682.958***	***2.660.635***	***2.706.065***
B.2 Afschrijvingen op vaste activa			
Gebouwen	33.532	34.328	34.280
Inventarissen	1.332	1.332	1.332
Machines en werktuigen	40.769	53.110	43.663
Vervoermiddelen	36.041	58.900	28.119
Automatisering	12.560	27.970	20.751
B.2 Totale afschrijvingslasten	***124.233***	***175.640***	***128.145***

Lasten	Realisatie 2022 €	Gewijzigde Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
B.3 Overige bedrijfsvoeringskosten excl.afschrijvingen			
Automatisering	103.924	98.600	94.567
Huisvestingskosten	116.708	87.360	95.066
Kantoorkosten	47.160	51.700	48.278
Telefoonkosten	20.763	19.860	19.094
B.3 Totaal overige bedrijfsvoeringskosten excl.afschr.	***288.555***	***257.520***	***257.005***
B.4 Algemene organisatie kosten			
Algemene bestuurskosten/beleidsadviezen (incl.SOK)	28.775	23.870	20.638
Accountant	18.479	19.000	18.688
Juridisch advies	99.734	67.010	75.913
Reis-, verblijf- en representatiekosten	22.795	15.400	19.520
Organisatie	2.487	2.500	12.791
Bedrijfsgezondheidsdienst	-	-	6.916
Excursies	7.507	3.370	3.168
Overige kosten	68	2.500	5.656
B.4 Totaal algemene organisatiekosten	***179.844***	***133.650***	***163.290***
B.5 Beheerlasten			
Natuurbeheer	752.358	811.365	648.644
Recreatie	377.760	388.465	306.927
Gebiedsontwikkeling	37.653	53.820	51.613
Communicatie, voorlichting, educatie en draagvlak	252.970	271.665	214.391
Gebouwen en terreinen derden gebruik	151.544	220.605	139.620
Voertuigen en machines	117.754	71.890	105.943
Exploitatie infoschuur	21.629	14.715	14.540
B.5 Totaal beheerlasten	***1.711.668***	***1.832.525***	***1.481.678***
B.6 Projecten			
Werk derden	1.239.695	1.756.590	176.936
Advies en onderzoekskosten	-	-	-
Materialen	-	-	-
Communicatie en pr	-	-	-
Overige uitgaven	-	-	-
Doorbelaste personeelskosten projecten	135.700	184.270	112.620
B.6 Totale projectlasten	***1.375.395***	***1.940.860***	***289.556***
Totale lasten *1	**6.362.653**	**7.000.830**	**5.025.739**

Baten	Realisatie 2022 €	Gewijzigde Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
B.7 Eigen opbrengsten			
Huren en pachten	395.349	371.680	362.334
Opbrengst 't Laer	25.929	30.020	17.996
Opbrengst Infoschuur	9.285	12.050	10.545
Beheer voor derden	51.153	50.430	82.530
Overige eigen inkomsten	263.945	120.080	120.883
Fondsenwerving	240.375	156.000	270.213
B.7 Totaal eigen opbrengsten	**986.036**	**740.260**	**864.500**
B.8 Subsidies en bijdragen van derden			
Subsidie Natuur- en Landschapsbeheer	875.078	698.755	700.335
BRIM/SIM subsidie	0	8.500	2.186-
Overige subsidies	32.000	-	265-
Bijdrage Steunstichting	113.285	116.090	143.585
B.8 Totaal subsidies en bijdragen van derden	**1.020.363**	**823.345**	**841.469**
B.9 Projecten			
Bijdragen Steunstichting	993.500	1.830.860	231.740
Subsidies rijk, provincie, eu incl ILG	-	-	-
Bijdragen van participanten	-	-	-
Fondsenwerving	250.014	-	-
Bijdragen van derden	57.230	-	3.750
Overige inkomsten	44.036	-	-
Mutaties onderhanden werk	-99.602	-	53.883
B.9 Totale projectbaten	**1.245.178**	**1.830.860**	**289.373**
B.10 Participantenbijdragen			
Provincie Noord-Holland	843.130	843.130	861.120
Gemeente Amsterdam	312.570	312.570	312.570
Gooise gemeenten	2.116.630	2.116.630	2.161.390
B.10 Totale participantenbijdragen	**3.272.330**	**3.272.330**	**3.335.080**
Totale baten *1	**6.523.907**	**6.666.795**	**5.330.422**
Negatief/positief resultaat voor resultaatbestemming	***161.254***	***334.035-***	***304.683***

	Realisatie 2022 €	Gewijzigde Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
Negatief/positief resultaat voor resultaatbestemming	*161.254*	*334.035-*	*304.683*
Resultaatbestemming			
** storting reserve natuurbeheer*	*-270.323*	*3.645-*	*36.422-*
** onttrekking reserve natuurbeheer*	*112.380*	*120.000*	*81.266*
** storting vervangingsreserve materieel v/m RPV*	*-13.420*	*13.420-*	*13.420-*
** onttrekking vervangingsreserve materieel v/m RPV*	-	-	-
** storting reserve (onderhoud) gebouwd vastgoed*	*-57.000*	-	*84.314-*
** onttrekking reserve gebouwd vastgoed*	-	*25.000*	-
** storting egalisatiefonds exploitatie infoschuur*	*-3.100*	-	*3.100-*
** onttrekking egalisatiefonds exploitatie infoschuur*	*11.594*	-	*3.495*
** storting egalisatiereserve algemeen*	-	-	-
** onttrekking egalisatiereserve algemeen*	*47.773*	*96.100*	-
** storting reserve toekomstige investeringen GNR*	-	-	-
** onttrekking reserve toekomstige investeringen GNR*	-	-	-
** storting bestemmingsfonds verwerving, inrichting en onderh*	*-36.090*	-	*200.000-*
** onttrekking bestemmingsfonds verwerving, inrichting en on*	*110.000*	*110.000*	-
** storting bestemmingsfonds natuurontwikkeling/bosverrijking*	*-10.000*	-	*16.982-*
** onttrekking bestemmingsfonds natuurontwikkeling/bosverrij*	*4.259*	-	-
Resultaat na reserve mutaties	***57.327***	***-***	***35.207***

Resultaat wordt onttrokken/toegevoegd aan de egalisatiereserve algemeen.

Overige mededelingen

Beheer ontvangen afkoopsommen uitgetreden participanten.

De definitieve uittredingsovereenkomsten met de daarbij behorende financiële afwikkeling van de uittreding zijn de eerste helft van 2022 ondertekend c.q. afgedaan. De financiële compensatie voor de uittreding is voor tijdelijk beheer ondergebracht bij de participant Huizen, in afwachting van een definitieve besluitvormingen over de beheervorm. De achterblijvende Gooise participanten hebben uitgesproken dat zij verantwoordelijk blijven voor de financiële continuïteit van de Stichting GNR.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

WNT-verantwoording 2022 Stichting Goois Natuurreservaat

De WNT is van toepassing op Stichting Goois Natuurreservaat. Het voor Stichting Goois Natuurreservaat toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 op basis van het Algemeen Bezoldigings maximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2022 **bedragen x € 1**	**C.W. Kos**	
Functiegegevens	**Directeur-rentmeester**	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 – 31-12	
Omvang dienstverband	1,0 fte	
Dienstbetrekking?	Ja, vast dienstverband	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	132.526	
Beloningen betaalbaar op termijn	17.813	
Subtotaal	*150.339*	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging	**150.339**	
Overschrijdingsbedrag en reden:	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	
Gegevens 2021		
bedragen x € 1	**C.W. Kos**	
Functiegegevens	Directeur-rentmeester	
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01 – 31-12	
Omvang dienstverband	1,0 fte	
Dienstbetrekking?	Ja	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	128.769	
Beloningen betaalbaar op termijn	17.236	
Subtotaal	*146.005*	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	
Bezoldiging	**146.005**	

Bij de Stichting Goois Natuurreservaat zijn verder geen medewerkers in dienst die een hogere beloning hebben ontvangen dan de toegestane norm.

Overige gegevens

Bestemming van een eventueel jaarrekening saldo.

De financiering van de stichting is geregeld in de samenwerkingsovereenkomst tussen de oorspronkelijke acht, thans vijf (ivm samenvoeging Bussum & Naarden en het uittreden van Amsterdam en de Provincie Noord_Holland) participanten van juni/juli 1992. In 2023 wordt een nieuwe samenwerkingsovereenkomst opgesteld.

In de huidige overeenkomst is in artikel 1 lid 6 de bestemming van het jaarrekeningsaldo geregeld.

Tekst artikel 1 lid 6
Teneinde eventuele tegenvallers binnen de jaarbegroting op te kunnen vangen, is het de stichting toegestaan om een egalisatiefonds in te stellen, waarin eventuele exploitatieoverschotten kunnen worden gestort, met dien verstande dat aan bedoeld egalisatiefonds een plafond wordt verbonden van maximaal 10% van het jaarlijks exploitatietekort van de stichting.
Eventueel bespaarde rente van de in het egalisatiefonds beschikbare gelden zal aan dit fonds worden toegevoegd.

Overige gegevens

Overige gegevens

Bestuursleden

Participanten	Stem-verhouding	Leden	Plaatsvervangende leden
Blaricum	1	J.M.G. Ongering - Lanphen	A.M. Kennis
Gooise Meren	3	H.M. Bellaart	H.B. Boudewijnse
Hilversum	4	B. Heller	A.R.C. Scheepers
Huizen	2	R.G. Boom	N. Meijer
Laren	1	J.G. van Midden	F. Westerkamp
Voorzitter	1	C.J.G. Dosker	geen
Ongebonden bestuurslid I	1	J. van den Bor	geen
Ongebonden bestuurslid II	1	R. van den Berg	geen
directeur-rentmeester drs. C.W. Kos	-		

Hilversum 24 februari 2023

Overige gegevens

ETL ASSURANCE & OVERHEIDSACCOUNTANTS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Goois Natuurreservaat

Verklaring betreffende de jaarrekening
Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Goois Natuurreservaat te Hilversum gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in dit rapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Goois Natuurreservaat op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, hoofdstuk C1 'Kleine organisaties zonder winststreven' (RJk C1).

De jaarrekening bestaat uit:
- de balans per 31 december 2022;
- de staat van baten en lasten over 2022; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (Wnt) 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn hierna beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'. Wij zijn onafhankelijk van Stichting Goois Natuurreservaat zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, eerste lid, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag 2022 opgenomen andere informatie
Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie die bestaat uit:
- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiele afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiele afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van onze beroepsgroep; deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, hoofdstuk C1 kleine organisaties zonder winststreven (RJk C1).

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJk C1 en de Beleidsregels toepassing Wnt. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voorzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaglegging van de stichting.

Verantwoordelijkheid van de accountant
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiele fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissing die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controle werkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijking op ons oordeel. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Wnt 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.
Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

- Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor de financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichting die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichting in de jaarrekening . Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Haarlem, 4 april 2023
Reg.nr.: 101708/215/473/1521
ETL Assurance & Overheidsaccountants B.V.

Digitaal ondertekend door:
John Olij
4 april 2023 12:22 +02:00...

mr. drs. J.C. Olij RA

Bijlagen jaarrekening 2022

Bijlage I Verloop nog te ontvangen bijdragen participanten

"+" = nog te ontvangen, "-" = nog terug te betalen

Participanten **(Bedragen in €)**	**Reguliere bijdrage 2022 Begroot**	**Ontvangen bijdrage 2022**	**Nog te verrekenen 2022**
Afkoopsom provincie Noord-Holland *1	843.130	843.130	-
Afkoopsom gemeente Amsterdam *2	312.470	312.470	-
Gemeente Blaricum	122.180	122.180	-
Gemeente Gooise meren	574.340	574.340	-
Gemeente Hilversum	896.410	896.410	-
Gemeente Huizen	407.680	407.680	-
Gemeente Laren	116.020	116.020	-
	3.272.230	3.272.230	-

**1 betreft berekende aandeel uit het deel van de ontvangen afkoopsom van de provincie, die door de participant Huizen tijdelijk beheerd wordt en aan het GNR betaalbaar is gesteld.*

**2 betreft de 2e termijn (gefixeerd bedrag) van de te ontvangen uittredingssom conform de uittredingsovereenkomst.*

Bijlage II Opgaaf doorschuif BTW 2022

Bij brief van 8 januari 2003, kenmerk 1939270/krou/btwcf heeft de belastingdienst meegedeeld, dat voor het Goois Natuurreservaat de transparantieregeling van toepassing is. Als gevolg hiervan kan de door de stichting betaalde btw worden doorgeschoven naar de participanten. De participanten kunnen de doorgeschoven btw verrekenen via het btw compensatiefonds.

Opgaaf doorschuif BTW 2022 Goois Natuurreservaat.					**doorschuif BTW** *bedrag*
Betaalde BTW, exploitatie					**309.334**
Betaalde BTW, projecten					**102.433**
				Totaal	**411.767**
Participanten	**Bijdrage GNR 2022**	**verstrekte subsidies projecten**	**totaal**	**percentage**	**verdeling**
Gemeente Blaricum	122.180		122.180	5,77%	**23.769**
Gemeente Gooise Meren	574.340		574.340	27,13%	**111.732**
Gemeente Hilversum	896.410		896.410	42,35%	**174.386**
Gemeente Huizen	407.680		407.680	19,26%	**79.310**
Gemeente Laren	116.020		116.020	5,48%	**22.570**
Totaal	**2.116.630**	**-**	**2.116.630**	**100,00%**	**411.767**

Sinds 1/1/2021 wordt er geen btw meer doorgeschoven naar de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam.
In de oude systematiek zou van het bedrag van € 411,767, ruim € 145.000 worden doorgeschoven naar PNH en Amsterdam.
Dit bedrag kan nu extra gecompenseerd worden door de achtergebleven Gooise participanten.

Bijlage III, projectenoverzicht

bedragen in afgeronde €

			Gemaakte kosten					Ontvangen dekking					Saldo onderhanden werk		
Project nummer		Project omschrijving	*raming uitgaven totaal*	realisatie t/m 1-1-2022	uitgaven 2022	t.l.v. reserve projecten	realisatie t/m 31-12-2022	*raming inkomsten totaal*	realisatie t/m 1-1-2022	ontvangsten 2022	t.g.v. reserve projecten	realisatie t/m 31-12-2022	onderhanden projecten 1-1-2022	t.g.v./t.l.v. reserve projecten	onderhanden projecten 31-12-2022
		Projecten Natuurbeheer en recreatie													
		Onderdeel A: onderhanden projecten per 31-12-2022													
1.03.02	40900	Natuurverbinding Hoorneboeg	*1.194.000*	190.741	14.823		205.563	*1.194.000*	182.000			182.000	-8.741	0	-23.563
1.03.04	40901	Verwerving compensatiegronden A27 Huydecopersweg	*241.000*	0			0	*241.000*	35.121			35.121	35.121	0	35.121
1.03.05	40902	Natuurverbinding Laarderhoogt	*654.000*	110.142	12.040		122.181	*654.000*	120.000			120.000	9.858	0	-2.181
1.03.06	40903	Inrichting plan Huydecopersweg	*508.000*	39.500			39.500	*508.000*	0			0	-39.500	0	-39.500
1.40.08	40914	Materieel Schapenbegrazing	*85.000*	0	83.568		83.568	*85.000*	0	78.900		78.900	0	0	-4.668
	40915	Natuurherstel Programma Natuur (provincie)	*1.400.000*	0	62.513		62.513	*1.400.000*	0			0	0	0	-62.513
	40917	Toelopen Natuurbrug Laarderhoogt	*110.000*	0	60.624		60.624	*110.000*	0	60.600		60.600	0	0	-24
	40918	Toelopen Natuurbrug Zanderij Crailo	*320.000*	0			0	*320.000*	0			0	0	0	0
2.27.05	40907	Hilversums Wasmeer (waterparel)	*450.000*	8.132			8.132	*450.000*	20.000			20.000	11.868	0	11.868
	40951	Parkeerterreinen Fransche Kamp	*770.000*	34.618	78.654		113.273	*770.000*	0	106.000		106.000	-34.618	0	-7.273
	40952	Recreatiemonitor	*50.000*	0	26.673	26.673	0	*0*	0			0	0	-26.673	0
	40974	Terreinbebording	*0*	527	5.639		6.165	*0*	0	6.165		6.165	-527	0	0
	40953	Groot onderhoud Eukenberg (beheerproject 2022-2023)	15.000	0			0	*15.000*	0			0	0	0	0
	40963	Evaluatie van het fietsbeleid GNR	20.000				0	*20.000*	0			0	0	0	0
		Onderdeel B: afgesloten projecten per 31-12-2022													
	40904	Natuurontwikkeling Monikkenberg - uitvoeringsprojecten	*56.000*	0	50.774	50.774	0	*56.000*		57.230	57.230	0	0	6.456	0
1.10.02	40912	Natuurontwikkeling Monikkenberg - bijdrage VGS	*440.000*	44.000	396.000	440.000	0	*440.000*	53.200	386.800	440.000	0	9.200	0	0
	40919	Aankoop Kocherbos	*190.000*	0	196.639	196.639	0	*190.000*	0	86.639	86.639	0	0	-110.000	0
3.50.02	40962	De waarden van het GNR	*66.000*	22.822	33.835	56.657	0	*66.000*	23.000	33.657	56.657	0	178	0	0
		sub-totaal Projecten Natuurbeheer en recreatie	*6.569.000*	450.482	1.021.782	770.744	701.520	*6.519.000*	433.321	815.992	640.527	608.786	-17.161	-130.217	-92.734
		Projecten Communicatie, voorlichting, educatie en draagvlak													
		Onderdeel A: onderhanden projecten per 31-12-2022													
4.15.01	40971	Speelbos Sijsjesberg	*65.000*	26.107	2.227		28.334	*65.000*	90.000			90.000	63.893	0	61.666
	40975	Educatievisie uitvoeringsprogramma	*200.000*	0	28.516		28.516	*200.000*	0	200.000		200.000	0		171.484
4.10.05	40976	Vrijwilligerskleding	*50.000*	0	32.837		32.837	*50.000*	0	32.814		32.814	0		-23
4.19.02	40977	Nieuwbouw groepsverblijf 't Laer	*1.500.000*	0	0		0	*1.500.000*	0	0	0	0	0		0
		Onderdeel B: afgesloten projecten per 31-12-2022													
	40100	Project 90-jr jubileum GNR - profileringscampagne	*81.000*	11.624	93.259	104.883	0	*81.000*	7.475	97.408	104.883	0	-4.149	0	0
	40101	Project 90-jr jubileum GNR - schaapscheerdersfeest xxl	*92.500*	400	60.634	61.034	0	*92.500*	400	60.634	61.034	0	0	0	0
	40102	Project 90-jr jubileum GNR - symposium	*86.500*	725	72.714	73.439	0	*86.500*	725	72.714	73.439	0	0	0	0
	40103	Project 90-jr jubileum GNR - kalender 2022	*20.000*	14.191	2.372	16.563	0	*20.000*	12.400	4.163	16.563	0	-1.791	0	0
	40104	Project 90-jr jubileum GNR - waarden GNR	*7.500*	0	0	0	0	*7.500*	0	0	0	0	0	0	0
	40105	Project 90-jr jubileum GNR - educatiefprogramma	*10.000*	0	25.714	25.714	0	*10.000*	0	25.714	25.714	0	0	0	0
	40106	Project 90-jr jubileum GNR - kernteam	*0*	0	35.340	35.340	0	*0*	0	35.340	35.340	0	0	0	0
		sub-totaal Projecten Communicatie etc	*2.112.500*	53.047	353.614	316.974	89.687	*2.112.500*	111.000	528.788	316.974	322.814	57.953	0	233.127
		Projecten gebouwen en terreinen derden gebruik													
		Onderdeel A: onderhanden projecten per 31-12-2022													
6.30.01	40990	Sloop opstallen landgoed Monnikenberg	*65.000*	8.582			8.582	*65.000*	8.600			8.600	18	0	18
		Onderdeel B: afgesloten projecten per 31-12-2022													
		sub-totaal Projecten gebouwen etc	*65.000*	8.582	0	0	8.582	*65.000*	8.600	0	0	8.600	18	0	18
		Totaal generaal alle projecten 2022	**8.746.500**	**512.111**	**1.375.395**	**1.087.718**	**799.788**	**8.696.500**	**552.921**	**1.344.780**	**957.500**	**940.200**	**40.810**	**-130.217**	**140.412**

Bijlage IV STAAT VAN LASTEN EN BATEN FUNCTIONELE INDELING

	LASTEN	Jaar-rekening 2022 €	Werk-begroting 2022 €	Jaar-rekening 2021 €
I	***Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)***			
	Personeelskosten Team Beheer	1.151.408	1.156.165	1.130.235
	Vervoermiddelen, machines en materieel	198.688	179.940	181.716
1	Natuurbeheer algemeen	36.698	47.510	103.398
2	Bosbeheer	99.368	163.800	129.469
3	Heidebeheer	6.598	112.700	44.673
4	Begrazing	527.165	348.375	241.957
5	Grasland beheer	48.783	40.000	27.845
6	Akkerbeheer	0	21.000	26.526
7	Wateren	4.044	11.100	16.335
8	Landschappelijke elementen	0	5.000	0
9	Archeologische elementen	0	8.260	5.348
10	Tuinen, erven en hagen	3.709	4.200	3.563
11	Beheer wegen	9.875	30.000	33.973
12	Gebouwen natuurbeheer	5.779	3.470	5.215
13	Faunabeheer	7.400	10.450	4.853
14	Toegangsvoorzieningen	112.760	128.400	43.215
15	Dagrecreatie (terreinen)	72.417	47.625	73.302
16	Fietspaden	177.195	178.140	167.191
17	Ruiterregeling	2.420	17.100	2.108
18	Verblijfsrecreatie	14.835	9.955	20.930
19	Toezicht en handhaving	5.233	14.350	7.298
20	Verwerving en verkrijging	2.240	0	0
21	Natuurbescherming	57.515	53.820	51.613
22	Integrale gebiedsontwikkeling exploitatie	0	0	0
23	Gebouwen en terreinen derden gebruik algemeen	0	0	0
24	Exploitatie gebouwen derden gebruik	155.545	211.500	126.432
25	Sportpark Crailoo	14.378	25.650	29.683
26	Overig gebruik derden terreinen	-1.343	0	279
	Totaal beheer	***2.712.709***	***2.828.510***	***2.477.159***
II	***Projecten***			
	Personeelskosten Team projecten	239.848	245.680	243.943
1	Projecten natuurbeheer	868.299	818.148	60.795
2	Projecten recreatie	93.547	476.382	34.618
3	Integrale gebiedsontwikkeling projecten	26.335		13.142
4	Projecten communicatie, educatie, voorlichting en draagvlak	251.514	462.060	84.345
5	Projecten bestuur en bestuursondersteuning	0		91.340
6	Projecten gebouwen & terreinen derden gebruik			5.315
	Totaal projecten	***1.479.544***	***2.002.270***	***533.499***

Bijlage IV STAAT VAN LASTEN EN BATEN FUNCTIONELE INDELING

	BATEN	Jaar-rekening 2022 €	Werk-begroting 2022 €	Jaar-rekening 2021 €
I	***Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)***			
	Vervoermiddelen, machines en materieel	4.124		5.957
1	Natuurbeheer algemeen	638.335	429.655	494.405
2	Bosbeheer	13.911	0	0
3	Heidebeheer	24.944	24.670	24.448
4	Begrazing	287.686	229.700	216.937
5	Grasland beheer	0	0	0
6	Akkerbeheer	23.846	18.500	18.467
7	Wateren	0	0	1
8	Landschappelijke elementen	0	0	0
9	Archeologische elementen	0	8.500	-2.186
10	Tuinen, erven en hagen	0	0	0
11	Beheer wegen	0	0	0
12	Gebouwen natuurbeheer	9.861	9.500	11.159
13	Faunabeheer	695	0	0
14	Toegangsvoorzieningen	114.852	92.600	92.625
15	Dagrecreatie (terreinen)	6.865	0	23.590
16	Fietspaden	26.351	25.930	28.601
17	Ruiterregeling	31.848	38.000	37.010
18	Verblijfsrecreatie	149.970	142.500	142.649
19	Toezicht en handhaving	32.000	0	0
20	Verwerving en verkrijging	22.102	0	0
21	Natuurbescherming	33.512	25.000	25.057
22	Integrale gebiedsontwikkeling exploitatie	0	0	0
23	Gebouwen en terreinen derden gebruik algemeen	0	0	0
24	Exploitatie gebouwen derden gebruik	126.567	118.360	107.090
25	Sportpark Crailoo	47.942	49.120	48.989
26	Overig gebruik derden terreinen	38.027	33.700	34.604
	Totaal beheer	***1.633.438***	***1.245.735***	***1.309.404***
II	***Projecten***			
	Personeelskosten Team projecten doorbelasting projecten	135.700	184.270	112.620
1	Projecten natuurbeheer	774.995	708.148	61.242
2	Projecten recreatie	60.054	476.382	34.618
3	Integrale gebiedsontwikkeling projecten	26.335		13.142
4	Projecten communicatie, educatie, voorlichting en draagvlak	248.094	462.060	83.722
5	Projecten bestuur en bestuursondersteuning			91.334
6	Projecten gebouwen & terreinen derden gebruik			5.315
	Totaal projecten	***1.245.178***	***1.830.860***	***401.993***

Bijlage IV STAAT VAN LASTEN EN BATEN FUNCTIONELE INDELING

	LASTEN	Jaar-rekening 2022 €	Werk-begroting 2022 €	Jaar-rekening 2021 €
III	***Communicatie, voorlichting, educatie en vrijwilligers***			
	Personeelskosten BO&E gedeeltelijk dit onderdeel	296.892	285.600	319.683
1	Beleid- en beheerplanning	0	0	0
2	Communicatie middelen en materialen & fondsenwerving	109.451	103.710	118.757
3	Website en nieuwsbrieven	59.167	68.900	73.793
4	Publieksactiviteiten, evenementen en excursies	8.210	23.240	6.438
5	Vrijwilligers	57.694	71.635	22.999
6	Gebouwen tbv vrijwilligers	4.445	4.230	5.170
7	Groepsverblijf 't Laer	17.892	12.410	12.569
8	Exploitatie infoschuur	21.629	14.715	
	Totaal profilering en draagvlak	***575.380***	***584.440***	***559.410***
IV	***Belangenbehartiging, beleid en participanten***			
	Personeelskosten directie, controller en team bo&e overig	1.109.315	1.137.860	1.032.522
	Automatiserings- en kantoorkosten	176.220	189.630	173.589
1	Bestuursondersteuning	47.253	42.870	39.326
2	Organisatie	157.062	115.880	223.785
3	Gebouwen en huisvestingkosten organisatie	127.975	99.370	107.338
4	Participantenbijdragen	0	0	0
	Totaal organisatie en bestuursondersteuning	***1.617.825***	***1.585.610***	***1.576.559***
	Totale lasten exploitatie voor reserve mutaties	***6.385.458***	***7.000.830***	***5.146.628***
	Positief saldo voor resultaatbestemming	***161.254***		***304.682***
	Resultaat bestemming per hoofddoel			
	Storting (bestemmings)reserves			
	Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)			
	Reserve natuurbeheer	263.867	3.645	33.408
	Reserve (groot)onderhoud gebouwd vastgoed	57.000	0	84.314
	Reserve vervanging materieel v/m RPV	13.420	13.420	13.420
	Reserve verwervingen, 1e inrichting en onderhoud cs	36.090		200.000
	Bestemmingsfonds natuurontwikkeling/bosverrijking	10.000		16.982
	Projecten			
	Projecten reserve natuurbeheer	6.456	0	3.014
	Communicatie, voorlichting, educatie en vrijwilligers			
	Bestemmingsfonds exploitatie infoschuur	3.100	0	3.100
	Belangenbehartiging, beleid en participanten			
	Algemene egalisatie reserve	0	0	0
	Reserve toekomstige investeringen GNR	0	0	0
	Totaal storting reserves	***389.933***	***17.065***	***354.238***
	Positief resultaat na reserve mutaties	***57.327***	***0***	***35.206***

Positief resultaat wordt toegevoegd aan de egalisatie reserve algemeen (voorheen het egalisatiefonds).

Bijlage IV STAAT VAN LASTEN EN BATEN FUNCTIONELE INDELING

	BATEN	Jaar-rekening 2022 €	Werk-begroting 2022 €	Jaar-rekening 2021 €
III	***Communicatie, voorlichting, educatie en vrijwilligers***			
	Personeelskosten BO&E gedeeltelijk dit onderdeel			
1	Beleid- en beheerplanning	0	0	0
2	Communicatie middelen en materialen & fondsenwerving	303.017	194.160	321.690
3	Website en nieuwsbrieven	39.936	81.090	65.017
4	Publieksactiviteiten, evenementen en excursies	17.600	550	120
5	Vrijwilligers	0	0	0
6	Gebouwen tbv vrijwilligers	0	0	0
7	Groepsverblijf 't Laer	25.929	30.020	18.005
8	Exploitatie infoschuur	9.285	12.050	
	Totaal profilering en draagvlak	***395.767***	***317.870***	***404.833***
IV	***Belangenbehartiging, beleid en participanten***			
1	Bestuursondersteuning	0	0	0
2	Organisatie	0	0	0
3	Gebouwen en huisvestingkosten organisatie	0	0	0
4	Participantenbijdragen	3.272.330	3.272.330	3.335.080
	Totaal organisatie en bestuursondersteuning	***3.272.330***	***3.272.330***	***3.335.080***
	Totale baten exploitatie voor reserve mutaties	***6.546.713***	***6.666.795***	***5.451.309***
	Negatief saldo voor resultaatbestemming		***334.035***	
	Resultaat bestemming per hoofddoel			
	Onttrekking (bestemmings)reserves			
	Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)			
	Reserve natuurbeheer	112.380	120.000	78.069
	Reserve (groot)onderhoud gebouwd vastgoed	0	25.000	0
	Reserve toekomstige investeringen	0	0	0
	Algemene egalisatiereserve	47.773	71.100	
	Bestemmingsfonds natuurontwikkeling/bosverrijking	4.259		
	Projecten			
	Reserve natuurbeheer	0	0	3.197
	Reserve verwervingen, 1e inrichting en onderhoud cs	110.000	110.000	
	Communicatie, voorlichting, educatie en vrijwilligers			
	Bestemmingsfonds exploitatie infoschuur	11.594	0	3.495
	Belangenbehartiging, beleid en participanten			
	Algemene egalisatie reserve	0	25.000	0
	Reserve toekomstige investeringen	0	0	0
	Beheer reserve (groot)onderhoud gebouwd vastgoed		0	
	Totaal onttrekking reserves	***286.006***	***351.100***	***84.762***
	Negatief resultaat na reserve mutaties			

Bijlage V Toelichting op de staat van baten en lasten functionele indeling

I. Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)

Toelichting afwijkingen > € 10.000 t.o.v. gewijzigde begroting 2022 en jaarrekening 2021 *V=voordelig N=nadelig*	**begroting 2022 €**	**rekening 2021 €**
Personeelskosten Ten opzichte van de jaarrekening 2021 laat dit onderdeel een nadeel zien van k€ 21. Voornamelijk als gevolg van het feit dat in de tweede helft van 2022 een nieuwe provinciale CAO is afgesloten met terugwerkende kracht tot 1/1/2022.	4.800 V	-21.200 N
Vervoermiddelen, machines en materieel Ten opzichte van de gewijzigde begroting 2021 laat dit onderdeel een nadeel zien van k€ 15. Voornamelijk als gevolg van het feit dat een de onderhoudslasten en brandstofkosten fors hoger zijn dan geraamd, hier tegenover staan lagere afschrijvingslasten in 2022. In de loop van het jaar waren twee auto's aan vervanging toe, één nieuwe auto is daadwerkelijk in 2022 geleverd, de andere is pas in het 1e kwartaal 2023 afgeleverd. De afschrijvingslasten waren voor een heel jaar geraamd. Ten opzichte van 2021 is de vrijval van afschrijvingslasten lager, doordat in 2021 een aanvang is gemaakt met de vernieuwing van het wagenpark.	-14.600 N	-18.800 N
I.1 Natuurbeheer algemeen * in 2022 is hier de vergoeding verantwoord voor het toezicht op provinciale infrastructuur projecten in totaal k€ 96. Dit bedrag wordt via resultaatbestemming toegevoegd aan de reserve natuurbeheer en geeft hier een voordeel te zien.	95.900 V	95.900 V
* De SNL subsidie over de periode 2017-2022 is herbeschikt en het kostenvergoedingspercentage is opgehoogd van 75% naar 84% met ingang van het dienstjaar 2021.	105.200 V	105.200 V
I.2 Bosbeheer * de lasten vallen in 2022 k€ 64 lager uit dan geraamd, voornamelijk als gevolg van de beperkte inzet van middelen voor de VTA. In 2020 is het VTA project afgerond en is achterstallig onderhoud uitgevoerd, hiervoor zijn destijds eenmalige middelen ingezet. De eerste jaren na afronding van het achterstallig onderhoud was er minimale inzet nodig voor het jaarlijks onderhoud. Begin 2023 is een aanvang gemaakt met het jaarlijks onderhoud voor 2023 en naar verwachting zal het gehele geraamde budget nodig zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.	64.400 V	44.000 V
1.3 Heidebeheer *in 2022 is minder uitgegeven aan onderhoud van de heidevelden dan geraamd. De totale uitgaven waren geraamd op ruim k€ 112,7, de werkelijke uitgaven bedroegen ruim k€ 6. De uitgaven kennen een cyclisch karakter.	106.400 V	38.600 V
I.4 Begrazing * de totale uitgaven voor begrazing zijn per saldo geraamd in 2022 op k€ 348,4 (exclusief personeelslasten), de werkelijke uitgaven bedroegen ruim k€ 527,2. Een nadeel van k€ 178,8. De toename van de uitgaven is voornamelijk veroorzaakt door de hogere kosten van het herstel van de stormschade schaapskooi Laren (k€ 20), hogere onderhoudskosten/vervanging veekeringen (k€ 119,5) en inhuur herderscapaciteit ivm vacatures (k€ 38,8). Ten opzichte van 2021 betreft het met name hogere uitgaven voor onderhoud/vervanging van veekeringen (2021 k€ 73,5 en in 2022 k€ 280,5).	-178.800 N	-285.500 N
* de inkomsten zijn bijna k€ 58 hoger dan geraamd, voornamelijk als gevolg van de hogere SNL uitkering voor gescheperde kuddes. Er is een nabetaling ontvangen over 2021 en voor 2022 is een zelfde bedrag extra toegezegd, per saldo een voordeel van k€ 40,4. Daarnaast is er voor ruim k€ 17,4 meer aan opbrengsten door de verkoop van vee. Ten opzichte van 2021 zijn de opbrengsten nog wat hoger als gevolg van de inzamelactie tbv het herstel van stormschade aan de schaapskooi Laren (in 2022 was dit geraamd in 2021 vanzelf sprekend niet).	58.000 V	70.700 V
I.5 Graslandbeheer, I.6 Akkers en I.7 Wateren * in 2019 en 2020 is geïnvesteerd in vernieuwing van het eigen materieel (nieuwe tractor en mobiele kraan). Hierdoor kunnen meer werkzaamheden in eigenbeheer uitgevoerd worden.	24.600 V	23.300 V
I.11 Beheer Wegen * het onderhoud van de (zand)wegen in het gebied, kent een cyclisch karakter. In 2022 zijn er ten opzichte van de raming 2022 en de werkelijke uitgaven 2021 minder werkzaamheden uitgevoerd. In 2021 is de onderhoudspost overschreden. Daarnaast worden alsgevolg van de investeringen in eigen materieel onderhouds werkzaamheden in eigen beheer uitgevoerd.	20.100 V	24.000 V
I.14 Toegangsvoorzieningen * het voordeel en opzichte van de begroting 2022 wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere SNL subsidie voor openstelling over de jaren 2021 en 2022 (+k € 22,3) en lagere onderhoudsuitgaven dan geraamd. Het onderhoud kent een wat cyclisch karakter, vandaar ook het nadeel ten opzichte van 2021, hetgeen een jaar was waarin heel weinig onderhoud is uitgevoerd.	37.900 V	-48.300 N
I.15 Dagrecreatie (terreinen) * in 2022 is, als gevolg van de vertraagde uitvoering van het herstel en de reconstructie van de toegangsweg en de parkeerplaatsen bij de Fransche Kamphei, een bedrag van k€ 18 uitgegeven aan noodreparaties.	-17.900 N	-15.800 N

Bijlage V Toelichting op de staat van baten en lasten functionele indeling		
I.19 Toezicht en handhaving * in 2022 is een eenmalige subsidie ontvangen van het ministerie van Justitie en Veiligheid, voor uitbreiding en behoud van "groene" BOA capaciteit ad k€ 32. Dit bedrag wordt bij resultaatbestemming toegevoegd aan de reserve Natuurbeheer en ingezet voor de tijdelijke uitbreiding van BOA capaciteit. Daarnaast zijn de kosten van training en opleiding van BOA's wederom door het ministerie van Justitie en Veiligheid gesubsidieerd. Als gevolg hiervan is het beschikbare budget niet volledig uitgenut.	41.100 V	34.100 V
I.24 Exploitatie gebouwen derden gebruik * op deze post is de raming voor het lang cyclisch onderhoud van de gebouwen opgenomen, totaal geraamd k€ 174. In 2022 is er voor k€ 112 uitgevoerd. Per saldo een voordeel van k€ 62. Daarnaast vielen de overige kosten lager uit dan begroot, voordeel k€ 2,2.	64.200 V	-9.600 N

II. Projecten

Toelichting afwijkingen > € 10.000 t.o.v. gewijzigde begroting 2022 en jaarrekening 2021 *V=voordelig N=nadelig* *Dit onderdeel laat afwijkingen zien ten opzichte van de geraamde bedragen 2022 en de werkelijk gerealiseerde uitgaven in 2021, maar die hebben geen budgettair effect voorzover het projecten betreft die nog in uitvoering zijn. Het netto effect van uitgaven en inkomsten van die projecten wordt via de balanspost Onderhandenwerk afgewikkeld. Het saldo van de inkomsten en uitgaven van afgesloten projecten wordt wel via de exploitatie afgewikkeld en wordt via resultaatbestemming gestort, dan wel onttrokken aan de bestemmingsreserve natuurbeheer. Het saldo van de voormalige reserve bijzondere projecten is ondergebracht in deze reserve.* **Algemeen:** Vanaf het dienstjaar 2019 is een aanvang gemaakt met urenverantwoording van het projectbureau en in 2022 is er voor een totaalbedrag van afgerond k€ 135,7 toegerekend aan projecten. Op begrotingsbasis wordt rekening gehouden met het feit dat 20% van de totale lasten van het projectenbureau niet aan projecten worden toegerekend. Deze 20% komt ten laste van de exploitatie van het GNR.	**begroting 2022**	**rekening 2021**
De urenverantwoording naar projecten liet een lagere toerekening zien dan geraamd, onder andere als gevolg van het doorschuiven c.q. later opstarten van een aantal projecten waarmee in de oorspronkelijke planning rekening gehouden was. **Algemeen projectramingen:** De projectramingen in de begroting 2022 zijn gebaseerd op de jaarschijf 2022 van het geactualiseerde meerjarig projectenprogramma dat als bijlage is opgenomen bij de 2e wijziging 2022. De uitvoering van een aantal projecten, zoals bij deze wijziging al is vermeld, wordt gefaseerd in uitvoering genomen en deels doorgeschoven naar latere jaren. Dit heeft tot gevolg dat de projectramingen zoals die in de 2e begrotingswijziging 2022 zijn opgenomen te hoog waren. Omdat zowel de uitgaven alswel de inkomsten te hoog geraamd zijn heeft dit, behoudends de hierboven genoemde toerekening van het projectenbureau, geen directe budgettaire gevolgen in de jaarrekening 2022. **II.1 Projecten natuurbeheer** * Zoals bij de actualisatie van het projectenprogramma in de loop van het dienstjaar 2022 al is gemeld, is de uitvoering van een aantal projecten herzien en gefaseerd doorgeschoven naar latere jaren, met name een aantal grote projecten die onder dit onderdeel vallen, t.w. de aanleg van de Natuurverbinding De Hoorneboeg/Zwaluwenberg, de Waterparel Hilversums Wasmeer en de aanleg van de verbinding Laarderhoogt. In 2022 is de bijdrage aan het project Voltooiïng de Groene Schakel overgemaakt, waarmee het project is afgesloten. Daarnaast is de aankoop van het Kocherbos gerealiseerd. Tevens is een aanvang gemaakt met het project Natuurherstel. Met een bijdrage van de Steunstichting kon een electrische shovel voor de schaapskooi Laren worden aangeschaft. Het verschil in saldo tussen de baten en lasten, is het bedrag dat gestort dan wel onttrokken wordt van de reserve natuurbeheer en betreft de saldi van in de loop van het jaar afgesloten projecten (zie ook bijlage 3) en/of de uitgaven worden gedekt via de aanwending van bestemmingsreserves. **II.2 Projecten recreatie** * Eind 2022 is de uitvoering gestart van de Vernieuwing van de parkeerplaatsen bij de Fransche Kamphei en - camping en het opruimen van teerhoudend asfalt. Het verschil in saldo tussen de baten en lasten, is het bedrag dat gestort dan wel onttrokken wordt aan de reserves en betreft de saldi van in de loop van het jaar afgesloten projecten (zie ook bijlage 3) en/of uitgaven die worden gedekt via de aanwending van bestemmingsreserves. **II.3 Projecten Integrale gebiedsontwikkeling** In 2022 is een het project de Waarden van het GNR verder opgepakt en afgerond. Het boekje ons Groene Thuis is opgeleverd en draagt bij aan het draagvlak, de erkenning en herkenning van het GNR. **II.4 Projecten communicatie, educatie, voorlichting en draagvlak** Via de Vereniging Vrienden van het Gooi is een bijdrage ontvangen van k€ 200 voor de opzet en implementatie van een educatievisie. Het bedrag zal de komende vier jaar hieraan worden uitgegeven. In 2022 is het project GNR 90-jaar uitgevoerd en afgesloten. Dit project bestaat uit een aantal deelprojecten de voor het overgrote deel in 2022 (het jubileumjaar) tot uitvoering zijn gekomen.	-48.600 N	23.100 V

Bijlage V Toelichting op de staat van baten en lasten functionele indeling

III. Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers (profilering en draagvlak)

III.2 en III.3 Communicatie, middelen en materialen & website en nieuwsbrieven		
* Met ingang van dienstjaar 2020 zijn deze twee onderdelen in de financiële administratie samengevoegd. Tevens is hierbij aan toegevoegd de fondsenwerving en het beheer en onderhoud van de begunstigersadministratie van de Steunstichting. De twee onderdelen lieten op begrotingsbasis een positief saldo zien van k€ 102,6, het werkelijk saldo was k€ 174,3. Per saldo een voordeel van k€ 71,7. In de opbrengsten was rekening gehouden met een bedrag van k€ 159,2 aan eigen fondsenwerving, de werkelijke opbrengst was k€ 233,5 een voordeel van k€ 74,3. De hogere opbrengsten hebben met name te maken met een aantal doelgiften voor diverse natuurprojecten. Deze doelgiften worden via resultaatbestemming toegevoegd aan daarvoor ingestelde bestemmingsfondsen. Het verschil met 2021 ontstaat voornamelijk omdat in 2021 k€ 247 aan eigen fondsenwerving is verantwoord (k€ 13,5 meer dan 2022).	71.700 V	-19.900 N
III.4 Publieksacties, evenementen en excursies		
* als gevolg van de Covid 19 maatregelen begin van het jaar en de viering van het 90 jarig jubileum is er in 2022 tbv evenementen minder uitgegeven dan geraamd.	15.000 V	-1.800 N
* de opbrengsten als gevolg van activiteiten van het schaapscheerdersfeest xxl zijn hier verantwoord en laten een voordeel zien van k€ 17.000	17.000 V	17.500 V
III.5 Vrijwilligers		
* In 2022 is in het voorjaar als gevolg van de Covid-19 maatregelen relatief weinig gewerkt in de terreinen, waardoor minder vergoeding is uitgekeerd (bedrag per gewerkt uur) en gereedschappen langer	13.900 V	34.700 V

IV. Belangenbehartiging, beleid en participanten

Personeelskosten		
Ten opzichte van de gewijzigde begroting 2022 laat dit onderdeel een voordeel zien van k€ 28,5. Dit komt voornamelijk omdat de reiskosten woon - werkverkeer en de uitgaven voor scholing en opleiding, als gevolg van de Covid-maatregelen in het voorjaar lager lagen, dan geraamd. Het nadeel ten opzichte van de jaarrekening 2021 ontstaat door de salarisstijgingen in 2022 als gevol van de afsluiting van een nieuwe CAO. De totale salarislasten nemen over de periode 1/1/2022 tot en met 1/1/2023 toe met ruim	28.500 V	105.338 N
Automatisering en kantoorkosten		
* Het voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt door vrijvallende afschrijvingslasten van automatiseringsinvesteringen. Het GNR beschikt nog over een aantal ICT-servers, waarvoor door middel van een afgesloten servicecontract, de gebruiksduur met een aantal jaren is verlengd. In tussentijd wordt bezien of en in hoeverre de servers vervangen moeten worden en wat de alternatieven zijn.	13.410 V	-2.600 N
IV.1 Bestuursondersteuning		
* de bestuursleden (zie 'overige gegevens' voor de leden welke per 31 december 2022 deel uit maakten van het bestuur) zijn onbezoldigd. Mw. drs. C.W. Kos is in 2019 aangesteld als directeur-rentmeester voor 36 uur per week (1,0 fte) in vaste dienst. De bezoldiging van de directeur-rentmeester is vastgesteld op het maximum van schaal 15 van de Provinciale CAO en blijft daarmee ruim binnen de WNT norm, die voor 2022 k€ 216 bedraagt.		
IV.2 Organisatie cs		
* personeelsbestand: gedurende het boekjaar 2022 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers bij de stichting, omgerekend naar volledige mensjaren, 33,9 fte (2021: 32,4).		
* dit onderdeel laat een nadeel zien van k€ 41,2 voornamelijk als gevolg van het feit dat de post juridische kosten met ruim k€32,7 is overschreden. De totale juridische uitgaven ad € 99,7, kunnen in een aantal hoofdgroepen worden onderscheiden, t.w. juridische kosten eigendom/terrein gerelateerd ruim k€ 27; organisatie gerelateerd (bestuurlijke regelingen/statuten/fiscaal/arbeidsrechtelijk) ruim k€ 26; problematiek St. Duurzaam Groenfonds Monnikenberg k€ 16; nieuwe samenwerkingsovereenkomst participanten k€ 16 en bezwaren bouwplannen derden k€ 15. Het voordeel tov 2021, heeft te maken met het feit dat in 2021 op deze post een aantal incidentele uitgaven is verantwoord (zoals aanvulling van de voorziening ww-uitkeringen destijds ad k€ 47 en kosten in het kader van de evaluatie van het Definitief Ontwerp. De totale kosten hiervan bedroegen destijds k€ 10).	-41.200 N	66.700 V
IV.3 Gebouwen en huisvestingskosten organisatie		
* de lasten in 2022 laten ten opzichte van de begroting 2022 een nadeel zien op dit onderdeel van k€ 28,6. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2022 de nutskosten zijn gestegen (k€ 7 nadeel, 50% overschrijding). Deze stijging was nog beperkt omdat contracten met vaste tarieven gedurende het jaar afliepen. Vanaf 1/1/2023 zijn alle nutscontracten op basis van variabele tarieven en wordt verwacht dat de kosten drie keer zo hoog zullen zijn. Tevens zijn de onderhoudskosten, schoonmaakkosten en zakelijke lasten van het kantoor hoger dan geraamd (geraamd k€ 47,5, werkelijk k€ 68,8; k€ 21,3 nadeel).	-28.600 N	-20.637 N
IV.4 Participantenbijdragen		
* op verzoek van de participanten is in de begroting 2022 een bezuiniging doorgevoerd op de participantenbijdragen. In 2022 was de participantenbijdrage k€ 62,8 lager dan in 2021.	0 V	-62.800 N

1e Wijziging begroting 2023

Stichting Goois Natuurreservaat

Koester ons groene thuis

Goois Natuurreservaat

Het Goois Natuurreservaat wordt gesteund
door onder andere de Nationale Postcode Loterij

COLOFON

Uitgave:

Stichting Goois Natuurreservaat

Nieuwe Meentweg 2

1217 DZ Hilversum

Postbus 1001
1200 BA Hilversum
www.gnr.nl
kvk nummer: 41223080

RSIN/fiscaal nummer: 001939270

1e Begrotingswijziging 2023

Inleiding:

Naar aanleiding van de voorbereiding van de begroting 2024, de uitkomsten van de jaarrekening 2022, actualisering van het projectenprogramma en het opnemen van éénmalige budgetten is onderstaande 1e begrotingswijziging 2023 opgesteld.

Per programma worden de wijzigingen toegelicht. Wijzigingen in de bedrijfsvoerings- en/of programma overstijgende lasten, worden toegelicht bij het programma Belangenbehartiging, beleid en participanten.

Toelichting:

Programma Natuurbeheer en recreatie

Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)	**wijziging begroting 2023**		
	B2023	**Wijziging**	**B2023 (G)**
Totale lasten regulier	€ 2.550.010	€ 112.400	€ 2.662.410
Totale baten regulier	€ 1.169.805	€ 113.745	€ 1.283.550
Saldo regulier	**€ -1.380.205**	**€ 1.345**	**€ -1.378.860**
Totale lasten incidenteel	€ 50.000	€ 87.310	€ 137.310
Totale baten incidenteel			€ -
Saldo incidenteel	**€ -50.000**	**€ -87.310**	**€ -137.310**
Saldo voor mutaties reserves	**€ -1.430.205**	**€ -85.965**	**€ -1.516.170**
Toevoeging aan reserve	€ 14.795		€ 14.795
Onttrekking aan reserve	€ 59.000	€ 140.210	€ 199.210
Saldo na mutaties reserves	**€ -1.386.000**	**€ 54.245**	**€ -1.331.755**

Toelichting bij wijziging van de begroting 2023			
Omschrijving	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Toelichting éénmalige mutaties:			
Lasten: tijdelijke formatie toezicht projecten en BOA capaciteit	€ 137.310		€ 137.310
Lasten: aframen recreatie onderzoek is een project geworden	€ -50.000		€ -50.000
Toelichting structurele mutaties:			
Baten: structurele doorwerkingen jaarrekening 2022 SNL subsidie en huren/pachten		€ 113.745	€ -113.745
Lasten: structurele doorwerkingen jaarrekening 2022 cao stijging	€ 52.900		€ 52.900
Lasten: structurele doorwerkingen jaarrekening 2022 overige kosten	€ 59.500		€ 59.500
Ten gunste/laste van eigen reserves en voorzieningen			
Besteding van de Reserve Natuurbeheer BOA capaciteit/toezicht projecten		€ 137.310	€ -137.310
Vrijval aanwending Algemene Egalisatie reserve tbv recreatieonderzoek		€ -50.000	€ 50.000
Besteding Algemene Egalistie reserve tbv dekking cao stijging 2023		€ 52.900	€ -52.900
Totaal van de wijzigingen	**€ 199.710**	**€ 253.955**	**€ 54.245**

In november 2022 is een nieuwe provinciale CAO van kracht geworden. Deze CAO heeft een looptijd van 1/1/2022 tot en met 31/12/2023. Naast een éénmalige uitkering in 2022 zijn alle salarisschalen met terugwerkende kracht tot 1 januari 2022 met € 75 verhoogd (gemiddelde 1,65%), daarnaast is een salarisverhoging van 3,5% per 1/7/2022 en 4% per 1/1/2023 afgesproken en doorgevoerd. Hiermee komt de

totale structurele doorwerking van deze nieuwe CAO voor heel 2023 uit op ruim 9,2%. In de respectievelijke begrotingen van 2022 en 2023 is rekening gehouden met een loonstijging van 1,3% en 1,9%, een structurele toename van ruim 3,2%. Per saldo is de raming van de loonstijging daarmee ca structureel 6% te laag. Vanwege het feit dat de participantenbijdrage voor 2023, bij de begroting 2023,is vastgesteld worden de hogere lasten voor 2023 éénmalig gedekt door aanwending van de algemene Egalisatie reserve. In de structurele dekking wordt voorzien bij de begroting 2024.

Naast de stijging van de salarissen, zien we ook in de overige kosten een forse toename. Met name de prijzen van energie voor onze werklocaties zijn fors gestegen. Al onze contracten zijn per 1/1/2023 op variabele prijzen afgesloten en ten opzichte van voorgaande afspraken zijn de prijzen minimaal verdrievoudigd. Hoewel op dit moment er op de energiemarkt een daling te zien is, wordt ervan uitgegaan dat lasten structureel hoger zullen zijn. Daarnaast bedroeg de inflatie in 2022 op jaarbasis ruim 10%, wij constateren dat onze leveranciers/loonbedrijven/ aannemers/aanbieders van diensten, dit ook in hun tarieven laten doorwerken.

In 2022 is een tijdelijke functie toezichthouder projecten ingesteld, gefinancierd met eenmalige bijdragen voor toezicht projecten. Daarnaast is per 15 januari 2023 een tijdelijke boswachter voor de duur van maximaal 2 jaar aangesteld. Deze tijdelijke formatieplaatsen totaal ad € 137.310 worden gedekt door aanwending van de bestemmingsreserve Natuurbeheer. De in 2022 ontvangen bedragen zijn bij resultaatbestemming in deze reserve ondergebracht.

Medio 2022 is medegedeeld dat de SNL subsidie voor de jaren 2021 en 2022 verhoogd is, met een bedrag van ruim € 87.000 per jaar. Voor de periode 2023-2028 is een nieuwe subsidie aanvraag ingediend bij de provincie. In deze begroting gaan we ervan uit dat de verhoging voor 2021 en 2022 ook zal doorwerken in de nieuwe subsidie periode en de subsidie structureel hoger zal zijn. De hogere subsidie wordt ingezet om de structureel hogere beheerkosten (zie hierboven) als gevolg van de prijsstijgingen te dekken.

De maximaal mogelijke huurverhoging (voor 2023 bedraagt die 4,1%) zal worden doorgevoerd, tevens worden op dit moment de nodige pachtcontracten/verhuurcontracten van gronden herzien en waar mogelijk zullen verhogingen worden doorgevoerd. We verwachten een structureel hogere opbrengst van ca € 26.000.

Bij de oorspronkelijke begroting 2023 is een eenmalig bedrag van € 50.000 voor de opstart en implementatie van een recreatieonderzoek opgenomen. Medio 2022 is dit als een afzonderlijk project opgevoerd op het projectenprogramma en is een aanvang gemaakt met de uitvoering (zie ook hierna het projectenprogramma). De raming van zowel de eenmalige uitgaven, als wel de dekking (aanwending van de algemene reserve) kunnen vervallen en worden hier afgevoerd.

Projectenprogramma

Het projectenprogramma is begin 2023 geactualiseerd. Voor een compleet overzicht wordt naar de betreffende bijlage bij deze wijziging verwezen.

Projecten	**wijziging begroting 2023**		
	B2023	**Wijziging**	**B2023 (G)**
Totale lasten regulier	€ 254.760	€ 16.870	€ 271.630
Totale baten regulier		€ -	€ -
Saldo regulier	**€ -254.760**	**€ -16.870**	**€ -271.630**
Totale lasten incidenteel	€ 2.092.230	€ 22.315	€ 2.114.545
Totale baten incidenteel	€ 2.276.500	€ -1.012	€ 2.275.488
Saldo incidenteel	**€ 184.270**	**€ -23.327**	**€ 160.943**
Saldo voor mutaties reserves	**€ -70.490**	**€ -40.197**	**€ -110.687**
Toevoeging aan reserve	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserve	€ -	€ 30.937	€ 30.937
Saldo na mutaties reserves	**€ -70.490**	**€ -9.260**	**€ -79.750**

Specificatie van de organisatieonderdelen	***Lasten***	***Baten***	***Saldo***
Projectenburo	*€ 271.630*	*€ 191.880*	*€ -79.750*
Projecten	*€ 2.298.815*	*€ 2.275.488*	*€ -23.327*
Totalen	***€ 2.570.445***	***€ 2.467.368***	***€ -103.077***

Toelichting bij wijziging van de begroting 2023

Omschrijving	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Toelichting éénmalige mutaties:			
Zie het jaar 2023 van projectenprogramma bij de begroting 2024.	€ 22.315	€ -1.012	€ 23.327
Toelichting structurele mutaties:			
Lasten structurele doorwerkingen jaarrekening 2022 CAO en prijsstijging	€ 16.870		€ 16.870
Ten gunste/laste van eigen reserves en voorzieningen			
Besteding Algemene Egalisatie reserve dekking recreatieonderzoek		€ 23.327	€ -23.327
Besteding Algemene Egalisatie reserve dekking cao stijging		€ 7.610	€ -7.610
Totaal van de wijzigingen	**€ 39.185**	**€ 29.925**	**€ -9.260**

Zoals hiervoor bij het programma Natuurbeheer en recreatie reeds is gemeld, is op het geactualiseerde projectenprogramma het recreatieonderzoek opgenomen, hiervoor was € 50.000 beschikbaar. In 2022 is een bedrag van ruim € 26.000 uitgegeven, voor 2023 wordt nog een uitgaaf verwacht van ruim € 23.000, welke gedekt wordt door aanwending van de algemene reserve.

Programma communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers

Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers	**wijziging begroting 2023**		
	B2023	**Wijziging**	**B2023 (G)**
Totale lasten regulier	€ 590.790	€ 7.975	€ 598.765
Totale baten regulier	€ 279.830	€ 1.690	€ 281.520
Saldo regulier	**€ -310.960**	**€ -6.285**	**€ -317.245**
Totale lasten incidenteel	€ -	€ 20.000	€ 20.000
Totale baten incidenteel	€ -	€ -	€ -
Saldo incidenteel	**€ -**	**€ -20.000**	**€ -20.000**
Saldo voor mutaties reserves	**€ -310.960**	**€ -26.285**	**€ -337.245**
Toevoeging aan reserve		€ -	€ -
Onttrekking aan reserve		€ 20.000	€ 20.000
Saldo na mutaties reserves	**€ -310.960**	**€ -6.285**	**€ -317.245**

Toelichting bij wijziging van de begroting 2023

Omschrijving	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Toelichting structurele mutaties:			
lasten: structurele doorwerking jaarrekening 2022 kostenstijging	€ 7.975		
baten: structurele doorwerking jaarrekening 2022 huuropbrengsten		€ 1.690	
Toelichting éénmalige mutaties:			
lasten: extra fondsenwervingscampagne agv Fondsenwervingsstrategie	€ 20.000	€ -	€ 20.000
Ten gunste/laste van eigen reserves en voorzieningen			
Besteding van de algemene egalisatiereserve ivm fondsenwervingscampagne		€ 20.000	
Totaal van de wijzigingen	**€ 27.975**	**€ 21.690**	**€ -6.285**

Het huidige jaarlijkse fondsenwervingsbudget is toereikend, om de jaarlijks terugkerende lasten en de kosten van standaard mailingen/campagnes te dekken, om ons donateurenbestand op peil te houden.

Om onze ambities met name wat betreft de groei van het aantal donateurs en incidentele giftgevers mogelijk te maken, is meer (structureel) wervingsbudget nodig. Zo kunnen we grotere aantallen mailings versturen, meer inzetten op social media wervingscampagnes en extra kosten maken voor advertenties.

In eerste instantie wordt een extra incidenteel budget van 20.000 euro vrijgemaakt. Op basis van de praktijkervaringen in 2023 zal bezien worden of hiervoor structureel een (deels) hoger budget voor vrijgemaakt kan worden.

Deze éénmalige verhoging wordt gedekt door aanwending van de Algemene Egalisatie reserve

Programma Belangenbehartiging, beleid en participanten

Belangenbehartiging, beleid en participanten	**wijziging begroting 2023**		
	B2023	**Wijziging**	**B2023 (G)**
Totale lasten regulier	€ 1.559.670	€ 79.410	€ 1.639.080
Totale baten regulier	€ 3.327.120		€ 3.327.120
Saldo regulier	**€ 1.767.450**	**€ -79.410**	**€ 1.688.040**
Totale lasten incidenteel	€ 25.000		€ 25.000
Totale baten incidenteel	€ -		€ -
Saldo incidenteel	**€ -25.000**	**€ -**	**€ -25.000**
Saldo voor mutaties reserves	**€ 1.742.450**	**€ -79.410**	**€ 1.663.040**
Toevoeging aan reserve			€ -
Onttrekking aan reserve	€ 25.000	€ 40.710	€ 65.710
Saldo na mutaties reserves	**€ 1.767.450**	**€ -38.700**	**€ 1.728.750**

Toelichting bij wijziging van de begroting 2023

Omschrijving	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Toelichting éénmalige mutaties:			
Toelichting structurele mutaties:			
Lasten: structurele doorwerking jaarrekening 2022 CAO stijging en kosten	€ 40.710		€ 40.710
Lasten: structurele doorwerking jaarrekening 2022 kostenstijging	€ 39.410		€ 39.410
Ten laste van eigen reserves en voorzieningen			
Besteding van de Algemene Egalisatie Reserve tbv dekking CAO stijging stijgingen		€ 40.710	€ -40.710
Totaal van de wijzigingen	**€ 80.120**	**€ 40.710**	**€ -39.410**

Recapitulatie overzicht 2023

Recapitulatie programma's

naar uitgaven en inkomsten

	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Mutaties reserves	Saldo na mutaties reserve
Beheer en recreatie (inclusief vastgoed)	€ 2.799.720	€ 1.283.550	€ -1.516.170	€ -184.415	€ -1.331.755
Projecten	€ 2.387.175	€ 2.276.488	€ -110.687	€ -30.937	€ -79.750
Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers	€ 618.765	€ 281.520	€ -337.245	€ -20.000	€ -317.245
Belangenbehartiging, beleid en participanten	€ 1.664.080	€ 3.327.120	€ 1.663.040	€ -65.710	€ 1.728.750
	€ 7.469.740	**€ 7.168.678**	**€ -301.062**	**€ -301.062**	**€ -**

Overzicht verloop van de reserves in 2023:

Reserves	1-1-2023 *1	mutatie 2023 prim	mutatie 2023 1e wijz.	saldo na 1e wijz.
Algemene Egalisatie reserve	€ 239.373	€ -75.000	€ -94.547	€ 69.826
Bestemmingsreserves:				
a. Reserve Natuurbeheer	€ 895.534	€ -9.000	€ -137.310	€ 749.224
b. Reserve gebouwd vastgoed	€ 307.766			€ 307.766
c. Reserve vervanging materieel RPV	€ 151.474	€ 14.795		€ 166.269
d. Reserve toekomstige investeringen	€ 269.871			€ 269.871
Bestemmingsfondsen:				
a. Exploitatie info schuur	€ 15.076			€ 15.076
b. Verwerving, 1e inr. en onderh.verw.	€ 126.090			€ 126.090
c. Natuurontwikkeling/bosverrijking	€ 22.723			€ 22.723
Totale stand van de reserves	€ 2.027.907	€ -69.205	€ -231.857	€ 1.726.845

**1 saldi op basis van de concept-jaarrekeningcijfers 2022*

Overzicht van de Staat van baten en lasten na 1e wijziging:

Staat van baten en lasten naar kosten- en opbrengstsoorten

Lasten:	B2023		B2023 gewijzigd		Baten:	B2023		B2023 gewijzigd	
Personeel					Eigen inkomsten				
Lonen en salarissen	€ 2.742.620		€ 2.980.250		Huren en pachten	€ 413.750		€ 441.440	
Overige personeelskosten	€ 132.100		€ 132.100		Beheervergoedingen van derden	€ 24.500		€ 24.500	
Inhuur (Uitzendkracht/Detachering)	€ 22.140		€ 22.140		Overige eigen inkomsten	€ 70.080		€ 70.080	
					Fondsenwerving	€ 126.000		€ 126.000	
		€ 2.896.860		€ 3.134.490			€ 634.330		€ 662.020
Bedrijfsvoering					Subsidies en bijdragen derden				
Huisvesting	€ 89.860		€ 119.860		Stichting Natuur en Landschap	€ 698.755		€ 786.500	
Automatisering	€ 98.600		€ 98.600		Subsidie	€ 8.500		€ 8.500	
Kantoorkosten	€ 71.560		€ 71.610		Steunstichting GNR	€ 116.090		€ 116.090	
Afschrijvingen	€ 175.640		€ 176.550				€ 823.345		€ 911.090
		€ 435.660		€ 466.620					
Bestuur en algemene organisatiekosten		€ 133.650		€ 133.650					
Beheerslasten		€ 1.564.060		€ 1.619.435					
Projecten (excl. personeel)		**€ 2.092.230**		**€ 2.115.545**	**Projecten**		**€ 2.276.500**		**€ 2.276.488**
Toevoegingen reserves		€ 14.795		€ 14.795	Aanwending reserves		€ 84.000		€ 315.857
		€ 7.137.255		€ 7.484.535			€ 3.818.175		€ 4.165.455
					Participantenbijdrage (structureel)		€ 3.319.080		€ 3.319.080
Totale lasten		**€ 7.137.255**		**€ 7.484.535**	**Totale baten**		**€ 7.137.255**		**€ 7.484.535**

Bijlage 1

			Kosten	Dekking kosten			Realisatie		Meerjarenraming 2023-2026			
Projecten in uitvoering			Raming kosten project	Budget stichting Steun	Budget andere partijen	Nog geen dekking	Realisatie t/m 31-12-2022	Uitgaven 2023	Raming € 2023	Raming € 2024	Raming € 2025	Raming € 2026
Natuurverbinding Hoorneboeg	40900	1.03.02	€ 1.194.000,00	€ 769.000,00	€ 425.000,00		€ 205.563,00		€ 115.000,00	€ 82.000,00	€ 77.000,00	€ 60.000,00
Verwerving compensatiegronden A27 Huydecopersweg	40901	1.03.04	€ 241.000,00	€ 241.000,00						€ 241.000,00		
Natuurverbinding Laarderhoogt	40902	1.03.05	€ 654.000,00	€ 354.000,00	€ 300.000,00		€ 110.142,00		€ 100.000,00	€ 75.000,00	€ 60.000,00	€ 50.000,00
Inrichting plan Huydecopersweg	40903	1.03.06	€ 508.000,00		€ 508.000,00		€ 39.500,00		€ 468.500,00			
Hilversums Wasmeer (Waterparel)	40907	2.27.05	€ 450.000,00	€ 100.000,00	€ 350.000,00		€ 8.132,00		€ 30.000,00	€ 30.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00
Materieel Schapenbegrazing	40914	1.40.08	€ 85.000,00	€ 85.000,00			€ 83.568,00		€ 1.432,00			
Natuurherstel programma Natuur	40915		€ 1.400.000,00		€ 1.400.000,00		€ 62.513,00		€ 300.000,00	€ 500.000,00	€ 537.487,00	
Toelopen Natuurbrug Laarderhoogt	40917		€ 110.000,00	€ 110.000,00			€ 60.624,00			€ 49.376,00		
Toelopen Natuurbrug Zanderij Crailoo	40918		€ 320.000,00	€ 320.000,00					€ 180.000,00	€ 140.000,00		
Parkeerterreinen Fransche kamp	40951		€ 770.000,00	€ 770.000,00			€ 113.273,00		€ 656.727,00			
Recreatiemonitor	40952		€ 50.000,00		€ 50.000,00		€ 26.673,00		€ 23.327,00			
Evaluatie fietsbeleid GNR	40963		€ 20.000,00		€ 20.000,00				€ 20.000,00			
Speelbos Sijsjesberg	40971	4.15.01	€ 65.000,00		€ 65.000,00		€ 28.334,00		€ 36.666,00			
Educatievisie uitvoeringsprogramma	40975		€ 200.000,00		€ 200.000,00		€ 28.516,00		€ 70.000,00	€ 55.000,00	€ 46.484,00	
Vrijwilligerskleding	40976	4.10.05	€ 50.000,00	€ 50.000,00			€ 32.837,00		€ 17.163,00			
Sloop opstallen Monnikenberg	40990	6.30.01	€ 65.000,00	€ 65.000,00			€ 8.582,00		€ 30.000,00	€ 26.418,00		
Nieuwbouw groepsverblijf 't Laer			€ 1.500.000,00	€ 1.500.000,00					€ 200.000,00	€ 1.300.000,00		
Vernieuwing Voetstappenpad			€ 50.000,00		€ 35.000,00	€ 15.000,00			€ 50.000,00			
Projecten in opstartfase												
Terreinbebording	40974		pm	pm	pm		€ 6.165,00		pm	pm	pm	pm
Parkeer- en dagrecreatieterreinen			pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Projectenideeën												
Toelopen Natuurbrug N525			pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Schaapskooi Laren			pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Huisvesting GNR			pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Duurzaamheidsmaatregelen			pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Watertoren Laren			pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Afwaardering landbouwgronden SKNL			pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Projecten genoemd in programma Groen PNH 2021-2025												
Natuurontwikkeling Dassenveld 8ha			pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Totaal			**€ 7.732.000,00**	**€ 4.364.000,00**	**€ 3.353.000,00**	**€ 15.000,00**	**€ 814.422,00**	**€ 0,00**	**€ 2.298.815,00**	**€ 2.498.794,00**	**€ 740.971,00**	**€ 130.000,00**

Concept begroting 2024

Stichting Goois Natuurreservaat

Koester ons groene thuis

Goois Natuurreservaat

Het Goois Natuurreservaat wordt gesteund
door de Nationale Postcode Loterij

COLOFON

Uitgave:

Stichting Goois Natuurreservaat

Nieuwe Meentweg 2

1217 DZ Hilversum

Postbus 1001
1200 BA Hilversum
www.gnr.nl
kvk nummer: 41223080

RSIN/fiscaal nummer: 001939270

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. Uitgangspunten voor de begroting 2024

   2.1 Inhoudelijke uitgangen

   2.2 Financiële uitgangspunten

3. Begroting 2024

   3.1 Begroting 2024 op basis van inhoudelijke programma's

   3.2 Begroting 2024 op basis van staat van baten en lasten

4. Risicoparagraaf 2024

5. Ontwikkeling participantenbijdragen

6. BTW compensatie

Bijlage 1: Projectenprogramma GNR 2023-2026

1. Inleiding

De voorliggende conceptbegroting is als volgt opgebouwd.

Eerst is er aandacht voor de uitgangspunten voor de begroting 2024. Er zijn zowel inhoudelijk als financiële uitgangspunten.

Na de uitgangspunten volgt de begroting zelf, in hoofdstuk 3. Deze kent als het ware, twee gezichten. Eén via de inhoud op basis van de inhoudelijke programma's (paragraaf 3.1) . En daarnaast de begroting op basis van de staat van baten en lasten, een meer financiële insteek (paragraaf 3.2).

Bij de begroting hoort een risicoparagraaf die is opgenomen in hoofdstuk 4.

Hoofdstuk 5 biedt inzicht op de meerjaren-ontwikkeling van de participantenbijdrage.

In hoofdstuk 6 wordt een beeld gegeven van het financieel beheer in de vorm van een recapitulatie van de programma's, de geprognotiseerde balans, het weerstandvermogen en informatie over de BTW-compensatie.

2. Uitgangspunten voor de begroting 2024

2.1 Inhoudelijke uitgangspunten voor 2024

Er zijn binnen GNR diverse beleidsdocumenten die richtinggevend zijn voor het handelen van de stichting. De belangrijkste zijn de beheervisie 2020 en het Beleidsplan 2020-2023. In 2023 wordt een nieuw beleidsplan voor de periode 2024-2027 opgesteld.

Enkele belangrijke inhoudelijke speerpunten zijn:

1. **Natuurverbindingen.**
   Het Gooi kent de hoogste dichtheid van natuurverbindingen in Nederland. Dat is ook noodzakelijk, want in de loop der tijd zijn de natuurgebieden in het Gooi sterk versnipperd . Naast de grootste natuurbrug van Europa, in de Zanderij Crailoo, is de Groene Schakel nagenoeg gereed. Deze verbindt voor de fauna het Gooi met de Utrechtse Heuvelrug. Bij de reeds aangelegde natuurbruggen Hoorneboeg en Laarderhoogt gaat het GNR in het belang van de fauna de aanliggende natuurgebieden de komende jaren geleidelijk en kleinschalig herinrichten. Provincie Noord-Holland werkt gestaag door aan de planvorming voor de aanleg van de laatste grote natuurverbinding, de Westerheidebrug over de N525, die de Westerheide en de Zuiderheide met elkaar zal verbinden. GNR is hierbij nauw betrokken. Daarnaast zet het GNR zich de komende jaren in om meer kleinere faunaverbindingen, zoals dassentunnels en amfibieëngoten, in de lokale wegen te realiseren of te optimaliseren.

2. **Bosbeheer**
   Het grootste deel (ongeveer 940 ha) van de totaal 1.666 hectare bos in het gebied van het Goois Natuurreservaat is vitaal, natuurlijk bos in goede conditie, maar voor een deel zijn de bossen nog oude productiebossen met slechts enkele soorten. Deze bossen gaan wij geleidelijk omvormen tot gevarieerd en soortenrijk bos met oorspronkelijke boomsoorten. Dat worden bossen die robuust zijn en tegen een stootje kunnen om de klimaatverandering met hetere, droge periodes en vaker voorkomende en heftigere regenbuien te doorstaan. Met de komst van die veerkrachtiger boom- en struiksoorten wordt het bos ook interessant voor meer dieren, schimmels, planten en insecten.

3. **Biodiversiteit-soortenrijkdom**
   GNR heeft de afgelopen jaren een nieuw en uniek Beheerregistratiesysteem gebouwd. Vandaar uit zijn meerjaren beheerplannen voor het behoud en bescherming van de natuur gemaakt. Deze plannen hebben de goedkeuring van de provincie gekregen; daarmee is de SNL subsidie voor natuurbeheer voor de komend jaren veiliggesteld. In lijn met onze beheervisie en de beheerplannen is aandacht voor biodiversiteit een hoofdthema. In ons beheer wordt actief gewerkt aan versterking van natuurlijkheid en biodiversiteit en het

bevorderen van variatie, kleinschaligheid, structuur en diversiteit. De verscheidenheid en overgangen van natuurtype geeft een verhoogde soortenrijkdom. Daarnaast zijn we ons bewust van invloeden van buitenaf, zoals stikstofdepositie, klimaatverandering, droogte en beschikbaarheid van water van goede kwaliteit. Waar mogelijk wordt hier in ons beheer op ingespeeld. Belangrijk hierbij is de monitoring van de biodiversiteit en bijbehorende natuurontwikkeling. In de komende jaren wordt nog gerichter gemonitord zodat we nóg gerichter maatregelen kunnen nemen om de soortenrijkdom in het Goois Natuurreservaat te behouden en verder te verbeteren. Hierbij houden we rekening met de impact van klimaatverandering en de milieukwaliteit die onder druk staat.

4. Recreatie; in balans met de natuur

In de statuten van Stichting Goois Natuurreservaat staat als doel:
De instandhouding van het natuurschoon in het Gooi door de verkrijging van de aldaar gelegen terreinen, ten einde deze ten eeuwigen dage ongeschonden als natuurreservaat te behouden, en aan het publiek, door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen, het genot van dat natuurschoon te verzekeren.'
Recreatie en natuurbehoud horen dus al sinds 1932 bij het Goois Natuurreservaat. Door de groeiende bevolking en vergrote interesse van mensen voor buiten recreëren is er een gestage trend van een toenemend aantal bezoekers in het Goois Natuurreservaat. Harde cijfers zijn hier niet van, maar het correspondeert met bevindingen in de gehele provincie en uit eigen beleving en waarneming van vooral de boswachters. Deze toenemende drukte in de natuur kent ook een keerzijde, namelijk een grote druk op de prachtige en kwetsbare natuur. De komende jaren zal het GNR stevig inzetten op de balans tussen natuurbescherming en recreatie. De recreatiemonitor die in 2023 wordt opgezet, biedt informatie waarmee bij het recreatiebeleid rekening kan worden gehouden. Denk hierbij aan het verbeteren van de recreatieve voorzieningen, sluippaadjes afsluiten en een verkenning starten naar maatregelen om kwetsbare soorten en gebieden nog beter te beschermen. Het doel is hierbij om zo goed mogelijk de balans tussen natuur en recreatie te vinden. Dit is een continue proces en vraagt steeds om afstemming, om verschillende recreatie/bezoekers stromen te geleiden en om de impact van de bezoekers op de natuur zo laag mogelijk te houden, terwijl men nog steeds welkom blijft om van die natuur te genieten.

5. Profilering en fondsenwerving

De komende jaren zal het GNR blijven inzetten op het vergroten van de naamsbekendheid, donateurs- en fondsenwerving, en de bereidheid om GNR als hoeder van de Gooise natuur langdurig te steunen. Ook als het gaat om fondsenwerving staat het behoud en de bescherming van de Gooise natuur ‘ten eeuwigen dage’ als onderliggende ‘drive’ voorop. Als lokale organisatie willen we dit zoveel mogelijk samen met de regio Gooi doen: inwoners, bedrijven en instellingen, vermogensfondsen. Samen koesteren we ‘ons groene thuis’. En is het de uitdaging om de liefde die mensen voelen voor de natuur bij hen om de hoek, te verzilveren in financiële steun. Onderzoeken die zijn uitgevoerd naar naamsbekendheid, bekendheid met het werk van GNR en geefmotieven laten zien dat het vertrouwen in onze organisatie is gegroeid, net als de zichtbaarheid van de organisatie en het aantal donateurs en volgers op sociale media. Een belangrijke basis voor draagvlak en steun die is uitgewerkt in een communicatie- en fondsenwervingsstrategie voor de komende jaren.

6. Projecten

Het Goois Natuurreservaat kan de komende jaren weer een aantal projecten realiseren of opstarten dankzij de beschikbare middelen beschikbaar gesteld via de Stichting Steun Goois Natuurreservaat van onder andere de Nationale Postcode Loterij, de Provincie Noord Holland, Prins Bernhardfonds en particuliere giften.
De Nationale Postcode Loterij is al sinds 1997 een belangrijke partner van het Goois Natuurreservaat. De giften van de Postcode Loterij gebruiken wij voor projecten die een meerwaarde opleveren voor de natuur en haar bezoekers, zoals het in stand houden van de schaapskudden met hun herders, de aankoop van natuurterreinen, de aanleg van natuurverbindingen en de inrichting en het herstel van natuurterreinen en recreatievoorzieningen. Daarnaast maken de giften van de Postcode Loterij het mogelijk om onze vrijwilligers- en educatieactiviteiten en de informatievoorziening (zoals infoborden, website, brochures) op peil te houden.
De realisatie van de projecten vindt plaats onder regie van het Projectbureau via integraal projectmanagement. Omgevingsmanagement speelt daarin een belangrijke rol. De projectleiders zetten voor de voorbereiding en uitvoering van de projecten deels eigen mensen in, een ander deel wordt

uitbesteed aan marktpartijen. Ook participeren wij in projecten van derden die op grondgebied van GNR worden uitgevoerd, zoals de voorbereiding en realisatie van de natuurverbinding tussen de Wester- en Zuiderheide over de N525 in Laren.

Voor de komende jaren zijn verschillende projecten in uitvoering, zoals de nieuwbouw van het groepsverblijf 't Laer, de vernieuwing van diverse parkeer- en dagrecreatieterreinen en de vernieuwing van de terreinbebording. Ook werken wij langjarig aan het optimaliseren van de natuurverbindingen Hoorneboeg en Laarderhoogt en aan het realiseren van de maatregelen uit het provinciale Programma Natuur.

7. Toekomstbestendige organisatie

GNR heeft aandacht voor de balans tussen werkdruk en werkplezier, de organisatie richt zich op heldere organisatieprocessen waarbij flexibiliteit en planmatig werken in evenwicht zijn. Waar mogelijk worden bedrijfsvoeringsprocessen verder doorontwikkeld en gedigitaliseerd. Het strategisch personeelsplan is vastgesteld en in uitvoering. We gaan nog meer inzetten op duurzaamheid. Daarvoor heeft het Goois Natuurreservaat de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties (SDG's) omarmd die waar mogelijk wordt toegepast in onze werkwijze en bedrijfsvoering. In het kader van de duurzaamheidsopgave en de werkruimte die nodig is voor de werkorganisatie zal de komende jaren onderzocht worden wat er nodig is voor een toekomstbestendige huisvesting van GNR.

2.2 Financiële uitgangspunten voor 2024

We streven naar een stabiele ontwikkeling in de meerjarenbegroting, echter als gevolg van de oorlog in Oost-Europa zijn met name de loon- en prijsontwikkeling aan stevige fluctuaties onderhevig. Hetgeen ook de nodige gevolgen heeft voor het financieel perspectief van het GNR.

In de begrotingen wordt geen nieuw beleid opgenomen, wel wordt het projectenprogramma periodiek geactualiseerd. Voor nieuwe projecten zoekt het GNR eerst financiële dekking voordat gestart gaat worden.

Loon- en prijsontwikkeling.
Op het personeel van de stichting is de CAO voor de provincies van toepassing. In 2022 is voor de periode 1/1/2022 tot en met 31/12/2023 een nieuwe CAO afgesloten. In deze CAO is voor de jaren 2022 en 2023 een structurele salarisverhoging afgesproken, daardoor nemen de lasten ten opzichte van 1/1/2022 toe met ruim 9,2%. In de respectievelijke begrotingen voor die jaren was een loonstijging opgenomen van 1,3 en 1,9%, gecumuleerd ruim 3,2% in totaal. Voor de loon- en prijsstijging in de begroting wordt rekening gehouden met de percentages, zoals in de laatst gepubliceerde Macro Economische Verkenningen voor de betreffende jaren (publicatie kerngegevens collectieve sector), zoals die ook zijn opgenomen in de Septembercirculaire voor de uitkeringen uit het gemeentefonds.

De Septembercirculaire 2022 wordt gebruikt voor de percentages voor de begroting 2024 (zie hierna). Echter, hierin zijn ook de geactualiseerde percentages voor de jaren 2022 en 2023 opgenomen. Die zijn bijgesteld naar respectievelijk 4,8% en 2,8% voor de jaren 2022 en 2023. In de destijds vastgestelde begrotingen is derhalve ruim 4,4% te weinig looncompensatie opgenomen.

Het financiële effect van de te lage compensatie is in 2023 éénmalig gedekt door aanwending van de Algemene Egalisatie reserve (ruim € 100.000). De structurele doorwerking naar 2024 voor de participantenbijdrage wordt beperkt tot € 78.060, mede als gevolg van hogere eigen inkomsten van het GNR.

In diezelfde circulaire wordt voor 2024 de loonmutatie geraamd op 3,9% (prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers) en de prijsmutatie op 2,4% stijging (prijs netto materiële overheidsconsumptie). Voor alleen 2024 houdt dit een stijging in van de loongevoelige component in de participantenbijdrage van bijna € 96.000 en een prijsgevoelige component van ruim € 26.000. Een stijging voor 2024 van in totaal € 122.000.

De totaal berekende participantenbijdrage 2024 komt daarmee op € 3.519.350 ten opzichte van 2023 een stijging met € 200.270 oftewel 6%.
De eigen inkomsten van het GNR zijn ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2023 toegenomen met ruim 11,1%. Het aandeel participantenbijdrage in de totale inkomsten (exclusief projecten) van het GNR bedraagt daarmee 66,3% in 2024 (2023 was dit 68,3%). In 2019 lag dit percentage nog op 70,7%.

3. Begroting 2024

In paragraaf 3.1 is de begroting weergegeven op basis van de inhoud; door middel van een indeling naar programma's. Het betreft de programma's

- Natuur en recreatie
- Projecten
- Communicatie, draagvlak, educatie, voorlichting en vrijwilligers
- Belangenbehartiging, beleid en participanten.

Dit biedt goed zicht op de vele facetten van de inhoud van ons werk.

In paragraaf 3.2 is dezelfde begroting in een andere opzet weergegeven namelijk door middel van de staat van baten en lasten. Dit biedt snel overzicht en inzicht in de financiële situatie van GNR.

3.1 Begroting 2024 op basis van de inhoudelijke programma's

Hieronder vindt u de programma-indeling zoals die de afgelopen jaren is gehanteerd.

3.1.1 Natuurbeheer en recreatie

Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer

De stichting komt in aanmerking voor provinciale natuurbeheersubsidie in het kader van het Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer (SNL). Er zijn twee beschikkingen. De belangrijkste is de beschikking van de provincie Noord-Holland die betrekking heeft op nagenoeg alle natuurgebieden. Voor het laatste beschikkingsjaar 2022 werd een bijdrage ontvangen van € 785.000. Daarnaast is er een beperkte beschikking voor terreinen die in Utrecht liggen; de looptijd is vier jaar, van 2018-2022.
Vanaf 2023 gaat een nieuwe beschikkingsperiode voor de gebieden in Noord-Holland in, die loopt van 2023-2028. Voor deze begroting is er van uitgegaan dat de bedragen voor deze periode op minimaal hetzelfde niveau liggen. Tevens wordt voor 2024 met een toename rekening gehouden als gevolg van het aanmelden van (nieuw verworven) percelen die in de vorige beschikkingsperiode nog niet meegenomen waren. Op dit moment (1^{e} kwartaal 2023) is nog geen beschikking ontvangen voor de periode 2023-2028. Wanneer de definitieve beschikking is ontvangen, zullen de eventueel dan bekende financiële gevolgen bij begrotingswijziging verwerkt worden.

Beheerplannen
Voor het beheer van de natuurterreinen is een beheerplan noodzakelijk. In 2020 is een nieuwe beheervisie vastgesteld; in lijn daarmee is het beheerplan 2020-2032 opgesteld . Het beheerplan wordt vervolgens uitgewerkt tot (jaarlijkse) activiteitenplanningen voor het dagelijks beheer van de verschillende terreinen. In de jaarlijkse activiteiten worden de reguliere activiteiten opgenomen maar ook specifieke activiteiten die moeten leiden tot verdere natuurontwikkeling of terreinverbeteringen. Hierbij horen naast natuur- ook de cultuurhistorische en recreatieve doelen. Daarbij staat voorop dat we de voor het Gooi kenmerkende natuur-, cultuurhistorische- en landschapswaarden op een zorgvuldige en deskundige manier beheren. Waar mogelijk verhogen we de biodiversiteit en duurzaamheid van onze natuurgebieden door gebieden met elkaar te verbinden.
Activiteiten worden vastgelegd in het Beheer Registratie Systeem (BRS). Hierdoor is het ook mogelijk om jaarlijkse activiteiten monitoring uit te voeren. Deze wordt ook vastgelegd in BRS en gebruikt voor de rapportage voor de SNL. Daarnaast wordt een plan van aanpak voor gerichte soortenmonitoring opgezet; bijzondere soorten monitoring is al opgenomen in het BRS. Hiermee kunnen de resultaten van de monitoring betrokken worden bij de jaarlijkse beheerplannen.
De in 2022 goedgekeurde projecten van Programma Natuur (maatregelen in verband met de hoge stikstofbelasting in onze natuurgebieden) waarvoor subsidie is toegekend, zijn in 2024 in de uitvoeringsfase.

Natuurbeheer
Het beheer van de bossen, heidevelden, graslanden, akkers (engen) e.d. vindt plaats volgens de uitgangspunten zoals vastgesteld in onze beheervisie en -plannen en sluit aan bij de voorwaarden van de subsidiebeschikking SNL. Dit betekent, een beheer gericht op instandhouding van het natuurtype en (zo mogelijk verhoging van) de natuurkwaliteit. Zoals gezegd, dit beheer wordt gepland, vastgelegd en gemonitord met behulp van het nieuwe BRS dat sinds 2021 operationeel is.
In de afgelopen jaren is een deel van het materieel voor het onderhoud van het terreinbeheer vervangen. Onder andere zijn een nieuwe tractor (2019) en kraanmachine (2020) aangeschaft, een houtklem, hydraulische schuiven en een elektrische shovel in 2022. Hierdoor kan bijvoorbeeld het maaibeheer, poelenbeheer en snoei- en kapwerkzaamheden van bomen efficiënter en in eigen beheer uitgevoerd worden. Dit heeft binnen het natuurbeheer geleid tot het minder uitbesteden van werk en daarmee tot efficiencybesparingen. Hier tegen over staat wel dat op termijn het materieel eerder aan vervanging toe is.

Recreatie
De natuurterreinen van de stichting zijn grotendeels voor het publiek opengesteld. Vele honderdduizenden bezoekers wandelen, fietsen, rijden paard, laten de hond uit en sporten in het Goois Natuurreservaat. Ook zijn er vele wandeltochten en sportevenementen. Er zijn toegankelijkheidsbepalingen van kracht om de recreatie in goede banen te leiden. Het recreatiebeheer richt zich op instandhouding van de recreatieve mogelijkheden waarbij de negatieve impact op de natuur wordt geminimaliseerd.

Binnen het fietspadennetwerk dat overgenomen is van de Rijwielpadenvereniging liggen ook een aantal fietspaden in de provincie Utrecht (in Baarn 15,2 km en in Soest 3,4 km). De contracten met betrekking tot het beheer en onderhoud van deze paden liepen respectievelijk per 1 januari 2023 en 1 januari 2022 af. In onderling goed overleg is in 2021 aan beide gemeenten kenbaar gemaakt dat het GNR de contracten niet zal verlengen en dat het beheer en onderhoud terug wordt overgedragen. Vanaf de begroting 2023 zijn de ramingen voor uitgaven en inkomsten hiervoor niet meer opgenomen en is het beheer ook daadwerkelijk beëindigd.

Veiligheid
Veiligheid voor mens en dier is een belangrijk speerpunt in ons beheer. Wij zetten in op het in stand houden van duidelijke en veilige routestructuren. Als er onveilige situaties in onze terreinen worden gesignaleerd, ondernemen wij actie. De inrichting en het beheer van de schaapskooi en begrazingsbeheer gebeurt met aandacht voor dierenwelzijn en veiligheid naar mensen (werknemers en bezoekers), bijvoorbeeld maatregelen tegen zoonose.

Grondverwerving en -verkrijging
In potentie zijn alle terreinen in het Gooi met natuurschoon (met waarden van natuur, landschap of cultuurhistorie) voor de stichting aankoopwaardig. Op basis van het Handelingskader Grondverwerving 2021 wordt steeds per terrein afgewogen of verwerving wenselijk en mogelijk is. Verwerving vindt bij voorkeur plaats tegen een symbolische koopsom en veelal op basis van getaxeerde waarde gefinancierd door middel van giften of bijdragen van fondsen.
Het GNR heeft niet alleen gronden, maar ook opstallen/gebouwen. Er is in 2022 een visie op dit vastgoedbeheer ontwikkeld met daarbij een vastgoedbeheerplan die in 2023 gaat doorwerken in het beheer, de exploitatie en de jaarlijkse begroting vanaf 2024.

Financiën

Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)	begroting 2024		
	REK 2022	B2023 G	B2024
Totale lasten regulier	€ 2.481.438	€ 2.662.410	€ 2.725.240
Totale baten regulier	€ 1.313.661	€ 1.283.550	€ 1.324.510
Saldo regulier	**€ -1.167.777**	**€ -1.378.860**	**€ -1.400.730**
Totale lasten incidenteel	€ 231.272	€ 137.310	€ 159.980
Totale baten incidenteel	€ 319.777	€ -	€ -
Saldo incidenteel	**€ 88.505**	**€ -137.310**	**€ -159.980**
Saldo voor mutaties reserves	**€ -1.079.272**	**€ -1.516.170**	**€ -1.560.710**
Toevoeging aan reserve	€ 380.377	€ 14.795	€ 15.155
Onttrekking aan reserve	€ 164.412	€ 199.210	€ 168.180
Saldo na mutaties reserves	**€ -1.295.237**	**€ -1.331.755**	**€ -1.407.685**

Toelichting mutatie t.o.v. 2023 gewijzigd

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
Toelichting éénmalige mutaties:			
Tijdelijke formatie projecttoezicht, boswachter en bbl boswachter	€ 22.670		€ -22.670
Toelichting structurele mutaties:			
Loonstijging 2024	€ 27.900		€ -27.900
Prijsmutatie 2024	€ 34.930		€ -34.930
Verhoging SNL subsidie a.g.v. areaaltoename in 2021/2022		€ 23.500	€ 23.500
Hogere huren/pachten/beheervergoeding i.v.m. indexering 2024		€ 17.460	€ 17.460
Ten gunste/laste van eigen reserves en voorzieningen			
Aanwending Reserve Natuurbeheer tijdelijke formatie		€ 22.670	€ 22.670
Vervallen bijdrage AER tbv dekking loonstijging 2022/2023		€ -53.700	€ -53.700
Toevoeging Reserve vervanging materieel Rijwielpaden	€ 360		€ -360
Totalen	**€ 85.860**	**€ 9.930**	**€ -75.930**

3.1.2 Projecten

Projectenprogramma

Het projectenprogramma is sinds enkele jaren onderdeel van het uitvoeringsprogramma dat bij het beleidsplan hoort. Samen geven deze beleidsdocumenten inzicht in de prioriteiten voor de komende jaren. Het programma draagt bij aan de projectmatige aanpak en een betere sturing op realisatie van projecten.

Projecten die in 2024 en de daarop volgende jaren worden uitgevoerd:

- *Nieuwbouw groepsverblijf 't Laer;*
- *Vernieuwen of in sommige gevallen opheffen van parkeer- en dagrecreatieterreinen (voortvloeiend uit de in 2019 ontwikkelde visie en de in 2023 geactualiseerde prioriteitenlijst);*
- *Vernieuwen terreinbebording;*
- *Uitvoeren van het meerjarige project optimalisatie natuurverbinding Hoorneboeg (incl. deelgebied Hilversums Wasmeer);*
- *Uitvoeren van het meerjarige project optimalisatie natuurverbinding Laarderhoogt;*
- *Optimaliseren toelopen van de natuurbrug Crailoo;*
- *Uitbreiden van het rustgebied bij en optimaliseren van de toelopen van de natuurbrug Laarderhoogt (anticiperend op de aanleg van de nieuwe woonwijk Crailo);*
- *Inrichten Plan Huydecopersweg;*
- *Realiseren van het uitvoeringsplan van het Programma Natuur;*
- *Participeren in het provinciale project om te komen tot een definitief ontwerp voor natuurbrug N525/Westerheide*
- *Opstellen en uitvoeren van een visie en ontwikkelplan voor de schaapskooi in Laren (eventueel gecombineerd met een bezoekerscentrum).*

Voor een deel van deze projecten zullen in 2023 inventarisaties en/of planuitwerkingen worden opgesteld. Op basis daarvan worden keuzes gemaakt voor de uitvoeringsfase. Dat zorgt ervoor dat de financiële raming en planning van deze projecten een onzekerheidsmarge kent. In het najaar van 2023 actualiseren wij het projectenprogramma op basis van de dan beschikbare informatie. De cijfers die hieruit voortvloeien verwerken wij in de 1^{e} begrotingswijziging voor 2024 en de begrotingen van 2025 en verder.

Financiën

Projecten	begroting 2024		
	REK 2022	B2023 G	B2024
Totale lasten regulier	€ 239.848	€ 271.630	€ 281.870
Totale baten regulier		€ -	€ -
Saldo regulier	**€ -239.848**	**€ -271.630**	**€ -281.870**
Totale lasten incidenteel	€ 1.239.695	€ 2.114.545	€ 2.314.524
Totale baten incidenteel	€ 1.245.178	€ 2.275.488	€ 2.498.794
Saldo incidenteel	**€ 5.483**	**€ 160.943**	**€ 184.270**
Saldo voor mutaties reserves	**€ -234.365**	**€ -110.687**	**€ -97.600**
Toevoeging aan reserve	€ 6.456	€ -	€ -
Onttrekking aan reserve	€ 110.000	€ 30.937	€ -
Saldo na mutaties reserves	**€ -130.821**	**€ -79.750**	**€ -97.600**

Specificatie van de organisatieonderdelen	*Lasten*	*Baten*	*Saldo*
Projectenburo	*€ 281.870*	*€ 184.270*	*€ -97.600*
Projecten	*€ 2.314.524*	*€ 2.314.524*	*€ -*
Totalen	***€ 2.596.394***	***€ 2.498.794***	***€ -97.600***

Toelichting mutaties t.o.v. 2022 gewijzigd

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
Toelichting éénmalige mutaties:			
Zie het geactualiseerde projectenprogramma bij deze begroting	€ 198.979	€ 222.306	€ 23.327
Toelichting structurele mutaties:			
Loonstijging 2024	€ 10.240		€ -10.240
Ten gunste/laste van eigen reserves en voorzieningen			
Vervallen bijdrage AER tbv dekking loonstijging 2022/2023		€ -7.610	€ -7.610
Vervallen bijdrage AER tbv dekking project recreatie onderzoek 2023		€ -23.327	€ -23.327
Totalen	**€ 209.219**	**€ 191.369**	**€ -17.850**

3.1.3 Communicatie, draagvlak, educatie, voorlichting en vrijwilligers

Mensen vinden de natuur vaak vanzelfsprekend. Maar dat is het absoluut niet! Het is echt bijzonder dat we in zo'n sterk verstedelijkt gebied nog zoveel natuurwaarde hebben. Het is daarom belangrijk dat wij als organisatie laten zien wat er nodig is om de Gooise natuur en landschap te behouden. Als we dat doen, ontstaat er vanzelf meer draagvlak/begrip voor ons werk als natuurbeschermingsorganisatie. Een toename in zichtbaarheid zorgt niet automatisch voor meer donateurs of gulle gevers. Uit ervaring en onderzoek weten we dat dit wel gebeurt bij een urgente boodschap die een emotie oproept. Daarom vraagt ons werk van ons allemaal bewuste aandacht voor activiteiten of waarnemingen die interessant zijn om met onze achterban te delen.

In 2024 wordt de profilerings- en fondsenwervingsstrategie van Goois Natuurreservaat met bijbehorend uitvoeringsprogramma voortgezet om de zichtbaarheid van en het draagvlak voor het Goois Natuurreservaat te vergroten en (nieuwe) inkomsten te verkrijgen. Op basis van eerdere onderzoeken, richten we ons op kansrijke activiteiten zoals een extra campagne om nieuwe donateurs te werven, specifieke aanvragen bij goede-doelenfondsen, werven van bedrijfsbeschermers en nalatenschappenwerving. De komende jaren zetten we een nieuwe steunvorm op waarbij we vermogende inwoners van het Gooi verenigen in een club van 'mecenassen'. Zij helpen ons grote doelstellingen te realiseren vanuit het beginsel van een 'strijdkas'.

Vanaf 2022 wordt de educatievisie met een looptijd van 3 jaar geïmplementeerd. Het GNR wil bereiken dat alle jeugd in het Gooi tussen 4 en 18 jaar via een educatieprogramma topervaringen beleeft in de natuurgebieden van het Goois Natuurreservaat. Daarnaast wil het GNR ook voor inwoners/volwassen bezoekers aan de gebieden een aantal specifieke activiteiten aanbieden, met name in aansluiting op actuele ontwikkelingen. Met deze ervaringen en activiteiten willen wij bereiken dat deze doelgroepen het verhaal van de Gooise natuur leren kennen, een band opbouwen met de natuur in hun eigen omgeving, respect en zorgzaamheid ontwikkelen en het belang inzien van natuurbescherming.

Naast educatieve programma's zijn ook educatieve faciliteiten van belang. We zijn bezig met de voorbereiding voor de nieuwbouw van Groepsverblijf 't Laer. Deze accommodatie verhuren wij aan scholen die een groepsruimte zoeken voor natuurbeleving, natuureducatie of veldonderzoek. Ook biedt het gebouw onderdak aan groepen die kleinschalig natuurbeheer verrichten.
We gaan investeren in de educatie uitstraling van schaapskooi Blaricum als belangrijk ontmoetingspunt voor bezoekers en zijn er plannen om de oude schaapskooi bij Laren in ere te herstellen en dit als informatie- en educatiecentrum in te richten.

Bij het Goois Natuurreservaat zijn zo'n 350 vrijwilligers actief. Er zijn vrijwilligers die het leuk vinden om op een vaste ochtend of middag in de week met zaag en schop aan de slag te gaan. Ook zijn er vrijwilligers die presentaties, excursies en voorlichting geven over en in de natuur en er zijn vrijwilligers die flora en fauna inventariseren, zoals planten, paddenstoelen, broedvogels, vlinders, reptielen en amfibieën. Op basis van het vrijwilligersbeleid van GNR richten we ons niet zozeer op de uitbreiden van deze groep vrijwilligers, wel op het continueren van de groepen, het betrekken van de vrijwilligers bij de doelstellingen en het werk van GNR en het verder professionaliseren van de werkzaamheden door middel van uitwisseling van ervaringen en training. Ook zorgen we ervoor dat de faciliteiten voor op orde zijn zoals gereedschap en kleding, en plekken waar vrijwilligers kunnen verzamelen en spullen kunnen opbergen.

Financiën

Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers	begroting 2024		
	REK 2022	B2023 G	B2024
Totale lasten regulier	€ 575.380	€ 598.765	€ 617.015
Totale baten regulier	€ 368.857	€ 281.520	€ 291.970
Saldo regulier	**€ -206.523**	**€ -317.245**	**€ -325.045**
Totale lasten incidenteel	€ -	€ 20.000	€ -
Totale baten incidenteel	€ 26.910	€ -	€ -
Saldo incidenteel	**€ 26.910**	**€ -20.000**	**€ -**
Saldo voor mutaties reserves	**€ -179.613**	**€ -337.245**	**€ -325.045**
Toevoeging aan reserve	€ 3.100	€ -	€ -
Onttrekking aan reserve	€ 11.594	€ 20.000	€ -
Saldo na mutaties reserves	**€ -171.119**	**€ -317.245**	**€ -325.045**

Toelichting mutaties t.o.v. 2022 gewijzigd

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
Toelichting éénmalige mutaties:			
Vervallen eenmalige verhoging budget 2023 fondsenwerving	€ -20.000		€ 20.000
Toelichting structurele mutaties:			
Loonstijging 2024	€ 11.410		€ -11.410
Prijsmutatie 2024	€ 6.840		€ -6.840
Hogere opbrengsten activiteiten/fondsenwerving i.v.m. indexering 2024		€ 4.700	€ 4.700
Verschuiving van opbrengsten van programma Belangenbehartiging etc		€ 5.750	€ 5.750
Ten gunste/laste van eigen reserves en voorzieningen			
Vervallen bijdrage AER tbv inc.verhoging budget fondsenwerving		€ -20.000	€ -20.000
Totalen	**€ -1.750**	**€ -9.550**	**€ -7.800**

3.1.4 Belangenbehartiging, beleid en participanten

Belangenbehartiging

Er zijn veel maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen die de natuur en het landschap binnen en buiten het Goois Natuurreservaat direct of indirect raken. Het kan hierbij gaan om planprocedures, gebiedsprocessen en projecten die door overheden en andere partijen zijn gestart. Daarbij wordt regelmatig gevraagd om een actieve inbreng van GNR. Soms reageren we eenvoudigweg op ontwikkelingen.
De insteek die wordt gekozen gaat altijd uit van het behouden en of versterken van de natuur-, de landschappelijke-, recreatieve en cultuurhistorische waarden van het Goois Natuurreservaat vanuit het motto “Koester ons groene thuis”.
We doen dit met een duidelijke en zoveel mogelijk positieve en constructieve boodschap. Als de boodschap zich ervoor leent, dragen we deze boodschap in de maatschappij uit zodat burgers en stakeholders zien hoe we staan ten opzichte van ontwikkelingen. Dit draagt bij aan naamsbekendheid, zichtbaarheid, bewustwording en steun voor ons werk.

Hieronder staan een aantal projecten en processen waaraan GNR de komende jaren een bijdrage aan zal leveren:

Natuurverbindingen
Ter plaatse van de N525, de Hilversumse Straatweg te Laren, wordt de realisatie van een natuurbrug voorbereid. De provincie voert hierbij de regie en de gemeenten Laren en Hilversum en het Goois Natuurreservaat zijn hierbij nauw betrokken. De inspanningen zijn gericht op te komen tot een definitief ontwerp.

Water als basisvoorwaarde voor natuur
Alhoewel het Gooi een overwegend droog gebied is, speelt water een belangrijke rol in het Goois Natuurreservaat. Denk hierbij aan vennen, plassen, zanderijvaarten, poelen, natte heide en natte graslanden. Er zijn veel planten en diersoorten gebonden aan water. Water is dus essentieel uit een oogpunt van biodiversiteit. Er zijn de nodige zorgen over de waterbeschikbaarheid in de toekomst, ook voor de natuur.
GNR heeft geparticipeerd in diverse onderzoeken waarbij telkens de focus ligt op een integrale benadering gebaseerd op het watersysteem van de gehele Gooi en Vechtstreek. De insteek voor GNR bij processen en ontwikkelingen is dat de beschikbaarheid van voldoende (kwel)water van de goede kwaliteit voor de natuurgebieden in Gooi en Vechtstreek gewaarborgd en liefst versterkt wordt.

Ruimtelijke ontwikkelingen
GNR is betrokken bij de diverse ruimtelijke plannen en ontwikkeling zoals de Omgevingsvisies en -plannen van de Gooise gemeenten en concreet het buurtschap Crailo, Driftweg Naarden, Hocrasterrein Bussum, voormalig Tergooiziekenhuis Blaricum, Trappenberg Huizen, Naarderbos en Arenapark. Per situatie wordt bekeken in welke mate de natuur-, landschappelijke-, recreatieve en cultuurhistorische waarden in geding zijn en of er zich kansen voordoen voor verbeteringen. Als dat het geval is, worden de gezichtspunten en inzichten naar voren gebracht en in de media uitgedragen.

Netwerken
GNR werkt in een netwerk met andere partners waaronder die van de gezamenlijke terreinbeherende organisatie in Noord-Holland (TBO-NH) en belangenorganisaties zoals de Vrienden van 't Gooi. Er vindt voortdurend afstemming plaats over ontwikkelingen, (overheids-)plannen en projecten op het provinciale en regionale niveau. Het TBO-NH organiseert jaarlijks een nieuwjaar- en netwerkbijeenkomst voor bestuur en politiek waar GNR vertegenwoordigd is.

Provinciale Dialoogdag vrijwilligers in de natuur
Voor alle vrijwilligers die actief zijn in het natuur- en landschapsbeheer in Noord-Holland vindt jaarlijks een ontmoetingsbijeenkomst plaats. Er zijn diverse thema's en workshops waaraan vrijwilligers kunnen deelnemen. GNR neemt hieraan actief deel.

Stichting Steun Goois Natuurreservaat

De directeur-rentmeester is statutair lid van het (dagelijks) bestuur van de Stichting Steun Goois Natuurreservaat. Zij is verantwoordelijk voor het inbrengen van het beleid van de Stichting Goois Natuurreservaat en het programmeren en aanvragen van doelgiften voor de uitvoering van projecten. De controller van het Goois Natuurreservaat is tevens controller van de Stichting Steun Goois Natuurreservaat.

Bestuur en de participantenbijdragen

Mede door de uittreding van Amsterdam en Provincie Noord-Holland zijn de statuten en andere daarmee samenhangende bestuurlijke regelingen in 2022 gewijzigd.

De stichting heeft eigen inkomsten uit pachten, huren, vergunningen, incidentele houtverkopen, vergoedingen voor werken voor derden, subsidies, giften van de Stichting Steun Goois Natuurreservaat en de Nationale Postcode Loterij, schenkingen en de verkoop van producten als fiets- en wandelboekjes. Daarnaast wordt het werk van het Goois Natuurreservaat mogelijk gemaakt door de bijdragen van de participanten aan de begroting van de stichting. De bijdragen van de participanten vormen, samen met de subsidie op basis van de Subsidieregeling Natuur en Landschapsbeheer (welke verantwoord is onder Natuurbeheer en Recreatie), de financiële basis voor het dagelijks beheer van de natuurterreinen.

Met ingang van 2021 zijn de gemeente Amsterdam en de Provincie Noord-Holland als participanten uit de stichting getreden. Ter compensatie hebben beide participanten een uittredingssom betaald; medio 2023 zal duidelijk worden hoe hiermee omgegaan wordt (zie ook de paragraaf participantenbijdragen).

Rechtspositie

De Stichting Goois Natuurreservaat volgt de rechtspositie van de provincie Noord-Holland, de CAO Provinciale sector. In dat kader wordt opgemerkt dat er geen medewerkers zijn die in 2024 een inkomen genieten die boven de wettelijke norm ligt, zoals opgenomen in artikel 2.3 lid 1 van de Wet Normering Topinkomens (semi) publieke sector. Een actuele versie van de CAO is te vinden op de site van het Inter Provinciaal Overleg(IPO), www.ipo.nl/publicaties.

Financiën

Belangenbehartiging, beleid en participanten	**begroting 2024**		
	REK 2022	**B2023 G**	**B2024**
Totale lasten regulier	€ 1.617.825	€ 1.639.080	€ 1.693.250
Totale baten regulier	€ 3.272.330	€ 3.327.120	€ 3.523.580
Saldo regulier	**€ 1.654.505**	**€ 1.688.040**	**€ 1.830.330**
Totale lasten incidenteel	€ -	€ 25.000	€ -
Totale baten incidenteel	€ -	€ -	€ -
Saldo incidenteel	**€ -**	**€ -25.000**	**€ -**
Saldo voor mutaties reserves	**€ 1.654.505**	**€ 1.663.040**	**€ 1.830.330**
Toevoeging aan reserve	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserve	€ -	€ 65.710	€ -
Saldo na mutaties reserves	**€ 1.654.505**	**€ 1.728.750**	**€ 1.830.330**

Toelichting mutaties t.o.v. 2022 gewijzigd			
Omschrijving	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Toelichting éénmalige mutaties:			
Vervallen eenmalig budget doorontwikkeling digitalisering GNR 2023	€ -25.000		€ 25.000
Toelichting structurele mutaties:			
Loonstijging 2024	€ 43.900		€ -43.900
Prijsmutatie 2024	€ 10.270		€ -10.270
Toename participantenbijdrage loon/prijsmutatie 2023 en 2024		€ 200.270	€ 200.270
Verschuiving van opbrengsten naar programma Communicatie ,educatie		€ -3.810	€ -3.810
Ten laste van eigen reserves en voorzieningen			
Vervallen bijdrage AER tbv dekking loonstijging 2022/2023		€ -40.710	€ -40.710
Vervallen bijdrage AER tbv dekking doorontwikkeling digitalisering		€ -25.000	€ -25.000
Totalen	**€ 29.170**	**€ 130.750**	**€ 101.580**

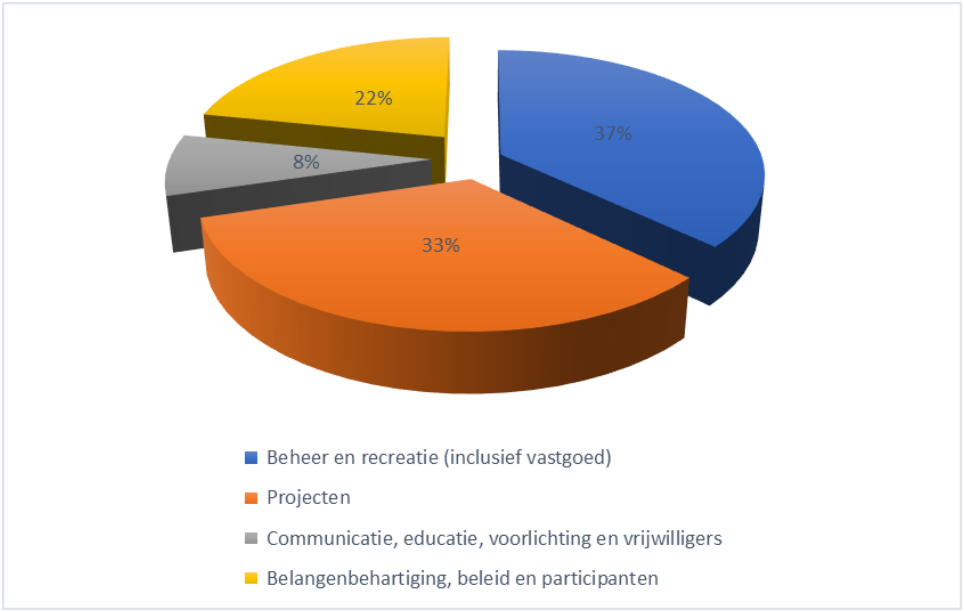
3.1.5 Recapitulatie programma's 2024

Hieronder volgt een verkort overzicht van de uitgaven en inkomsten per programma en de eventueel geraamde reserve mutaties. Het totaal sluit weer aan bij het totaal van de staat van baten en lasten ingedeeld naar kostensoorten.

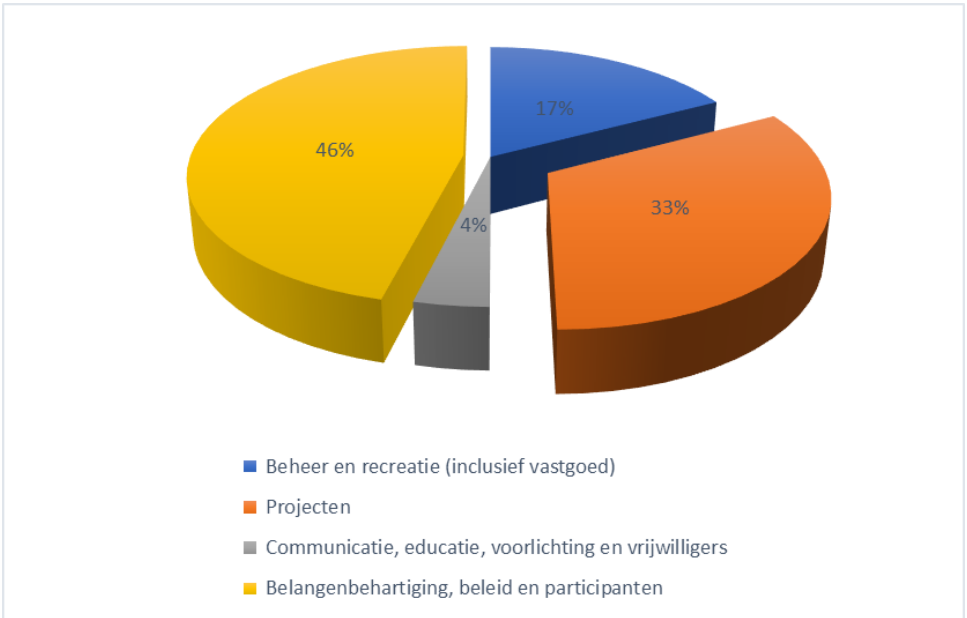
Recapitulatie programma's
naar uitgaven en inkomsten

	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Mutaties reserves	Saldo na mutaties reserve
Beheer en recreatie (inclusief vastgoed)	€ 2.885.220	€ 1.324.510	€ -1.560.710	€ -153.025	€ -1.407.685
Projecten	€ 2.596.394	€ 2.498.794	€ -97.600	€ -	€ -97.600
Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers	€ 617.015	€ 291.970	€ -325.045	€ -	€ -325.045
Belangenbehartiging, beleid en participanten	€ 1.693.250	€ 3.523.580	€ 1.830.330	€ -	€ 1.830.330
	€ 7.791.879	**€ 7.638.854**	**€ -153.025**	**€ -153.025**	**€ -**

Uitgaven 2024 per programma (exclusief reservemutaties)

Inkomsten 2024 per programma (exclusief reservemutaties)

3.1.6. Meerjarenramingen (inclusief projectenprogramma) 2024 tot en met 2027

Hieronder wordt per programma het meerjarenperspectief geschetst. De ramingen zijn ten opzichte van het begrotingsjaar in constante prijzen opgenomen. Het GNR verwerkt in het meerjarenperspectief geen nieuw beleid. Uitgangspunt is dat nieuwe initiatieven binnen het bestaande budgettaire kader worden uitgevoerd.

De jaarlijkse mutaties als gevolg van loon- en prijsstijgingen worden telkens verwerkt in het 1e jaar van de meerjarenramingen.

Meerjarenramingen 2024-2027 **Uitgaven:**		**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
in € 1.000 prijspeil 2024					
Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)					
structureel	regulier	€ 2.740,4	€ 2.740,4	€ 2.740,4	€ 2.740,4
incidenteel		€ 160,0	€ -	€ -	€ -
	totaal uitgaven Natuurbeheer en recreatie	€ 2.900,4	€ 2.740,4	€ 2.740,4	€ 2.740,4
Projecten					
structureel	regulier	€ 281,9	€ 281,9	€ 281,9	€ 281,9
incidenteel	projectenprogramma	€ 2.314,5	€ 556,7	€ 815,7	€ 815,7
	totaal uitgaven Projecten	€ 2.596,4	€ 838,6	€ 1.097,6	€ 1.097,6
Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers					
structureel	regulier	€ 617,0	€ 617,0	€ 617,0	€ 617,0
incidenteel	uitvoeringsprogramma beleidsplan 2020-2023	€ -	€ -	€ -	€ -
	totaal uitgaven Communicatie, educatie….	€ 617,0	€ 617,0	€ 617,0	€ 617,0
Belangenbehartiging, beleid en participanten					
structureel	regulier	€ 1.693,3	€ 1.693,3	€ 1.693,3	€ 1.693,3
incidenteel		€ -	€ -	€ -	€ -
	totaal uitgaven Bestuursondersteuning, ...	€ 1.693,3	€ 1.693,3	€ 1.693,3	€ 1.693,3
Totale lasten		**€ 7.807,0**	**€ 5.889,2**	**€ 6.148,3**	**€ 6.148,3**

Meerjarenramingen 2024-2027 **Inkomsten:**		**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
in € 1.000 prijspeil 2024					
Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)					
structureel	regulier	€ 1.324,5	€ 1.324,5	€ 1.324,5	€ 1.324,5
incidenteel	aanwending reserve Natuurbeheer	€ 168,2	€ 8,2	€ 8,3	€ 8,3
	totaal inkomsten Natuurbeheer en recreatie	€ 1.492,7	€ 1.332,7	€ 1.332,8	€ 1.332,8
Projecten					
structureel	regulier				
incidenteel	projectenprogramma	€ 2.498,8	€ 741,0	€ 1.000,0	€ 1.000,0
	totaal inkomsten Projecten	€ 2.498,8	€ 741,0	€ 1.000,0	€ 1.000,0
Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers					
structureel	regulier	€ 292,0	€ 292,0	€ 292,0	€ 292,0
	uitvoeringsprogramma beleidsplan 2020-2023	€ -	€ -	€ -	€ -
	totaal inkomsten Communicatie, ….	€ 292,0	€ 292,0	€ 292,0	€ 292,0
Belangenbehartiging, beleid en participanten					
structureel	participantenbijdragen	€ 3.523,5	€ 3.523,5	€ 3.523,5	€ 3.523,5
incidenteel		€ -	€ -	€ -	€ -
	totaal inkomsten Bestuursondersteuning….	€ 3.523,5	€ 3.523,5	€ 3.523,5	€ 3.523,5
Totale baten		**€ 7.807,0**	**€ 5.889,2**	**€ 6.148,3**	**€ 6.148,3**

3.1.7 Begroting van baten en lasten DAEB en niet-DAEB activiteiten

Behalve de indeling naar programma's en naar kosten en opbrengstsoorten kan de begroting van het GNR ook ingedeeld worden naar activiteiten Diensten van Algemeen Economisch Belang (DAEB) en Niet DAEB activiteiten. Het onderscheid wordt gemaakt om te voorkomen dat de participantenbijdrage als ongeoorloofde staatsteun worden aangemerkt. De Niet-DAEB activiteiten mogen namelijk niet worden gesubsidieerd. Uit onderstaande staat is af te lezen dat de Niet-DAEB activiteiten inkomsten genereren om de DAEB mede mogelijk te maken.

bedragen in € 1

	DAEB		niet-DAEB		Totalen	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)	€ 2.733.685	€ 986.880	€ 166.690	€ 505.810	€ 2.900.375	€ 1.492.690
Projecten	€ 2.596.394	€ 2.498.794	€ -	€ -	€ 2.596.394	€ 2.498.794
Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers	€ 585.345	€ 247.490	€ 31.670	€ 44.480	€ 617.015	€ 291.970
Belangenbehartiging, beleid en participanten	€ 1.693.250	€ 3.523.580	€ -	€ -	€ 1.693.250	€ 3.523.580
Totalen	**€ 7.608.674**	**€ 7.256.744**	**€ 198.360**	**€ 550.290**	**€ 7.807.034**	**€ 7.807.034**

3.2 Begroting naar baten en lasten en geprognotiseerde balans 2024

3.2.1 Begroting 2024 op basis van baten en lasten

De begroting van het GNR wordt gepresenteerd naar twee inzichten de zogenaamde functionele indeling en de categoriale indeling. De inhoudelijke programma's geven de functionele indeling weer. De staat van baten en lasten geeft de indeling weer naar kostensoorten en opbrengsten. De jaarrekening van het GNR wordt opgesteld conform de richtlijn C1 van de Raad voor de Jaarverslaggeving, die een staat van baten en lasten vereist.

Staat van baten en lasten naar kosten- en opbrengstsoorten

Lasten:	B2023 gewijzigd		B2024		Baten:	B2023 gewijzigd		B2024	
Personeel					Eigen inkomsten				
Lonen en salarissen	€ 2.980.250		€ 3.096.490		Huren en pachten	€ 441.440		€ 457.240	
Overige personeelskosten	€ 132.100		€ 133.800		Beheervergoedingen van derden	€ 24.500		€ 25.100	
Inhuur (Uitzendkracht/Detachering)	€ 22.140		€ 22.140		Overige eigen inkomsten	€ 70.080		€ 71.750	
					Fondsenwerving	€ 126.000		€ 129.020	
		€ 3.134.490		€ 3.252.430			€ 662.020		€ 683.110
Bedrijfsvoering					Subsidies en bijdragen derden				
Huisvesting	€ 119.860		€ 122.750		Subsidie Natuur en Landschap	€ 786.500		€ 810.000	
Automatisering	€ 98.600		€ 75.360		Subsidie	€ 8.500		€ 8.700	
Kantoorkosten	€ 71.610		€ 73.330		Steunstichting GNR	€ 116.090		€ 118.900	
Afschrijvingen	€ 176.550		€ 180.800				€ 911.090		€ 937.600
		€ 466.620		€ 452.240					
Bestuur en algemene organisatiekosten		€ 133.650		€ 135.450					
Beheerlasten		€ 1.619.435		€ 1.637.235					
Projecten (excl. personeel)		**€ 2.114.545**		**€ 2.314.524**	**Projecten**		**€ 2.275.488**		**€ 2.498.794**
Toevoegingen reserves		€ 14.795		€ 15.155	Aanwending reserves		€ 315.857		€ 168.180
		€ 7.483.535		€ 7.807.034			€ 4.164.455		€ 4.287.684
					Participantenbijdrage (structureel)		€ 3.319.080		€ 3.519.350
Totale lasten		**€ 7.483.535**		**€ 7.807.034**	**Totale baten**		**€ 7.483.535**		**€ 7.807.034**

3.2.2 Geprognotiseerde balans 2024

GEPRONOTISEERDE BALANS NA RESULTAATBESTEMMING PER 31 DECEMBER

bedragen x € 1.000

	2024		2023			2024		2023	
	€	€	€	€		€	€	€	€
ACTIVA					**PASSIVA**				
Vaste activa					**Eigen vermogen**				
Materiële vaste activa	720,0		760,5		Kapitaal	0,3		0,3	
					Algemene reserve	69,8		69,8	
					Bestemmingsreserves	1.349,0		1.493,1	
					Bestemmingsfonds	154,9		163,9	
		720,0		760,5			1.574,0		1.727,1
					Voorzieningen				
					Voorziening baggeren wateren/poelen	83,4		83,4	
					Voorziening ww verplichtingen personeel	192,2		192,2	
							275,6		275,6
Vlottende activa					**Kortlopende schulden**				
Vorderingen en overlopende activa	890,0		890,0		Crediteuren	300,0		300,0	
Liquide middelen	909,6		1.037,2		Overloop verlofrechten personeel	75,0		75,0	
					Onderhanden projecten	25,0		40,0	
					Overige schulden en overlopende passiva	270,0		270,0	
		1.799,6		1.927,2			670,0		685,0
		2.519,6		2.687,7			2.519,6		2.687,7

3.2.3 Financiële kengetalen 2024

Overzicht diverse kengetallen	
bedragen x € 1.000	
Vlottende activa	1.799,6
Vaste schulden	275,6
Vlottende schuld	670,0
Totaal eigen vermogen	1.574,0
Totaal vreemd vermogen	945,6
Balanstotaal	2.519,6
Structurele lasten	5.317,4
Structurele baten	5.140,1
Structurele toevoeging reserves	15,2
Structurele aanwending reserves	9,0
Incidentele lasten	2.474,5
Incidentele baten	2.498,8
Netto schuldquote	-16,6%
Netto schuldquote (gecorrigeerd voor verstrekte leningen)	-16,6%
Solvabiliteitsratio	62,5%
Structurele exploitatieruimte	0,0%

De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast en opzichte van de eigen middelen weer. Als de schuld lager is dan het totaal van de jaarlijkse baten wordt dit voldoende geacht (kleiner dan 100%), wanneer het totaal van de schuld meer dan 30% boven de jaarlijkse baten uitkomt (groter dan 130%), dan is dit onvoldoende. Een negatieve ratio voldoet daarmee ruim aan de norm.

De solvabiliteitsratio, ook wel de verhouding van eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal, geeft aan in hoeverre een organisatie in staat is om aan zijn financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Een ratio van hoger dan 50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. Een ratio groter dan 0,6% is acceptabel. De stichting voldoet niet aan deze norm. Om niet onnodig beslag op middelen te leggen is er in het verleden voor gekozen geen post onvoorzien in de begroting op te nemen. In het verleden was daarvoor de argumentatie dat een dergelijke post onmiddellijk een toename van de participantenbijdrage tot gevolg zou hebben.

4. Risicoparagraaf 2024

Personeel
De stichting is qua rechtsvorm een particuliere stichting. De rechtspositie van het personeel is gebaseerd op de rechtspositie van de provincie. Dit houdt in dat de stichting in het kader van de sociale zekerheid aangemerkt wordt als een zogenaamde 'eigenrisicodrager' en dat het personeel voor de pensioenvoorziening is ondergebracht bij de APG groep (voorheen ABP).

Het eigen risicodragerschap brengt, zoals het woord al aangeeft, de nodige risico's met zich mee. Bij ontslag of beëindiging van een dienstverband van een personeelslid, ook als gevolg van het van rechtswege ophouden van het dienstverband (aanstelling voor bepaalde tijd), houdt dit in dat de WW-uitkeringslasten ten laste komen van de stichting. In de CAO ingaande 1 juli 2017 is afgesproken dat afhankelijk van het arbeidsverleden en de leeftijd van de betrokkene, deze uitkering maximaal 36 maanden kan duren. Ter afdekking van deze risico's is in 2016 hiervoor een voorziening ingesteld, ultimo 2022 is een bedrag van ruim € 192.000 beschikbaar en lopen er geen verplichtingen tot WW betaling.

De stichting is ook eigen risicodrager voor (langdurig) ziekteverzuim. Uit eerder onderzoek is gebleken dat het niet rendabel is om hiervoor een verzekering af te sluiten. Voor vervanging wegens (langdurige) ziekte is binnen de exploitatie geen bedrag opgenomen. Gelet op de grootte van de organisatie kan dit vooral gevolgen hebben voor de dagelijkse bedrijfsvoering. Bij een aantal (langdurige) ziektegevallen tegelijker tijd bestaat het risico dat werkzaamheden niet meer uitgevoerd worden en toezicht en handhaving in de terreinen noodgedwongen zullen moeten worden verminderd, dan wel moeten worden uitbesteed.

Projecten
De projectuitvoering kent een aantal risico's, te weten:

1. De eigen bijdrage voor de uitvoering van de projecten en een deel van de werkzaamheden van het projectenbureau verkrijgt de stichting Goois Natuurreservaat onder meer via de stichting Steun Goois Natuurreservaat. Deze stichting krijgt haar inkomsten uit begunstigersbijdragen, nalatenschappen en een jaarlijkse bijdrage van de Nationale Postcode Loterij (NPL). Vooral de laatste bijdrage is een substantieel bedrag. In 2021 heeft een evaluatie van de bijdrage aan GNR plaatsgevonden. Over de uitkomst is GNR begin 2022 geïnformeerd. De strekking is dat er een bijdrage van € 900.000 per jaar met een looptijd van 2022 t/m 2024 wordt verstrekt. Er zijn een aantal aandachtspunten geformuleerd waaraan in de tussen liggende periode moet worden gewerkt om ook na 2024 in aanmerking te komen voor een bijdrage vanuit de NPL. Wanneer het Goois Natuurreservaat niet meer als beneficiant van de NPL wordt aangemerkt en de participanten geen vervangende financiële middelen beschikbaar stellen, zullen de ambities voor het realiseren van projecten in overeenstemming met de dan beschikbare middelen moeten worden bijgesteld.
2. Veel van deze projecten kennen behalve de eigen bijdrage ook subsidies en bijdragen van derden. Deze zijn gebaseerd op vooraf ingediende kostenramingen. Eventuele overschrijdingen bij de uitvoering zijn veelal niet verrekenbaar en komen voor risico en rekening van de stichting Goois Natuurreservaat. Voor de afdekking van dit risico wordt een bedrag in de bestemmingsreserve natuurbeheer aangehouden.

Subsidie Natuur- en Landschapsbeheer
De vorige subsidie periode van zes jaar is geëindigd op 31 december 2022. Voor de periode 2023-2028 is een nieuwe subsidieaanvraag gedaan. Over de uitkomsten daarvan wordt de stichting in de loop van 2023 geïnformeerd. Voor deze begroting zijn we ervan uitgegaan dat de het subsidiebedrag minimaal op het niveau van 2022 wordt gecontinueerd en zelfs wat hoger zal worden in verband met het aanmelden

van nieuwe (verworven) terreinen/gewijzigde natuurtypen. Vanaf 2024 houden we rekening met een subsidie van € 810.000 per jaar. Tijdens de subsidieperiode 2023-2028 zal het GNR verantwoording moeten afleggen over de wijze waarop ze in deze periode het beheer wordt uitgevoerd en hoe dat in relatie staat tot de in de beschikking opgenomen prestatieverplichtingen. Het GNR is gecertificeerd door de Stichting Certificering SNL op grond van een Kwaliteitshandboek gebaseerd op de certificeringsvereisten. Hierdoor ontvangen we de SNL-bijdrage lumpsum en hoeven we niet gespecificeerd te verantwoorden. We worden hierop periodiek geaudit ten aanzien van onze processen, producten en systemen. Daarnaast draagt de door ons uitgevoerde SNL monitoring bij aan het inzichtelijk maken van de behaalde natuurdoelen.
Bij verlies van het certificaat is er risico van terugbetaling en intense verantwoording.

BTW Compensatiefonds
Jaarlijks wordt er door het GNR een opstelling gemaakt waarin de 'door te schuiven BTW' aan de participanten is opgenomen. Bij het opstellen van dit overzicht wordt rekening gehouden met de aard van de BTW en de mogelijkheid om deze BTW via het BTW compensatiefonds te verwerken bij de participanten. De huidige transparantiemethode is opgenomen in paragraaf 3.2 van het besluit van de Staatsecretaris van Financiën van 24 december 2020, nr. 2020-249875, Stcrt. 2020, nr. 62965.
Dit houdt in dat een deel van de door de Stichting Goois Natuurreservaat betaalde omzetbelasting momenteel verrekend wordt door de participanten van het Goois Natuurreservaat. Er bestaat een mogelijkheid dat als gevolg van gewijzigde inzichten in de toekomst, de BTW niet meer kan worden door geschoven. Hoewel deze onzekerheid niet direct een risico voor de stichting inhoudt, betreft dit wel een mogelijk risico voor de participanten en daarmee toch een indirect risico voor de stichting.

5. Ontwikkeling participantenbijdragen

De Gooise gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren, Amsterdam en provincie Noord-Holland werkten sinds 1932 in de Stichting Goois Natuurreservaat samen in het belang van duurzame instandhouding van het natuurgebied Goois Natuurreservaat. Sinds 1 januari 2021 nemen de gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland geen deel meer in de stichting.
Met het ondertekenen van de uittredingsovereenkomsten zijn ook de financiële verplichtingen van beide uitgetreden participanten afgewikkeld. Zij hebben daartoe een vergoeding betaald met een totaalbedrag van ruim € 20 miljoen. Over de wijze van beheer en inzet van dit bedrag is medio 2022 een bestuurlijke en ambtelijke werkgroep beheer afkoopsommen ingesteld, die hierover een afzonderlijk voorstel zullen doen.
Behalve dat in 2022 de uittreding van de genoemde participanten formeel in een statutenwijziging is vastgelegd, moest de aan de statuten gekoppelde samenwerkingsovereenkomst (van 1992) worden geactualiseerd en toekomstbestendig gemaakt worden. In de loop van 2022/2023 is door een ambtelijk juridische werkgroep een concept herziene overeenkomst opgesteld, die, na behandeling in het GNR bestuur, ter vaststelling aan de participanten zal worden aangeboden. In deze herziene overeenkomst is als verdeelsleutel voor de verdeling van de participantenbijdrage het aantal inwoners op 1 januari van het jaar voorafgaand aan het betreffende begrotingsjaar opgenomen.

Berekeningsmethodiek participanten bijdrage 2024
De totale participantenbijdrage 2024 is berekend op € 3.519.350, te weten de vastgestelde bijdrage 2023 ad € 3.3319.080 verhoogd met de loon- en prijscompensatie voor 2024 ad € 122.210 en de nacalculatie looncompensatie over 2022/2023 ad € 78.060.
Deze totale bijdrage is verdeeld over de participanten, indachtig het bestuurlijk uitgangspunt dat de achterblijvende participanten verantwoordelijk zijn voor de financiële continuïteit van het GNR.

Volgens de oude samenwerkingsovereenkomst kwam 35% van de participantenbijdrage ten laste van de uit te treden participanten. In begroting 2023 is de totale bijdrage van de uitgetreden participanten op € 1.172.060; voor de begroting 2024 is dit bedrag verhoogd met 35% van € 200.270, zijnde afgerond € 70.100. Het totale aandeel in de berekende bijdrage voor het dienstjaar 2024 komt daarmee op € 1.242.150. Dit bedrag zal uit het totaal van de ontvangen uittreedsommen moeten worden betaald aan het GNR.

Voor de berekening van de feitelijk door de Gooise participanten te betalen bijdrage over 2024 is vervolgens het bedrag van € 1.242.150, in verhouding naar oorspronkelijk berekende bijdrage, in mindering gebracht op de te betalen bijdragen van de Gooise participanten.

Tot en met het dienstjaar 2023 werd ook de bijdrage voor het onderhoud van de rijwielpaden, waarin de provincie ook deelnam, inzichtelijk gemaakt. Die bijdrage is in de begroting 2023, vooruitlopend op uittreding van de provincie, al bevroren op het niveau van 2022 ad € 138.020 en werd percentagegewijs verdeeld.
In het verleden heeft het bestuur uitgesproken de bijdrage voor de rijwielpaden integraal onderdeel te laten uitmaken van de totale participantenbijdrage. In de concept herziene samenwerkings-overeenkomst is de verdeelsleutel 'bedrag per inwoner' opgenomen. Met ingang van het dienstjaar 2024 is de bijdrage voor de rijwielpaden volledig geïntegreerd; dit leidt tot enige verschuivingen tussen de participanten onderling.

Participantenbijdragen

bedragen in €	Jaar	Uitgangs-punt	loon/prijs stijging	bijdrage beheer	aanpassing	bijdrage totaal
	2019	2.791.970	55.430	2.847.400	260.000	3.107.400
	2020	3.107.400	83.100	3.190.500	75.000	3.265.500
	2021	3.265.500	77.040	3.342.540	-	3.342.540
	2022	3.342.540	31.000	3.373.540	101.210-	3.272.330
	begroting 2023	3.272.330	46.750	3.319.080	-	3.319.080
	begroting 2024	3.319.080	200.270	3.519.350	-	3.519.350

Participantenbijdrage 2024

De berekende participantenbijdrage voor het 2024 wordt als volgt verdeeld:

Participantenbijdrage 2024	**Bijdrage** (in €)
Participantenbijdrage 2023	3.319.080
Loon- en prijsmutatie 2024	200.270
Bijdragen participanten	**3.519.350**

Bijdragen Gooise gemeenten	**Inwoners per 01-01-23 *1**	**Bijdrage** (in €)
Gemeente Blaricum	12.490	200.590
Gemeente Gooise Meren	60.341	969.070
Gemeente Hilversum	93.345	1.499.100
Gemeente Huizen	41.252	662.500
Gemeente Laren	11.712	188.090
Bijdragen Gooise gemeenten	**219.140**	**3.519.350**

**1 voorlopige CBS cijfers gepubliceerd per 03-03-2023*

Totale participantenbijdrage 2024 met aanwending van de afkoopsom voormalige participanten

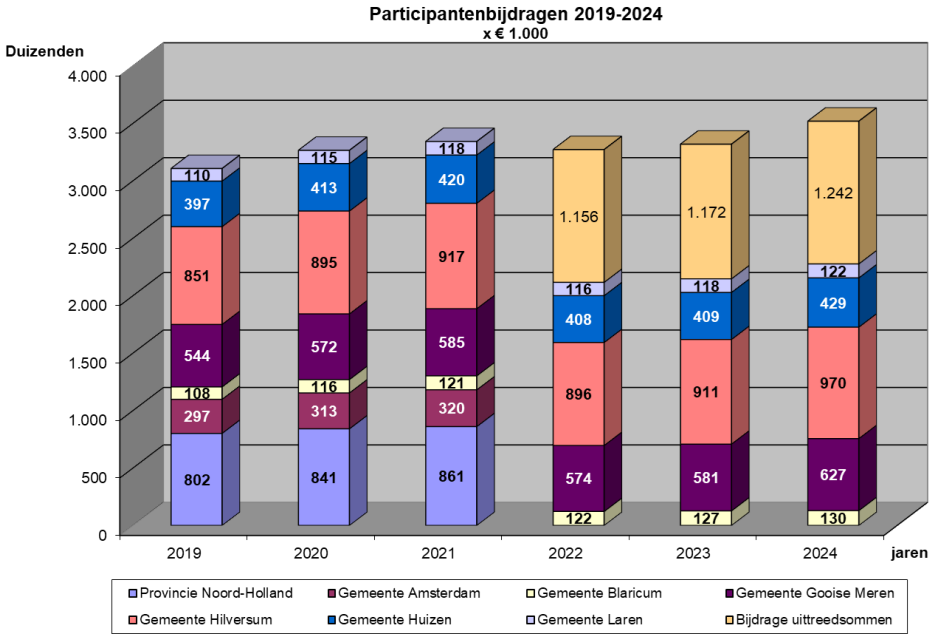
De partipantenbijdrage voor 2024 en het afkoopdeel wordt als volgt verdeeld over de participanten:

in €	**Bijdrage 2024**	**aanwending uittreedsom A'dam+PNH**	**Netto bijdrage 2024**	bijdrage 2023	*Mutatie t.o.v. 2023*
Gemeente Blaricum	200.590	-70.800	129.790	127.270	*2.520*
Gemeente Gooise Meren	969.070	-342.030	627.040	581.230	*45.810*
Gemeente Hilversum	1.499.100	-529.110	969.990	910.770	*59.220*
Gemeente Huizen	662.500	-233.830	428.670	409.390	*19.280*
Gemeente Laren	188.090	-66.390	121.700	118.360	*3.340*
totalen	3.519.350	**-1.242.160**	**2.277.190**	2.147.020	*130.170*
Aanwending uittreedsom			1.242.160	1.172.060	*70.100*
Totale participantenbijdrage voor het GNR			**3.519.350**	3.319.080	*200.270*

Toelichting ontwikkeling participantenbijdrage per individuele participant

De totale participantenbijdrage stijgt met gemiddeld met 6%, echter per individuele participant variëren de stijgingspercentages van 2,0% (Blaricum) tot 7,9% (Gooise Meren). Deze verschillen worden veroorzaakt door het feit dat de totaal berekende participantenbijdrage wordt verdeeld volgens de inwoneraantallen per deelnemende participant. Naast het feit dat de totale bevolking van de participanten jaarlijks groeit en deze groei niet gelijkmatig is verdeeld over de participanten, speelt daar voor 2024 ook mee dat de rijwielpadenbijdrage per inwoner verdeeld is en niet meer volgens een percentage.

Deze verschillen komen ook tot uitdrukking in de verschillende stijgingspercentages per participant.

6. BTW compensatie 2024

De stichting wordt in het kader van de BTW compensatie als samenwerkingsverband gezien dat met betrekking tot de omzetbelasting de transparantieregeling mag toepassen. Dit houdt in dat de door de Stichting Goois Natuurreservaat betaalde omzetbelasting verrekend kan worden door de participanten van het Goois Natuurreservaat. Ter indicatie is in onderstaande tabellen een schatting opgenomen van de omzetbelasting in 2024.

Raming doorschuif BTW 2024 Goois Natuurreservaat					doorschuif BTW
Betaalde BTW, exploitatie					**350.000**
Betaalde BTW, projecten					**p.m.**
				Totaal	**350.000**
Participanten	**Bijdrage GNR 2024**	**verstrekte subsidies projecten**	**totaal**	**percentage**	**verdeling**
Gemeente Blaricum	200.590		200.590	5,70%	**19.949**
Gemeente Gooise Meren	969.070		969.070	27,54%	**96.374**
Gemeente Hilversum	1.499.100		1.499.100	42,60%	**149.085**
Gemeente Huizen	662.500		662.500	18,82%	**65.886**
Gemeente Laren	188.090		188.090	5,34%	**18.706**
Totaal	**3.519.350**	**-**	**3.519.350**	**100,00%**	**350.000**

[Bijlage 1]

Projectenprogramma GNR 2023-2026

Defintief versie 1 230309

		Kosten	Dekking kosten			Realisatie		Meerjarenraming 2023-2026			
Projecten in uitvoering		Raming kosten project	Budget stichting Steun	Budget andere partijen	Nog geen dekking	Realisatie t/m 31-12-2022	Uitgaven 2023	Raming € 2023	Raming € 2024	Raming € 2025	Raming € 2026
Natuurverbinding Hoorneboeg	40900	€ 1.194.000,00	€ 769.000,00	€ 425.000,00		€ 205.563,00		€ 115.000,00	€ 82.000,00	€ 77.000,00	€ 60.000,00
Verwerving compensatiegronden A27 Huydecopersweg	40901	€ 241.000,00	€ 241.000,00						€ 241.000,00		
Natuurverbinding Laarderhoogt	40902	€ 654.000,00	€ 354.000,00	€ 300.000,00		€ 110.142,00		€ 100.000,00	€ 75.000,00	€ 60.000,00	€ 50.000,00
Inrichting plan Huydecopersweg	40903	€ 508.000,00		€ 508.000,00		€ 39.500,00		€ 468.500,00			
Hilversums Wasmeer (Waterparel)	40907	€ 450.000,00	€ 100.000,00	€ 350.000,00		€ 8.132,00		€ 30.000,00	€ 30.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00
Materieel Schapenbegrazing	40914	€ 85.000,00	€ 85.000,00			€ 83.568,00		€ 1.432,00			
Natuurherstel programma Natuur	40915	€ 1.400.000,00		€ 1.400.000,00		€ 62.513,00		€ 300.000,00	€ 500.000,00	€ 537.487,00	
Toelopen Natuurbrug Laarderhoogt	40917	€ 110.000,00	€ 110.000,00			€ 60.624,00			€ 49.376,00		
Toelopen Natuurbrug Zanderij Crailoo	40918	€ 320.000,00	€ 320.000,00					€ 180.000,00	€ 140.000,00		
Parkeerterreinen Fransche kamp	40951	€ 770.000,00	€ 770.000,00			€ 113.273,00		€ 656.727,00			
Recreatiemonitor	40952	€ 50.000,00		€ 50.000,00		€ 26.673,00		€ 23.327,00			
Evaluatie fietsbeleid GNR	40963	€ 20.000,00		€ 20.000,00				€ 20.000,00			
Speelbos Sijsjesberg	40971	€ 65.000,00		€ 65.000,00		€ 28.334,00		€ 36.666,00			
Educatievisie uitvoeringsprogramma	40975	€ 200.000,00		€ 200.000,00		€ 28.516,00		€ 70.000,00	€ 55.000,00	€ 46.484,00	
Vrijwilligerskleding	40976	€ 50.000,00	€ 50.000,00			€ 32.837,00		€ 17.163,00			
Sloop opstallen Monnikenberg	40990	€ 65.000,00	€ 65.000,00			€ 8.582,00		€ 30.000,00	€ 26.418,00		
Nieuwbouw groepsverblijf 't Laer		€ 1.500.000,00	€ 1.500.000,00					€ 200.000,00	€ 1.300.000,00		
Vernieuwing Voetstappenpad		€ 50.000,00		€ 35.000,00	€ 15.000,00			€ 50.000,00			
Projecten in opstartfase											
Terreinbebording	40974	pm	pm	pm		€ 6.165,00		pm	pm	pm	pm
Parkeer- en dagrecreatieterreinen		pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Projectenideeën											
Toelopen Natuurbrug N525		pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Schaapskooi Laren		pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Huisvesting GNR		pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Duurzaamheidsmaatregelen		pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Watertoren Laren		pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Afwaardering landbouwgronden SKNL		pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Projecten genoemd in programma Groen PNH 2021-2025											
Natuurontwikkeling Dassenveld 8ha		pm	pm	pm				pm	pm	pm	pm
Totaal		**€ 7.732.000,00**	**€ 4.364.000,00**	**€ 3.353.000,00**	**€ 15.000,00**	**€ 814.422,00**	**€ 0,00**	**€ 2.298.815,00**	**€ 2.498.794,00**	**€ 740.971,00**	**€ 130.000,00**